

Archivo del Colegio de la Compañía de Granada

117

Caja C-45 (3)

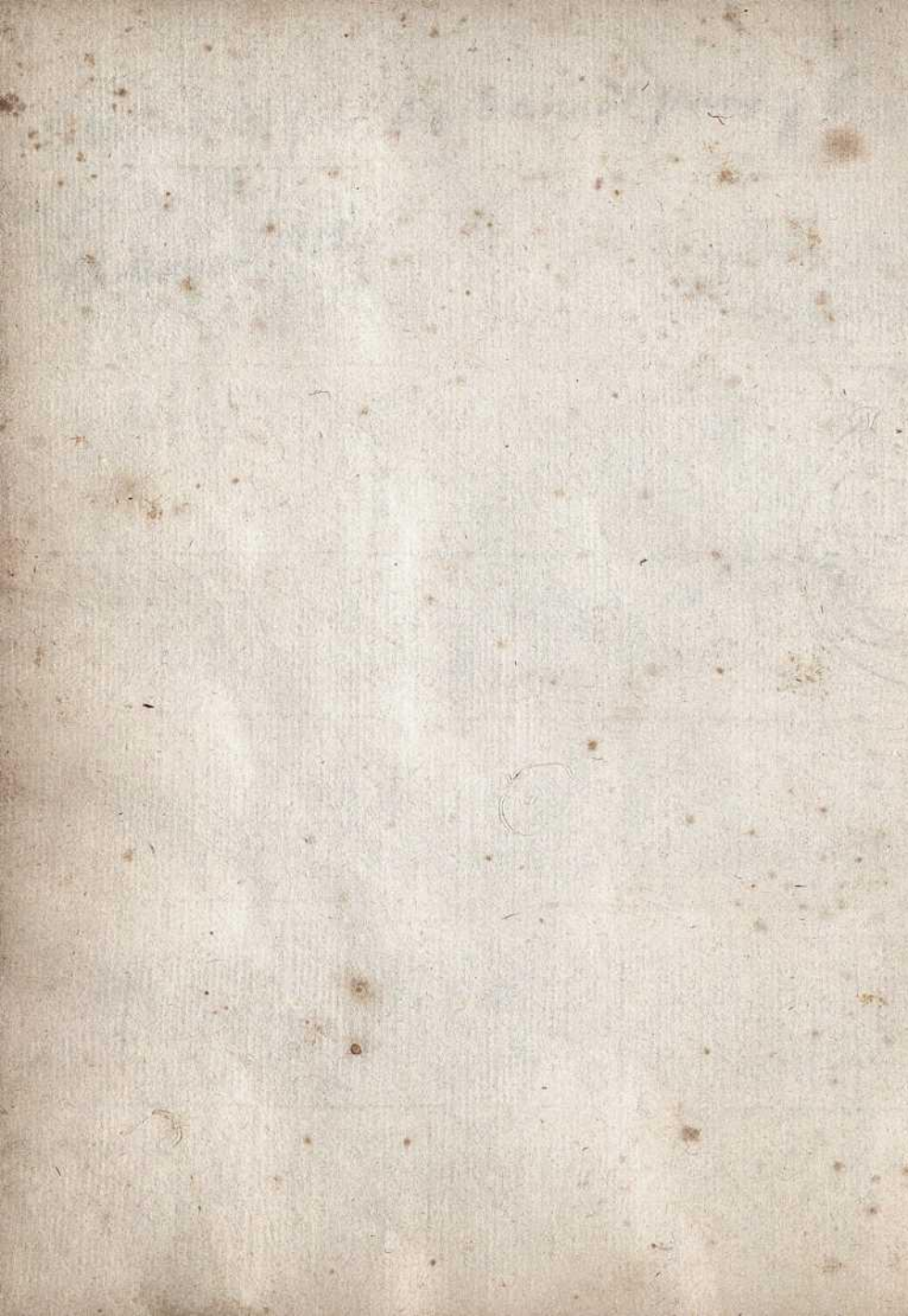
2 hoj. + 71 fol. (Con 7 hoj. al princ. y 6
al fin en bl.)

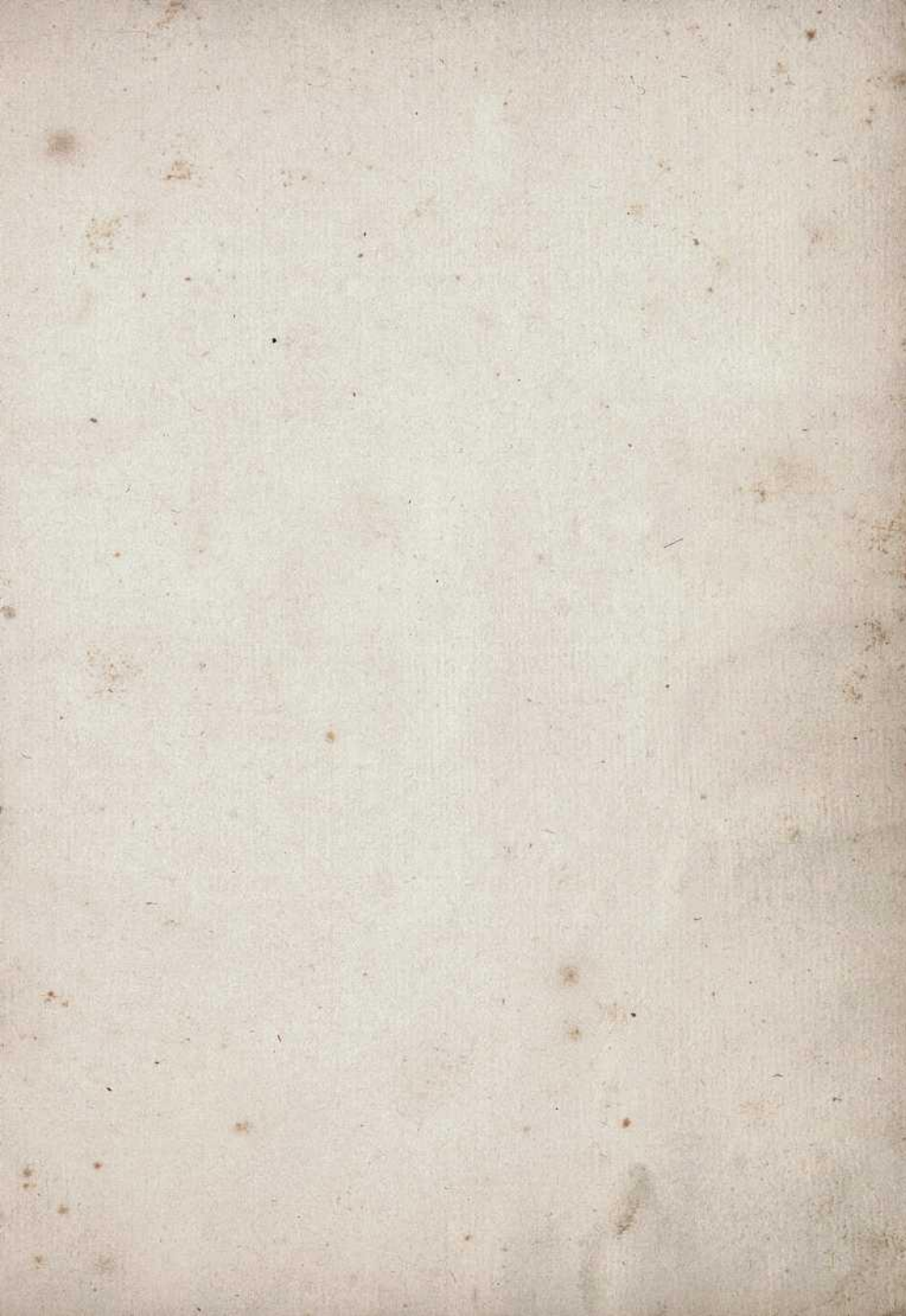
19 Mayo - 1912

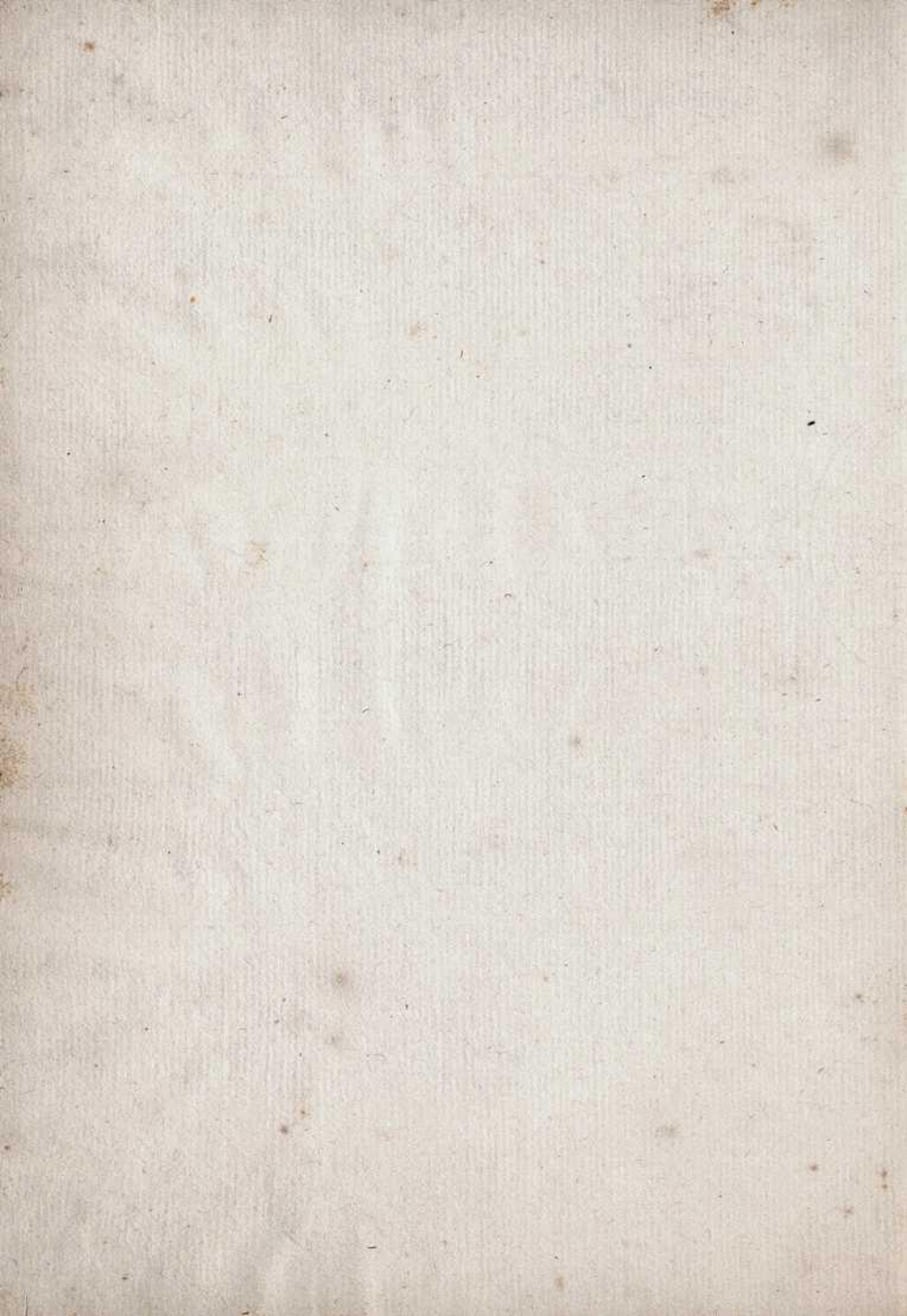

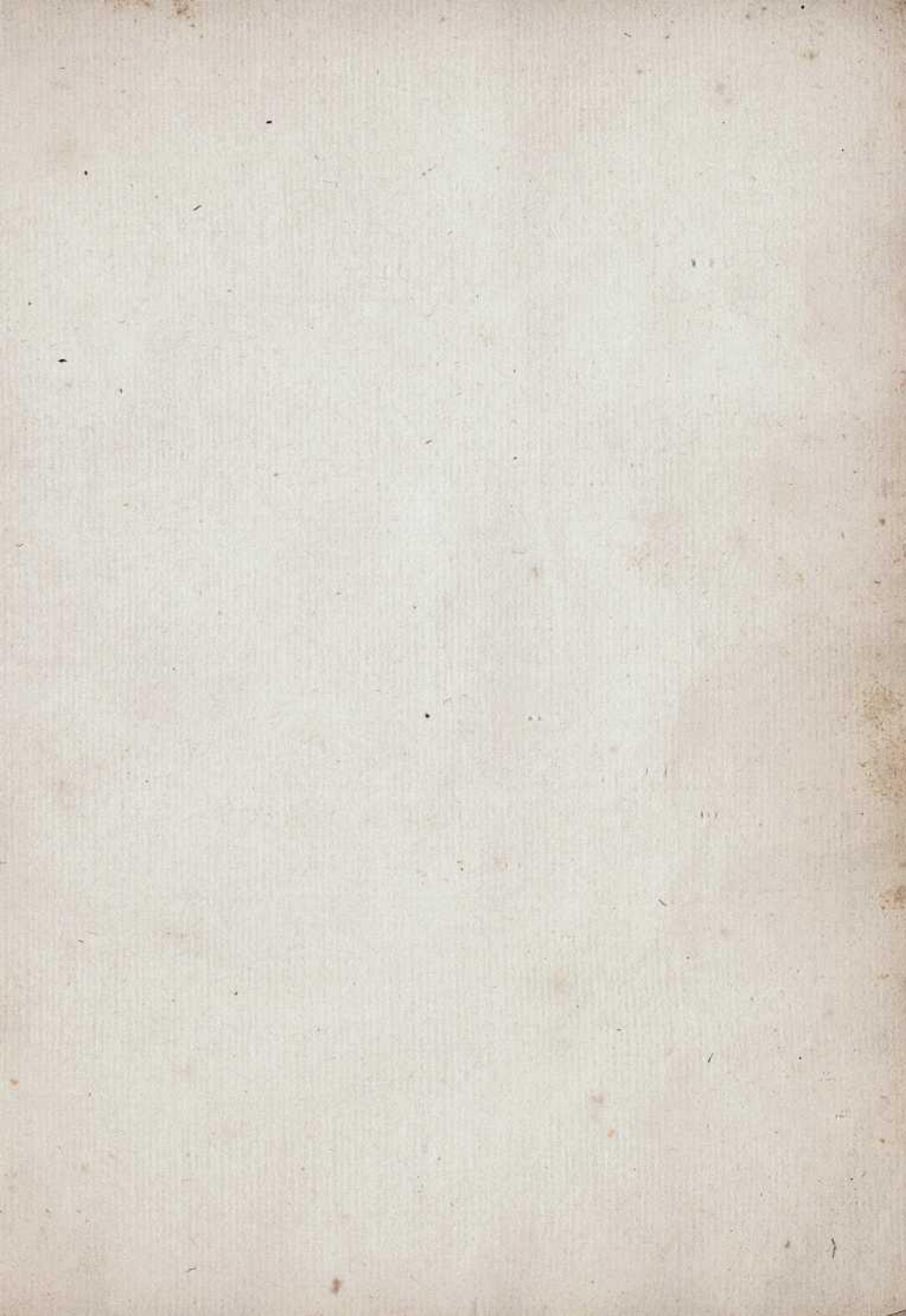

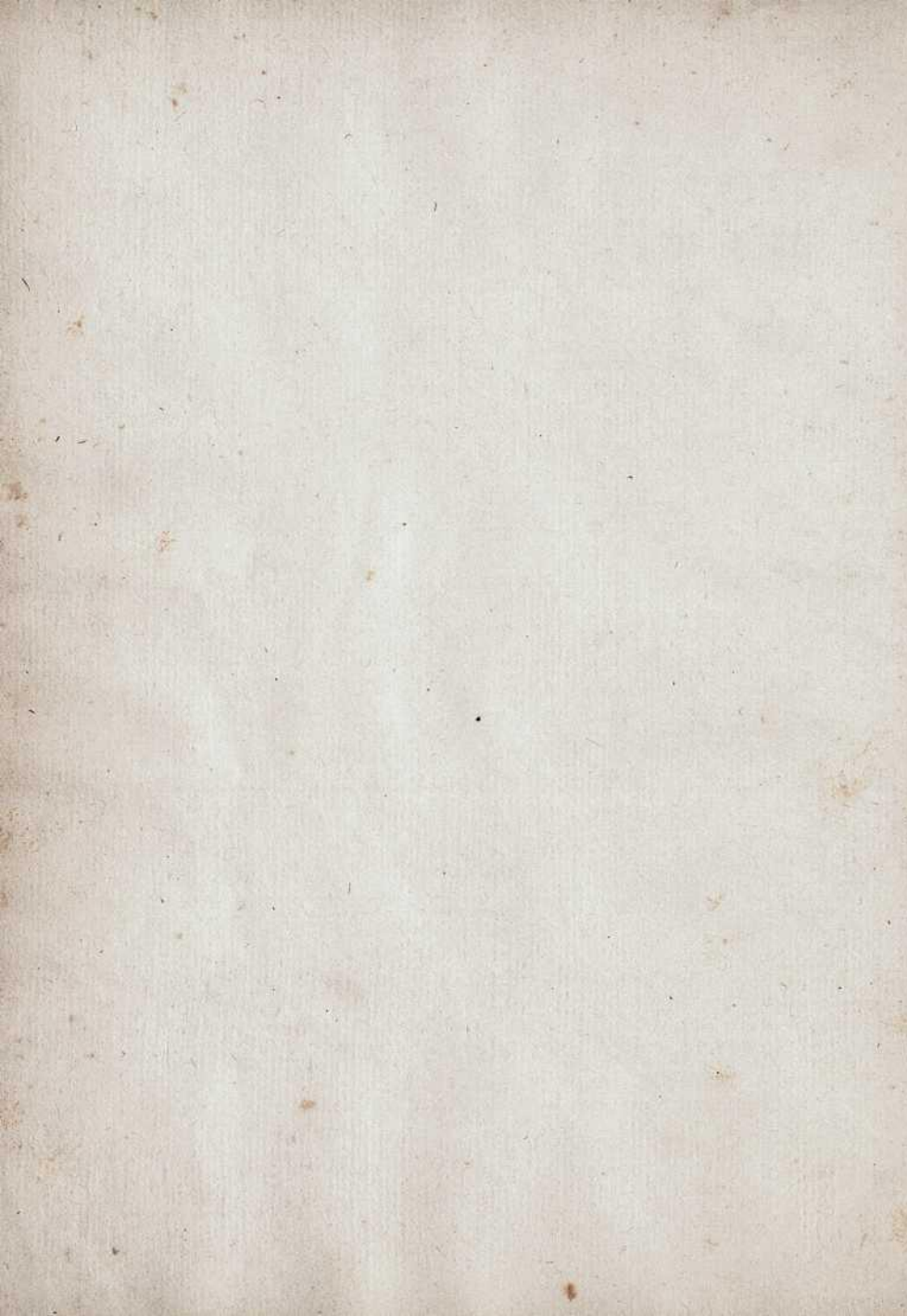

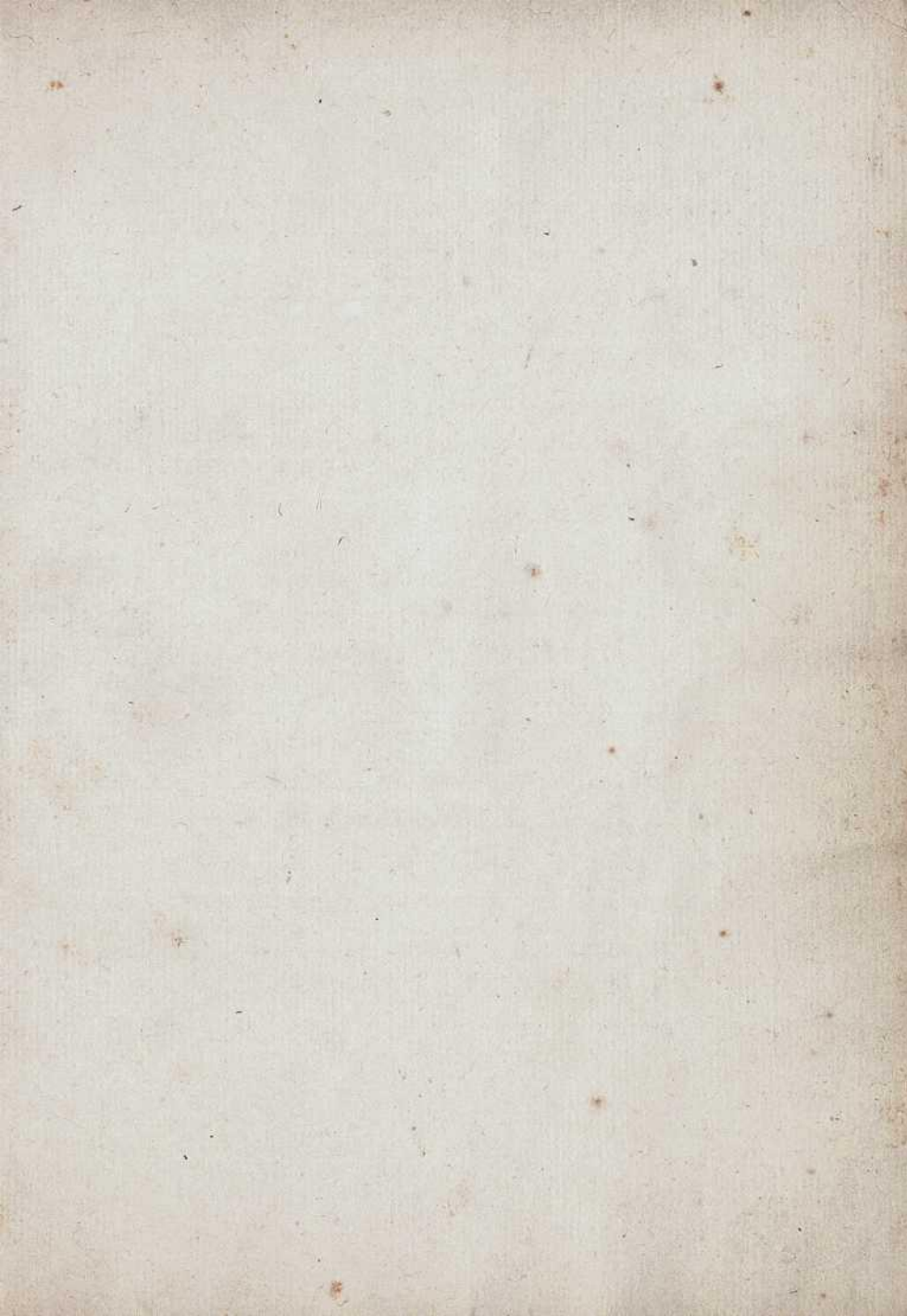

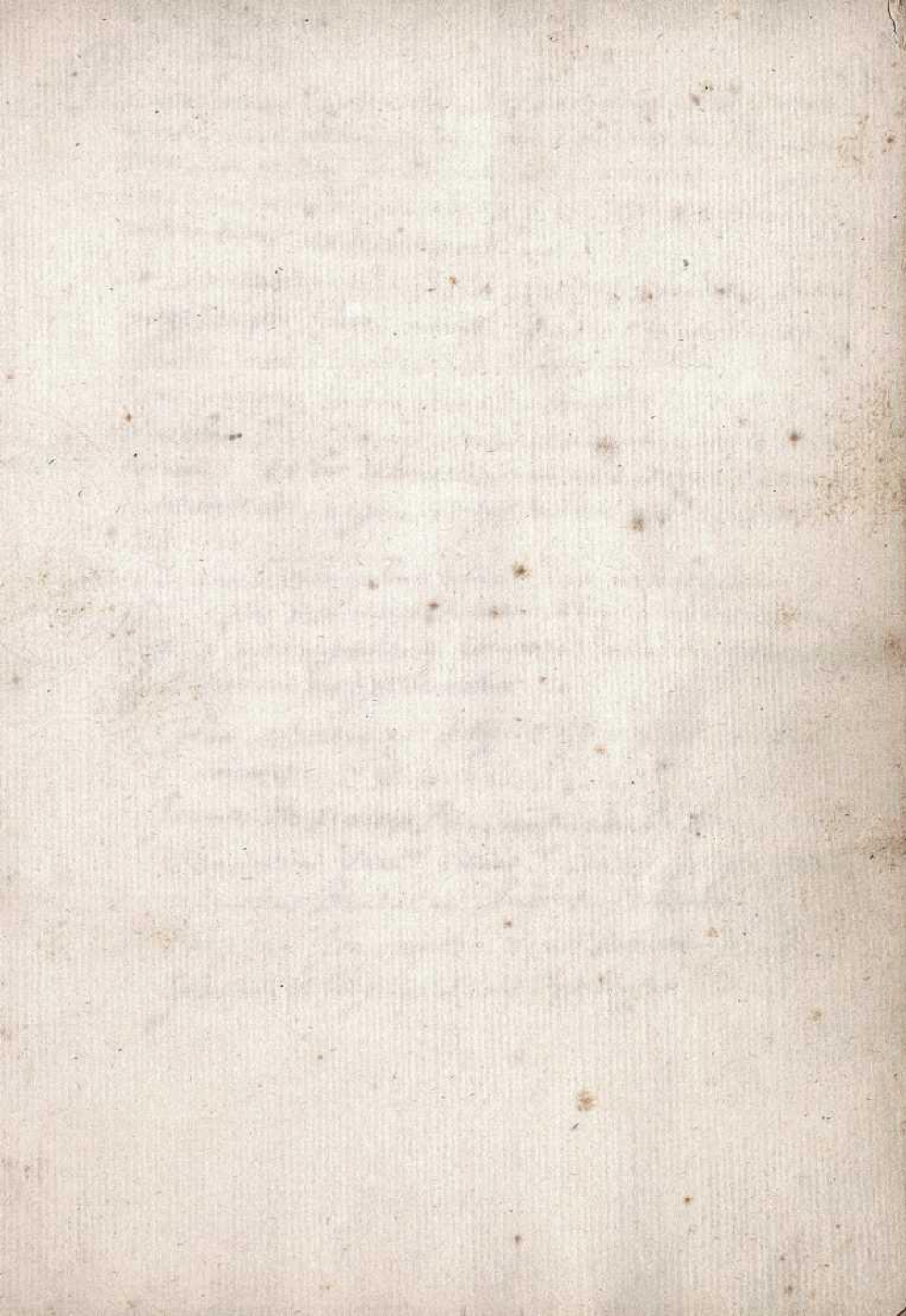

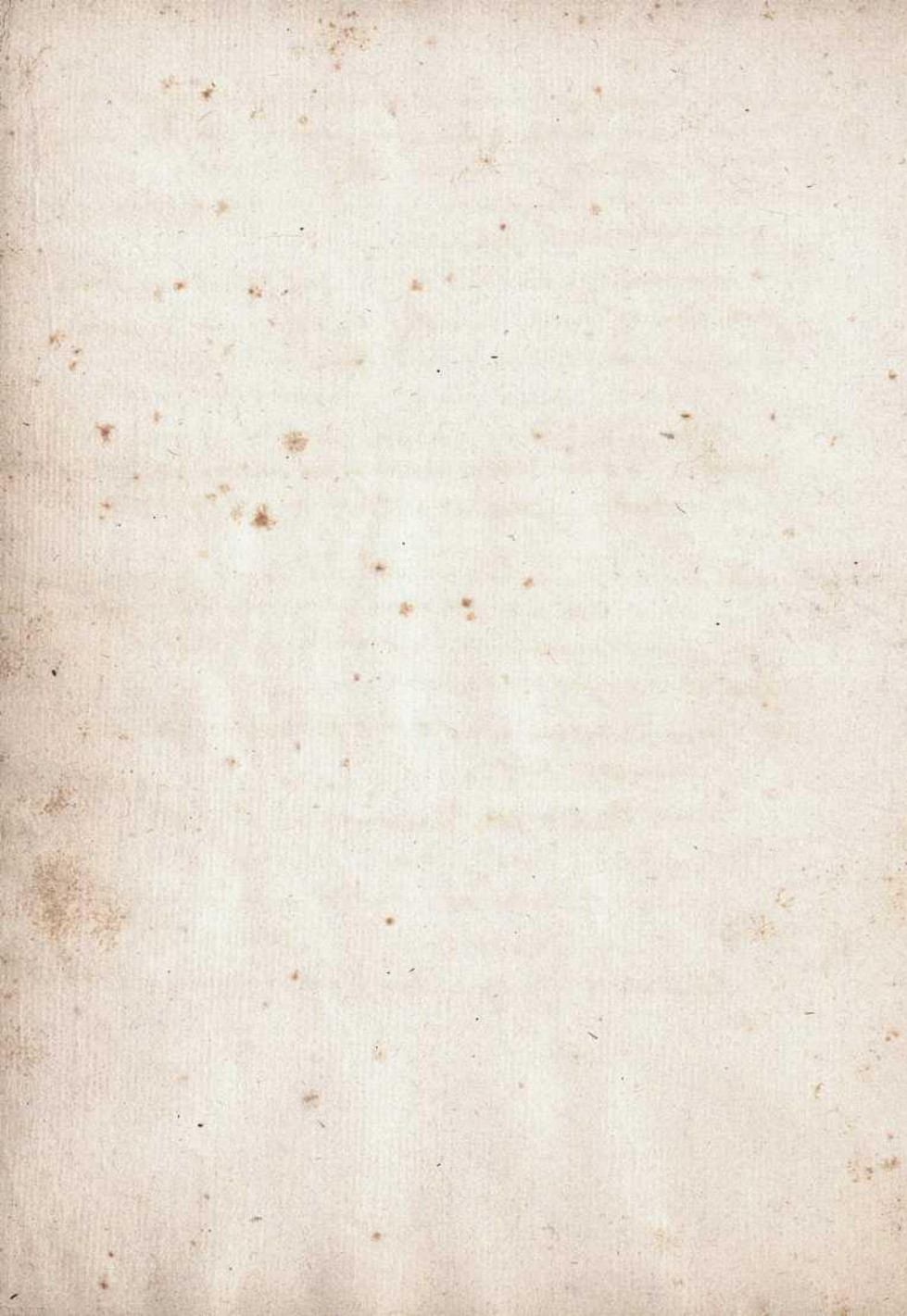

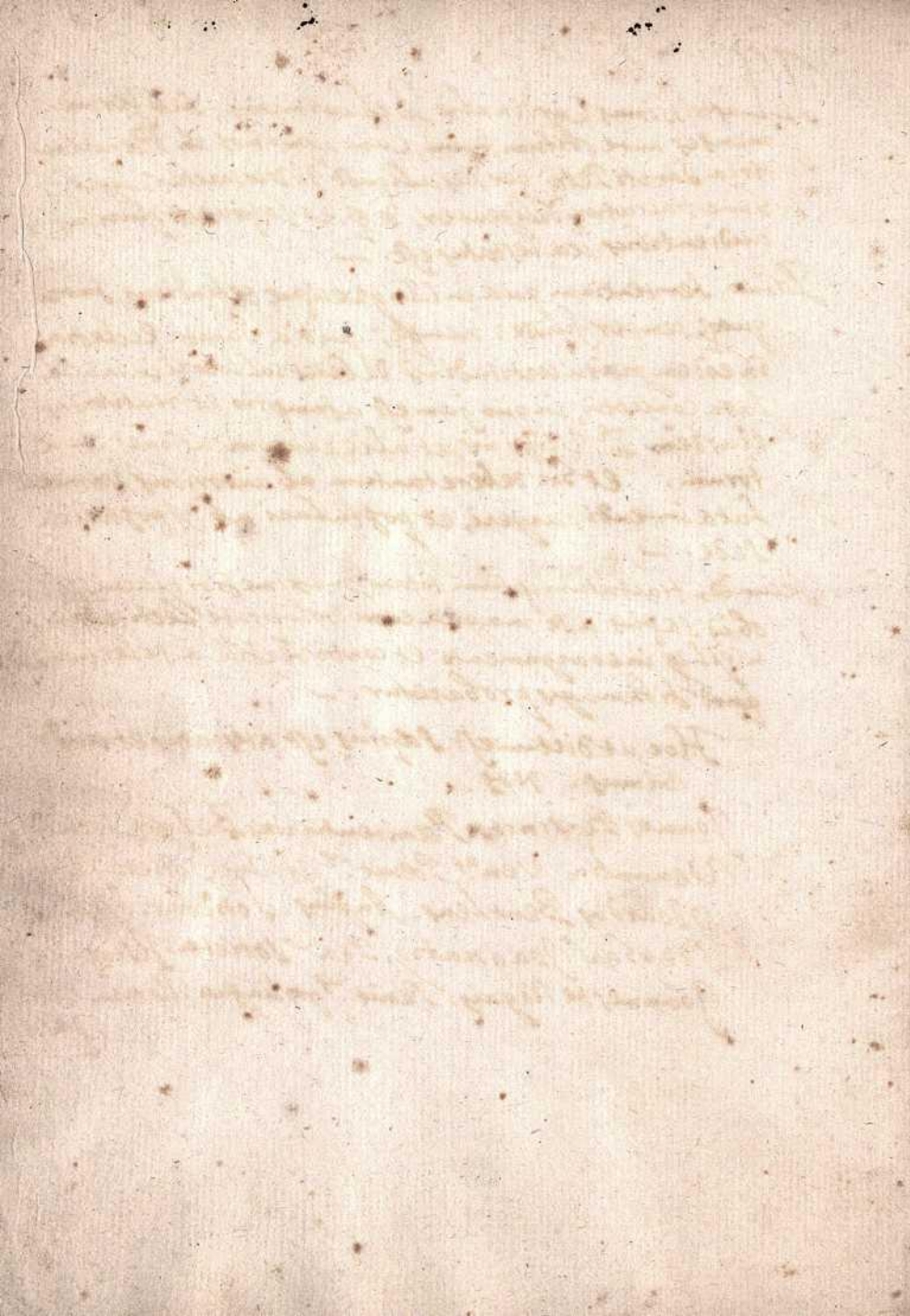

Composito d. P. Petrus de Montenegro.

Illustriſſimus Cardinalis Bellarminus, ſex ferme
meſes ante obitum ſuum, cum apud nos in Peniten-
taria Sancti Petri per dies aliquot diverſaretur, legit
ſumme tractatum diligenter, & q̄ eo ſapientius et plurius
audientibus ita teſtatus eſt. —

Primo, ſententiam qua in illo precipue defenditur, ſuam
quoq; ſemper fuiſſe: nempe, quod à Sancta Eccleſia,
in eodem gradu certitudinis deberet collocari in macu-
lata conceptio, in quo jam eſt aſumptio et Nativitas
eiudem S. Virginiſ, et aliq; canonizationes Sanc-
torum. Et hoc deberet tantum ab autoribus in macu-
lata intendi, urgeri, et poſtulari ab Apoſtolica
ſede. —

Secundo, tractatum ipſum totum, maxime ſibi placuiſſe.
ob id ſapientius a ſe magna cum voluptate lectitatum,
niſi q̄ in eo argumento et controverſia a ſelectum eſſe,
quod ſibi magis probaretur. —

Hoc, ut dictum eſt, ſapientius eſt a teſtatus et audi-
vimus. Nos.

Joanes Perſinits. Penitentiaris Belgicę Societas.
Venantius Ven^{us} Penit.^{us} Italus. Societ. Jeſu.
Udoardus Bentſens. Anglus. Societas. Jeſu.
Stephanus Joagnatig. Penit. Societas. Jeſu. apud S. P.
Joannes de Nigais. Penit.^{us} pro lingua illirica. Societ.
Jeſu.

TRACTATUS

VTRVM SILICEI,

Possit ab Ecclesia de
finiri, preservatio
Beatæ virginis
ab originali.

Per admodum R. P. Sopran. societa
tis Jesu in Penitentiaria. S.
Petri de Roma

TRACTATUS

VTRVM SILICET

potest ab ecclesia de
sua iurisdictione
separari
et ad originalem
separari

Per admodum R. P. separari potest
et non in iurisdictione
separari de Roma

Am

1

An possit ab Ecclesia definiti
preservatio Beatae Virginis
ab originali.

Disputatio.

An B. Virgo concepta fuerit sine peccato. Vetus
est et satis agitata questio. An autem possit
id ab Ecclesia in alterutram partem definiti
conversaria est non ita pridem exorta. nunc
autem maxime inter Theologos agitari coepta
per occasionem postulationum quae cotius
Hispaniae nomine. S. M. D. N. a Philippo Re
ge Maximo oblatae sunt. In quibus consen
tissimis precibus efflagitatur huic tandem
controversiae finem imponi sententia de
Preservatione ut posthac ab omnibus tenen
da confirmata. Nos igitur hanc ad
controversiam hoc loco brevitex exponemus ex
prioni illa questione ea tantum attingentes
quae ad hanc faciunt explicandam. Ut autem
sententia quae verissima est et affirmat posse
definiti de lucide confirmetur et exponatur à

concordia explicanda exordiemur

Sententia eorum qui negant hoc posse
definiri et summas argumentorum ca-
pita quibus nititur.

Caput Primum.

Qui negant posse ab Ecclesia definiri Passiones
tionem B. Virginis ab originali varijs ratio-
nibus utuntur quae omnes hoc uno funda-
mento nituntur, quod est, illi ea deesse, quae
ut aliqua controversia de fide ab Ecclesia
decidatur, requiruntur. Haec autem in om-
nium sententia tria sunt. 1mo ut questio
decidenda ad fidem, et pietatem spectet.
2mo ut sit res dubia, et nondum in Ecclesia
ullam in partem certam, et exploratam. 3mo
ut sit sufficiens fundamentum in verbo Dei
scripto, aut tradito ad illam definiendam.
quae omnia cum desint in presenti questio-
ne contendunt non posse ab Ecclesia definiri. In
qua sententia sunt Caietanus de Conceptu c. 1.
et 2.º Cano. lib. 7. de locis c. 3. concl. 4. Medin.

3. p. 7. n. 1. d. 1. 2. Et alij recentiores;
 omnes ex Dominicana familia. Ita tamen ut
 Caiet^s et Cano. simpliciter negare uideantur posse
 hanc questionem in alterutram partem definiti
 Medina uero et recentiores contendant, uel con-
 trouersiam non posse terminari uel tantum pro
 ea parte posse quæ negat præseruatam

* Cayetano thoma
 de concept^o c. 5.
 infine. n. 60. pe
 tit ad Leonē. x. defi
 nitio^{em} p. 113. q. 1.

Opposita sententia qua affirmat et
 præcipue rationes quibus eius Aucto-
 res ad id adducuntur.

Cap. ii.

Opposita sententia saltem a tempore Sixti 4.^{ti}
 comunis ferme est totius christiani orbis etiam
 ex confessione Aduersariorum. Demptis enim
 Religiosis ex Dominicana familia ipsque
 non omnibus. cum plurimi in illa fuerint
 et adhuc sint nobiscum sentientes, nullus
 ferme est qui non existimet posse hanc
 sententiam definiti et ut quamprimum defi-
 niatur summopere non exoptet. Catalogum
 hic singulorum Auctorum atroxere superse

usum latine lingue, ex modo loquendi scripturam, et ex iure Canonico et civili. Latinis enim non aliter ea particula usurpatur quam in eum sensum quem dixi, quis enim de eo quod non potest fieri dicat nondum factum esse? quis dicat lapidem nondum locutum bouem nondum volasse scriptam nondum peperisse? at de bimestri puero dicimus, nondum locutum quia potest et debet loqui et suo tempore est locuturus, de implumi pullo nondum volare de gravida nondum peperisse. Sic Cicero alicubi, nondum plane constitui, id est non constitui, potui tamen, et volo constituere et alicubi, Nondum ad eius statem perfecta fuit laus eloquentiae, id est non erat tunc red poterat esse, et postea fuit. Venio ad scripuras et contentus ero uno aut altero exemplo in re clarissima. Spiritus nondum erat datus, quia Christus nondum fuerat glorificatus. id est Christus non erat glorificatus qui tamen poterat, et debebat, et erat

glorificandus et alibi, mulier nondum uenit
hora mea. id est non uenit sed potest uenire
et ueniet. In iure uero canonico et ciuili ni
hil frequentius ff de condit. l. pater seu ueniam
Puella nondum uiri potens diem suum obiit
id est matura uero non erat sed poterat esse
et erat futura si uita suppetisset. plura
non addo quando hec fortasse nimium
multa sunt in re competissima. ergo
cum Pontifex dixit. Nondum decisum (pri-
mionem de conceptione B. Virginis in peccato
~~factam esse) intelligit decidit potest. nisi uel~~
mus ipsum uocabiliis ab usum aliens intell.
gentis illuisse ut in alium sensum usurpan-
do uerba quam debeant nos potius deciperet
quam intrueret. ^m quod hinc colligitur est.
ut hoc definitur non opus esse Concilio ullo.
sed potest et debere a solo ipso Pontifice de-
cidi, non enim dixit, nondum est ab Ecclē-
sia et Concilio, sed nondum ab Ecclesia
Romana et apostolica sede decisum. Ecclesia

autem Romana et apostolica sedes Ponti-
 fex ipse Romanus intelligitur. Miror ergo
 quinquam negare ausum aut etiam audere
 pone hanc questionem definiti, aut non
 pone opinionem de maculata conceptione
 damnari cum tam clare et aperte summus
 Pontifex utranque pone pronuntiet. Atque
 hoc ex Cone. Tridentino confirmatur a quo cum
 per omnia approbatur constitutio fixi & h.
 hoc etiam approbatur censendum est quod
 ipse Pontifex tam clare restatur definitio-
 nem questionis huius pone fieri aut esse
 faciendam. Denique ex Pio V. id ipsum
 constat qui in sua constitutione permittit
 in scholis inter viros doctos de hac questio-
 ne in utranque partem disputari. quandiu
inquit per apostolicam Sedem altera pars
definita non fuerit oppositaque sententia
condemnata. ex quo modo loquendi clare
 etiam id colligitur nam clausula quandiu
non fuerit conditionem notat oppositam ex

Barthol. Baldo in l. p^o in princ. C. de leg. quis
autem apponat conditionem de re impoſibili
niſi ſuadere uelit et per poeticas circumlocu-
tiones rethoricas: quoruſum enim a queſtio
non potest deſiniri: adde ret, quandiu non
fuerit deſinita: niſi uelimus Pontificem
poetico colore uſum in ac ſena negas
egine: ut perinde ſit quandiu non fuerit
deſinita: ac quandiu Tibis in ſuum ca-
put non reſlectatur. Uerque ergo Pontifex
hoc uoluit: nihil eſſe decium, poſſe tamen
et expedire decidi, et hoc eſt p^o argumentum
ab auctoritate

C^m est a ratione: nam nihil eſt eorum que
ut aliquid deſiniri poſſit requiruntur quod
in re preſenti deſiciat: nullaque ratio ua-
lida in contrarium afferri poſſet: ergo,
ne quid grauius dicam, abſurde, et incon-
ſulte negatur poſſe deſiniri. Argumentum
hoc ſimpliciter proſiſitum multiplex eſt
et plura complectitur, que ut diſtucidi

uis eius et nobis appareat sunt nobis separati proponenda et confirmanda. Una autem eademque opera illorum rationes refellere est nostram sententiam confirmare: quod ut deinceps exequamur prius exponemus quae sint ista requisita, ut quid possit ab Ecclesia defini.

Quot et quae requirantur ut aliquid possit de fide ab Ecclesia defini

Caput 3^m

Ecclesiam hic cum dico summum eius pastorem intelligo, vel cum illo Concilium quodlibet eius auctoritate coactum, et confirmatum. Duo autem genera rerum in huiusmodi definitionibus ex omnium sententia requiruntur. Alia necessaria sunt ne erretur in re definita alia ne peccetur a definiente. errorem hic uoco quo in intelligendo decipimur, peccatum quo in agendo delinquimus, illa cum adsunt certum est uerissimum esse quod definitur, licet à

Vide Cano. l. s.
c. s. Valent. in
anal. fid. l. c. c.
3. ob. 6.

definienter peccetur si absint non item istis
vero si desint est quidem definitio stabilis
et inconcussa, sed cum peccato definientis
et decidentis ex hoc genere sunt diligens
inquisitio consultatio oratio et cetera huius
modi quae summus Pontifex debet praemi-
tere cum aliquis vult huiusmodi definire
de quibus hoc loco non agimus, cum illarum
defectus non faciat, ut quippiam non ponit
cum veritate decidi, sed ut non liceat: et
de illis nobis hic sermo est quarum defectus
definitio facta mutat et falli potest.

Quot ergo et quae sint ista nunc querimus
tria autem ex omnium sententia recen-
sentur. 1mo ut id quod definiendum est
ad fidem spectet, quod dupliciter potest
intelligi. p^o ut fide credatur, et in hunc
sensum conditio non intelligitur nec potest
intelligi, nam vel fide credendum est
ante definitionem, et id falsum est, de eo
enim quod iam est fide credendum in

utranque partem non licet ambigere, atque
 definiantur prius inter Doctores utrinque
 controversantur uel postquam sit definitum, et
 id dicere est nihil dicere, quia id ipsum de
 quo queritur et ambigitur responderetur. Quasi
 enim quid requiratur ut possit aliquid
 ab Ecclesia statui de fide credendum, respon-
 dere. Ergo requiri, ut fide credatur est id
 ipsum nobis ingerere quod interrogamus.
 Paria autem sunt nihil faten erit respon-
 dere ut incertum dimittatur interrogator. *¶*
 de interrog. et act. l. de etas s. nihil. *¶* de confess.
 l. licet

2.º ergo intelligitur hec conditio. quod res
 definienda spectet ad materiam fidei id est
 ad pietatem, et Religionem prout ista con-
 dia distinguuntur ab ijs rebus, que ad alias per-
 tinent artes, et disciplinas. In quo sensu
 conditio hec intellecta requiruntur in questio-
 ne definienda, ut bene docent Cano. l. 7.
 c. a. Valent. l. ex anal. c. 4. et 13. Bellarm.º

l. 9. c. 3. de Pont. Magn. ar. 9. r. a. 10. Calho
lib. 1. c. 7. Turres. de Eccl. lib. 3. c. 5. Ar
nalduus q. 9. n. 10. et hoc est quod omnes
fideles intelligunt cum credunt, ut est cre
dendum Ecclesiam, et summum Pontificem
errare non posse in rebus fidei, hec enim
restitutio aperte significat, ea, que ad fidem
non spectant, in hac facultate Ecclesie
concedi non contineri. cuius aui ratio est
quia potestas hec ut docet ex Patribus
Bellar. l. 4. c. 3. citato fundatur in promissio
Christi huc ar. Rogavi pro te Petre
ut non deficiat fides tua p. fides tua di
xit, non scientia tua phisica aut
matematica ac proinde potest esse ut Pon
tifex et concilia errent in propositionibus
ad illas disciplinas spectantibus si uelint
illas attingere, et definire. Ores enim
Christi Petro commissa parcende sunt
ab illo non doctrinis philosophorum, sed
uero ueritate, et certe nisi hoc esset, eo igno

quod quis in summum Pontificem euet elec-
tus, summus quoque philosophus euet ha-
bendus, quod tamen nec de se nec de suis
similibus concedit Ap^lus qui ad Corinthios
scribens scientiam misteriorum Christi sibi
uindicans aliorum omnium ignoracionem
non erubuit confiteri nihil, inquit, scire
me arbitratus sum inter uos nisi Iesum
Christum et hunc crucifixum. et addit, sa-
pientiam loquimur inter perfectos; sapientiam
uero non huius seculi, neque Principum
huius seculi (sicut philosophorum) sed loqui-
mur sapientiam Dei. Sapientia ergo
apostolica, et Ecclesie Christi propria in qua
illa nec potest decipi, nec alios fallere est
sapientia Christi, et misteriorum Dei, non sa-
pientia huius mundi. quare cum quid ad hoc
proprie, et precise spectans a Pontificibus at-
tingitur, id ab illis non fit ut Vicarij Christi
sunt et successores Petri quibus promissum est
non deficiet fides tua, sed ut privati Doctores

1^a cor. 1.

a. intelligit enim
secrarium Principis in
disciplina politica et
naturali: qui clares
ducebant et de suo no-
mine dicebant quale
erant Socratici Pla-
tonici Aristotelici. ex
Trisot. Theophil. in
hunc locum Tertul-
3. contra Marcio:
c. 6. orig. hom. 1. in
cano. et optime obser-
uat Dr. Justinianus
in hunc locum Pauli

qui quod humanitus didicerunt humano etiam
more pronuntiant, ac proinde in his sine ullo
suo aut suorum dispendio possunt errare
quia homines sunt: in illis non possunt, quia
Vicarij Christi ^{sunt} quæres: quæ ergo sunt istæ
res fidei. Resp. illæ quæ per se spectant ad
ordinem rerum supernaturalem et ad doctrinam
nam reuelatam aut cum illis connexionem
aliquam habent. Ex quo fit posse etiam
quasdam veritates naturales et aliarum sci-
entiarum proprias à summo Pontifice defini-
ri quatenus aliquo modo in doctrina reuela-
ta continentur ut exempli gratia. An coe-
lum stet et terra moveatur. Sicut enim quæ-
stio hæc per se non spectat ad res supernatura-
les, sed ad phisicas disciplinās, quatenus ta-
men de illa aliquid in sacris literis dictum
est, potest ab Ecclesia defini, terram stare,
et coelum moveri, quia ita in sacris literis
traditum sit, quod enim illæ de quaque
re pronuntiant quomodo sit intelligendum,
spectat ad summum Pontificem declarare,
ac proinde potest etiam hoc pacto aliquam

veritatem phisicam definires. Sed quatenus
 (ut dicebam) includitur in doctrina fidei et
 revelata. Perce enim definit sensum sa-
 cra scripturæ: ex consequenti vero etiam ve-
 ritatem phisicam et mathematicam, que in
 illa tradatur

2^a Condicio est ut definiendum in eo genere
 rerum de quo diximus sit ambiguum quod
 enim in materia fidei certum est et explora-
 tum non iam amplius definitur sed tantum
 proponitur et declaratur. Ratio autem huius
 conditionis est manifestissima ex ipsa natura
 decisionis et definitionis. quod enim definitur,
 terminatur et in certam partem sequendum
 statuitur, quod esse non potest, nisi ambiguitas
 ante precedat, qua quod exploribus potissimum
 sit sequendum disceptetur.

Dices nonnunquam dicuntur defini quæ sine
 ulla controversia semper in Ecclesia Catho-
 lica de fide fuerunt, ut cum Nice numus Conc.
 definiuit consubstantialem Patris, et filij

α. filium eiusd[em] substan-
tiae et naturae cum
patre tradit[ur] symbolus
illis uerbis, filium
eius unicum nam
uery filium aut mono-
tium est aut eiusd[em]
naturae cum eo ex
quo genit[us] est ex
Aug. 13. cont. Maxim.
c. 10. Arch. Ep. de
decr. Nic. Syn. Ex
ser. 2 et 9. contra
Arian. nec de eo
ullus unquam Catho-
licus dubitabit cer-
tam auct[oritatem] Hic
num. ut Valen-
t. l. i. de trin. c. 10
Deblax l. i. de
xpo c. 10

iam ex ¹⁰² simbolo sacris conperam. Resp. appel-
lari tunc definitionem in ordine ad hereticos
dissentientes. proprie uero cum eiusmodi res
proponuntur in ordine ad fideles dicuntur
declari magis et proponi quam defini.
Sicut non nunquam utriusque uocabulum
promiscue usurpatur

Ex hac conditione respondent Doctores Catho-
lici hereticis hanc potestatem ad fidei de-
finiendi, quam fatemur summo Pontifici
concessisse Christum, oppugnancibus et crimi-
nantibus. quid enim (dicunt) si decernat Pon-
tifer contrarium eius, quod hactenus in
Ecclesia creditum est? Respondemus, hoc casu
admissio, qui nunquam esse potest, tunc definitio-
nem illam nunquam ualituram, quia potestas
definiendi non est in materia iam certa, sed
ambigua ac proinde si quid in illa motu
aueat tam Pontifex quam Concilium, ter-
minos egrediuntur sibi concessae potestatis,
ut ob id non audiendi ut pastores, sed ut

lupi fugiendi. de illis enim, qui iam certa sunt
 in uniuersa Ecclesia, id tenendum est, quod
 S. Paulus tradidit. si Angelus de coelo aliud
annunciauerit uobis aut nos ipsi nolite cre-
dere. quodere uide pluribus Cano. 1. s. c. 3.
 Valent. 1. in anal. obiect. 3. et 4. c. 3. et 4.

3^a Condicio est, ut controversia definienda pro
 parte in quam decernitur habeat sufficientia
 testimonia in scriptura aut traditionibus Patrum
 cuius conditionis ratio duplex est. 1^a ex pre-
 cedenti. si enim quod definiendum est debet
 spectare ad materiam fidei et doctrinam re-
 uelatum, necessarium omnino est ut habeat
 aliquam connexionem cum reuelationibus
 iam factis, quae omnes continentur in uerbo
 Dei expresso aut tractato. 2^a ratio est quia
 quicquid definitur esse de fide, ab Ecclesia
 non fit de nouo de fide, sed declaratur esse.
 quicquid autem iam de fide in se est, licet
 nobis adhuc sufficienter propositum non sit,
 reuelatum aliquo modo est. oportet ergo ut

Ecclesia ad id decidendum, habeat funda-
mentum in revelationibus iam factis ac pro-
inde testimonium idoneum ex uerbo scripto
sive tradito, in quo utroque revelationes om-
nes iam factae tantum continentur, ut pluri-

a Catholica sententia
cetera temeritate rega-
ri non posse sanctorum
et uicij eius canonici
An autem eius id di-
citur contra fidem
nonnulli ambigunt
plurique tamen pro
habili affirmant ut
Vale. l. c. c. 9. anal. et
indicant Bellar. l. i.
c. 9. de sane serm. n.
l. i. c. ii. dare aut
auct. huius sum. n.
dup. ib. dub. 9. ex
Bonau. et Anon. De
nobis nunc id non
agitur quibus tanta
certitudo sufficit in
congregatione definien-
da quam in
canonisatione re-
quiritur

bus ostendunt auctores citati presertim Car-
dinalis Bellarminus, Cano. Valent. Bagny
et Anan. q. 9.

Ad hoc autem auctorem est quod definiuntur uel
esse pura dogmata, uel spectare ad aliquod
particulare factum in illis necessaria

sunt expressa testimonia uel ex scripturis
uel ex traditionibus sacrum, In his autem
non requiruntur, sed nec possunt esse ut

constat de canonisatione sanctorum, quod
enim testimonium haberi potest in sacris lit-
teris uel antiquis traditionibus de sanitate

v. g. B. francisci, quam tamen tenendam
decernit Ecclesia. In his ergo satis est esse
in sacris literis testimonia uniuersalia, sub

quibus quae et quales particulares propositiones

subinde contineantur, spectat ad Ecclesiam
 declarare. Nam canon. Latino sanctorum fun-
 datur in universali propositione, qua fides
 tenetur et in scriptura traditur, esse semper
 aliquos, qui in sanctitate decedant et in eter-
 nam beatitudinem accipiantur. qui autem isti
 sint, declarat Ecclesia adhibitis humanis
 testimonijs: quæ licet sint in se fallibilia,
 non tamen potest ex illis in ullam deceptio-
 nem labi Ecclesia ex promisso Christi. Vid.
 August^{mo} de Anno. de Eccles. q. 19. a. 4. Vald.
 to. 3. c. 1. 2. Bellarm. l. 1. de sanctis c. 9.
 Valent. l. 1. Anal. c. 3. Cano. lib. 5. c. penult.

His expositis attendamus iam omnia hæc
 in controversia proposita reperiri.

= Questionem de conceptione imma-
 culata pertinere ad fidem quod est
 p^m requisitum in controversia ab
 Ecclesia definienda

Caput 4mo

Cano. l. 7. c. 3. conclus. 4. aperte negat controversias

hanc pertinere ad fidem, quibus autem ad id
rationibus moveatur, non satis explicat, et si
quas tangit, ea potius ostendunt controuersiam
hanc non habere sufficiens fundamentum
in scriptura (quod spectat ad 3^m requisitum
in questione definienda) quam non perti-
nere ad fidem, quod est 1^m requisitum
de quo nunc quaerimus. Recentiores tamen
sic id probant. p^o si haec questio pertinet ad
fidem, alterutra pars, quae de illa nunc
altercatur, erraret in fide. At neutra errat, ut
certum est ex definitione ^{IV} fidei etc. ergo
non pertinet ad fidem. 2° questio quae nul-
lam necessariam connexionem habet cum
doctrina reuelata, non pertinet ad fidem.
fides enim et reuelatio aequae late se extendunt
et mutuo inferunt, ac proinde quod ab una,
excluditur et ab altera. ac uero neutra pars
controuersia istius connexionem habet cum
doctrina reuelata nam neutra nec est cla-
ra in scriptura nec necessariam connexionem

habet cum ijs, que in sacris literis traduntur
ut cap. 6. huius ostendemus, et ex responsione
ad argumenta proposita, mox contabit. si
prius hoc promiscio. hec conditio, ut res defi-
nienda pertineat ad fidem, significat illam
spectare tantum debere ad ueritates (ut cum
schola loquamur) reuelabiles, et non que
humano studio possint cognosci per scientias
acquisite. sed An A. Virgo fuerit preser-
uata est ueritas tantum ex Dei reuelatio-
ne cognoscibilis a quo solo pender, spectat
ergo ad fidem eo modo, quo requiritur in
questione decidenda. ex his ad arg.^{ta}

Ad p.^{mo} Resp. p.^o neutra pars nunc erit in
fide, quia neutra cum pertinacia ad id
adheret, quod auerit, parata potius id ad-
mittere, quod ab Ecclesia decernitur. et ut
cum culpa auerit in fide, non satis est id
aueri, quod in se est contra fidem, sed re-
quiritur ut id etiam sit nobis apertè propo-
situm ad credendum, que autem conuer-
sa sunt, et nondum ab Ecclesia definita,

licet in unam tantum partem vera sint,
 non tamen sunt sufficienter proposita pro par-
 te qua vera sunt, sed cuique permittitur
 id potius sequi, quod probabilius iudicave-
 rit. Dices: ab Ecclesia decisum est, ne nos
 errare. Resp. intelligit Ecclesia de errore
 practico, non speculativo, ut clarius sequenti
 capite constabit. nego ergo quod alterutra
 pars nunc erraret in fide, & hec questio
 spectaret ad fidem.

Ad 3^m resp. eandem connexionem habere cum
 doctrina reuelata preservationem A. Virginis
 ab originali, quam habet eiusdem preservatio
 ab actuali, quam habet eius Nativitas sancta,
 eius Assumptio gloriosa, eius Virginitas perse-
 tiva, ut clarius cap. sexto constabit.

Questionem hanc non ita esse termi-
 natam, quin ponit ulterius ab
 Ecclesia definiti.

Cap. V.

Ex hoc capite & ex alio alio opposita opinionis

51
Hæc vero maxime tibi videntur oppugna
re potest definitionem de Preservatione. Ra
tiones ergo hinc petitas quantum possunt
subtilissimè urgent; quas nos etiam ne quid
in causa dissimulemus accurate recenseri
mus et instruemus. Eas autem sic instructas
soluere erit abunde notam sententiam
confirmare. sic ergo probant concouersiam
hanc, Non potest ulterius ab Ecclesia de
finiri propter definitiones iam factas

Q^o quia licet hæremus definitio non sit alie
ruera pars illius, definitio tamen atiquid
est, cui quæcumque alia definitio fieret
ex opposito repugnaret. sed Ecclesia nullam
potest edere definitionem, quæ cum alia
pugnet, quam prius ipsa fecerit. Ergo non po
test hæc concouersia ulterius definiri. Mi
nor propositio clara est. duas enim oppositas
definitiones non possunt ambæ esse veræ, ac
proinde necesse est alteram esse falsam:
quam potest approbari ab Ecclesia, si quis

4
 auerat, impie a uerit. maior propositio proba-
 tur. Definitum est ab Ecclesia neutram par-
 tem tenere in hac controversia, ut constat
 ex Sixto IV. etc. sed si definiatur nunc pre-
 seruatio, eo ipso altera pars erronea declara-
 tur. ergo quod hactenus Ecclesia definiuit
 non esse errorem, nunc definiret esse: de-
 finitione nimirum plane opposita precedenti.

Q. et est confirmatio eiusdem rationis. si quis
 nunc pertinaciter auerat, opinionem de ma-
 culata conceptione esse falsam, et erroneam,
 ut hereticus punietur. Ergo definitum est, illam
 non esse erroneam. sed si definiatur imma-
 culata conceptio, eo ipso compertum fidei
 erit, illam aliam esse erroneam. Ergo per
 hanc definitionem id quod iam antea de-
 finierat non erroneum, ecclesia declararet
 erroneum. Erraret ergo in alterutra defini-
 tione, et preterea in hac r.^a terminos sue
 potestatis egrediretur in definiendo, qui sunt
 tantum res nondum in Ecclesia certa, et

definita. Certum autem, et definitum est
opinionem de maculato conceptu non esse
sententiam

3° Uniuersa Ecclesia in rebus fidei non potest
errare. sed ea nunc existimat, opinionem
de maculata conceptione esse probabilem. qui
enim illam probabilem negaret, contradice-
ret Ecclesie. Ergo uerissimum est illam esse
probabilem, sed si definiretur opposita, con-
staret eo ipso, illam errasse existimando pro-
babile, quod erat falsum. Confirmatur hoc.
quia Ecclesia cum definit aliquid creden-
dum, non facit illud de fide, et uerum quod
ante non erat: sed tantummodo quod in se
uerum erat, nobis tale esse declarat: et eo
dem modo quod falsum et contra fidem erat,
ut tale nobis definit. h. ergo definiatur con-
ceptio immaculata, eo ipso declarabitur oppo-
sitam sententiam fuisse semper falsam, et
proinde in ea turpiter deceptam fuisse
Ecclesiam, et deceptam, illam ut probabilem

admittendo, et ut ealem ab omnibus admitti pre-
cipiendo

- 4°. Denique ex his tribus rationibus ultima confi-
citur, que directe ostendit, conditionem 2° loco
requisitam, nempe ut res definiendas sit dubia,
hic defuere. Nam omnis controversia tres po-
test habere partes dissidentes; unam que ab-
solute neget; alteram que absolute affirmet;
3° am^o que absolute pronuntiet rem esse ambi-
guam: certissimum autem est in quacunque
ex istis partibus pronuntietur, licet finiri, et
religuar duas sententias reprobari: hoc po-
sito sic argumentantur. In ista questione
diffinita est ab Ecclesia pars illa tertia, que
aueit, utranque aliam, nempe absolute ne-
gantem, et absolute affirmantem, non esse ad-
mittendam, ut constat ex Constitutione Sixti-
ci Pij. Ergo iam ita terminata est, ut alter-
nans non possit confirmari ratio, quia que-
cunque alia definitio fiat, sequeretur falsam
esse sententiam, qua nunc uera est, et aueit

absolue negantem et absolute affirmantem
falsas esse: sed hec argumenta plus habent
ueteri cauilli, quam firmi roboris.

Ita sanctum ergo est uerissimam sententiam, quam om-
nes docent, nihil hac de re adhuc esse ab Ec-
clesia definitum; quod constat 1.º ex ipsius
testimonio. 2.º ex resolutione rationum.

Ex 1.º nam Sixtus IV. discrete pronuntiat, nihil adhuc
esse hac in re ab Ecclesia definitum: quod idem
ut ex cap. 13. constat, Pius V. etiam attestatur, cui
ergo credendum potius est: testimonio ne ipsius
Pontificis id auerentis, an argutijs et cauillis
nobis illudentium? et sane ut dubium ponit
eius, an hec questio ponit definita, certe nul-
luma omnino potest esse, quod non sit defini-
ta, cum clauissimis uerbis id Sixtus pronun-
tiet.

Ad rationes. Ad 1.^{am} Resp. 1.º negando definitum
ab Ecc. neutram propositionem esse erroneam,
sed tantum prohibendum est, neutram ab ullo
heresis aut erroris damnari. Dices: definitum

est, neutros avertentes errare. Ergo definitum,
 neutrum quod asserunt esse errorem. Resp.
 duplex est error, speculativus sine culpa,
 practicus cum culpa. tam enim errare dicitur,
 qui intelligendo decipitur, quam qui in agendo
 delinquit. cum ecclesia definiuit, neutros erra-
 re, intellexit de errore practico, non speculati-
 uo: uult enim tantum ecclesia, immunes
 pronuntiare a peccato, qui alterutram partem
 secuti fuerint; non ab errore intellectus, quo
 ponunt sine salutis digendio utriusque decipi.

~ Instabis: saltem ista duae definitiones sunt
 oppositae: errare aliquid asserendo, et non
 errare, illud ipsum affirmando; et tamen
 si definiatur immaculata concepcio, id requiritur
 nam qui nunc non errant ex definitione ec-
 clesiae asserendo conceptionem maculatam
 tunc errant. Resp. non esse oppositas defi-
 nitiones (late sumpto hoc nomine), quia mu-
 tatur obiectum, nunc enim non errat negans
 Virginem preseruatam, quia nondum est

21
declaratum, tunc esset declaratum et proinde
emaret.

Resp. 1° aliud est definire, quid sit credendum?
aliud precipere, quid sit agendum. Sixtus
in sua Constitutione nihil proponit creden-
dum, sed tantum iubet quid sit agendum.
propterea nihil definire definit, sed tantum
precipit: certa autem res est, constitutiones
agendorum subinde mutari, prout varia
postulant res, quae subinde emergunt: quod
ergo ne nondum definita precipitum est,
opinionem de maculata non damnari erro-
ris, cessaret si contraria definiretur: propter
mutatam conditionem, ob quam nunc pre-
cipitur

Ad a^{am} rationem 2° qui damnaret aherentes
maculatam conceptionem puniretur, et si
pertinaciter in eo perstaret hereticus esset,
non precise quia illud affirmaret, sed quia
contumaciter in eo persistendo, quod prohibet
Ecclesia, videretur illius negare auctoritatem

quod est hereticum. Quod falsum est definitum
 ab Ecclesia, opinionem de maculata non esse
 in se erroneam, sed declaratum est non esse
 nobis erroneam; ita ut illam amentes ex
 remus quia nihil adhuc facimus contra pro-
 ceptum se nondum decisa. At opinio de
 immaculata satis insinuata est non esse
 erroneam in se, eo ipso quod Pontifex ad
 illam allicit et hortatur propriis indulgen-
 tijs illam celebrantibus: opinionem vero
 de maculata nullo modo suadet, sed tantum
 permittit

Ad 3° aliud est esse verum, aliud esse proba-
 bile, ut constat quia multa vera sunt im-
 probabilia; et contra, multa falsa proba-
 biliora veris. Ratio autem est, quia he
 denominationes a diuersis sumuntur ac
 proinde diuersa sunt, nec altera pendet ab
 altera. Veritas enim sumitur ex conforma-
 tione, quam res habet in se ipsa ad intelle-
 ctum. At probabilitas ex conformitate

quam extrinsecas rationes habent ad mouen-
dum intelligentiam in talem assensum. po-
test ergo esse, ut quod est probabile, sit falsum
et proinde nihil repugnantia exoritur si
quid nunc omnes probabile putant postea
deprehendatur falsum. quia probabilitas
non pugnat cum falsitate. At esse proba-
bile, et non esse probabile pugnant. Reip-
sibus in uariatis eodemque modo se habent
ibus pugnant uariatis non item. sic est
in casu notho. nunc enim probabilis est
opinio de maculata, quia Ecclesia nihil
definiuit, et permittit illam, et multi illam
sequeuntur docti et pii. Probabile autem est,
quod non repugnante Ecclesia a multis
et doctis aseritur, et facta definitione
iam esset mutata conditio, et proinde
non esset amplius probabilis. constaret
enim esse falsam, quod nunc non constat.
Nego ergo per hoc, quod opinio aliqua
delectetur probabilis, quicquam certo
definiri

definitio de veritate, quam in se habeat, sic
 potius potest esse probabilis simul et ni-
 hilominus semper falsa, non tamen semper
 talis apparet, et negat Med. locuti de ab-
 port: a conclusa definitionem ab Ecclesia opi-
 nionem de maculara esse probabilem, et
 addit, nec potest talem definitionem ab Eccl.
 de, ut signatur fide, credendum, quia esse
 probabile: quod non est nobis hoc loco discu-
 tiendum.

Ad 4^m q^o dupliciter in aliqua questione pro-
 nuntian quid potest ambigui, p^r simplici-
 ter et absolute, an cum restrictione ad
 certum tempus: illud p^r cum declaratur,
 nihil esse unde res liquido decidi possit;
 illud quia nondum sit res satis discussa
 cum p^r modo pronuntietur ambiguum, res
 terminatur, et quaeunque alia terminatio
 fiat, iam facta turbatur, cum 2° modis
 nequaquam, sed ad huc suspendet.

in ambiguo pronuntiauit hanc questionem
p^o modo, non p^o ut ipsemet testatur aper-
tis uerbis. nonclum inquit est definitum
p^o Resp. aliud est terminare questionem
declarando, quid sit credendum, aliud
p^oeciendo, quid sit agendum, cum illud
fit, quod uerum est definitum, ut cognosca-
tur, cum illud, quod sequendum est
prescribitur, ut uicis recitetur. Sicut
non declarauit, quid hic esset uerum et
credendum, sed quis modus esset tenens
docet in disceptando. Itaque nego, eo
modo, quo fingunt hanc licentiam termina-
tam. nam desinitet Ponafex 3°
aliam opinionem, de qua in argumen-
to, non liceret tenere absolute ullam
ex duabus alijs, quod est falsissimum:
cum liberum adhuc sit uel alienatum
ex illis absolute sequi, uel ambigam
utriusque pronuntiare. licet enim cuique

ad hoc definiendum conueniamus. p. 11
¶ Ergo sic probant ex uerbo scripto: nihil
est in scriptura, neque in particulari,
neque in generali, quod faciat pro imma-
culata conceptione. Ergo non potest
hæc in illa solide fundari. Non in
particulari, quia nullum uerbum fit
in ea de conceptione. Non in generali;
quia uniuersales locutiones sunt potius
in contrarium. claudunt enim omnes
sub peccato, et nullum excipiunt. ad Galat.
a. Sumus omnes filij iræ. a. ad Cor. 1.
h. unus pro omnibus. maxime est ergo uo
omnes moueri sunt. quæ propositiones
uniuersales licet ponunt aliquas interpre-
tationes molles, ut in scholis opinio de
preservatione probabiliter defendatur,
non tamen tales sunt, ut audeat quis
quam Catholicis auerere, posse in illis
inconueniam sibi certitudinem fundari,
nisi uelimus nudam planamque heresim

obijcere, ut nos acius inuadant, quam
 nunc faciunt; dum insultant mendaciter
 catholicis, quod contra expressum Dei uer-
 bum, pronuntiant, omnes esse inclusos
 sub peccato, nos quae coelestis aule arti-
 eni inde. B. Virginem exemimus de
 quibus henerius Canis. h. r. on. Laicorum
 def. fidei. uic. finem Valens. o. p. ^{ne} _{no}
 a. n. puncto. p.º

Sed hoc argumentum, si quid ualeat, tam con-
 tra illos est, quam contra nos, quod sic os-
 tendo. Perpetua Virginitas B. Mariae cer-
 ta iam est in Ecclesia, et fidei concepta.
 quaero ego: an habeat ulla fundamentum
 in scriptura. si non habet, erga nos ob id
 negari poterit, reservationem posse defini,
 quod id non habeat, si habet, ut finis parti-
 culari, et hoc non nullum enim uerbum
 fit in scripturas de uirginitate perpetua.
 uel in generali, et id neque quia ueritales

Locutiones sunt potius in contrarium.
Addo. certa fide teneretur A. Virginem
peperisse sine ulla mordibus et dolore.
ita canit Ecclesia. quero ego tibi da de
de uerbum in scriptura non speciatim,
ut constat: non generatim, nam uniuers
sales locutiones oppositum sonant pronun
tante Deo de uniuerso sexu muliebri.

In dolore paries.

Respondent p. de perpetua Virginitate Ma
riae testimonium esse in Ezech. 174. Porta
haec clausa erit, uir non intrabit per eam
quoniam Dominus Deus Israel ingressus est
per eam. Ex interpretatione Hieronimi
ibi, et in Anal. n. contra Pelag. Aug. Ser
a. et 14 de Maria. Ambr. ep. vii. Christ. de
Jo. Bapt. tom. 3. Damas. 14. e. is. 14.
Et nos uicinisim respondemus, dici et intelligi
de A. Virgine. Porta pulchra es amica mea,
et macula non est in te. quae semper est

20
illa ecclesiam et canit Ecclesia. indicant,
non esse hunc sensum literalem, ardent;
non minus esse hunc, quam illum depon
ta. aiant. In illo sufficit ad Virginitatem
perpetuam, et hic ad perpetuam sanctitatem

Respondent, etiam si non habeatur expres
sum testimonium in scriptura pro perpetua
Virginitate, non tamen haberi ullam ge
neralem locutionem, quae oppositum sonet.
Quare sufficere ad illam fundandam testi
monium in sensu accommodationis accep
tum, accedente consensu Ecclesiae. hinc
causam non sufficere, quia pugnant uni
uersales locutiones, quibus non derogatur
nisi per specialem exceptionem, quae hinc
nulla est.

Sed hoc nihil illis iuuat. qd pariter non
dolore in Virgine est iam de fide et con
stat ex D. Th. 2. 2. q. 35. a. 6. et ex Kalhanz;
Nuen. Damas. Aug. Augustinus Romanus

quod dicitur. Secundum in scriptura et tamen
sunt in scriptura propositiones contraveni-
les, quae contrarium sonant. Dicant ergo
ubi specialis privilegio sit illis derogatum?

2. Ab Virgo Sancta nata est ex fide creditur
ab Ecclesia, ut docet idem D. Th. 3^a q. 2^a a. 1.
ostendant ubi verbum ultimum in scriptu-
ra deroget universilibus Propositionibus,
quae pronuntiant omnes nasci in peccato?
quales sunt: Nemo mundus a sordibus, ne-
que infans, cuius est unius diei vita su-
per terram, Job. 14 etc.

3. creditur etiam ab Ecclesia Reservatio
Ab Virginis ab omni peccato actuali, ita
veram fide comprobatum sit, nihil illam
unquam in tota vita peccasse, ut con-
stat ex Thid. con. 6. can. 23° et tamen
in scriptura pronuntiatum quod nemo sit
qui non peccet. Paral. 6. ostendant ubi
hinc et similibus propositionibus sit deo

*
D. Tho. non dicit
afirmat sed pro ecclesia
in celebraret nisi sancta
esset nativitas.

quarum quales sunt, indixerimus quoniam peccato-
tum non habemus, ipsi nos seducimus, et in
multis offendimus omnes

Respondent ergo quae de his impostis minus clare
 habentur in sola scriptura, repleti ex tra-
 ditione, quae semper in Ecclesia fuit de sancti-
 tate Virginis in utero, de preservatione ab
 omni actuali, de partu sine torribus et dolo-
 re, quod non est in preservatione ab origi-
 nali: nam scriptura pro se id non insinuat,
 neque traditio, nec enim deprehenditur ex
 Patribus qui potius sunt in oppositum.
 Sed hoc verum, quod sepius ventitant, est non
 illis omnino de manibus extorquendum.
 dico ergo p. nullum esse ex antiquis Patribus
 ante Hieronymum, qui quicquam habeat de
 partu Virginis sine dolore et ante Hierony-
 num nonnulli concinnum affirmaverunt et
 contra Hieron. contra Eusebium.
 Quae ergo, ubi perpetua traditio nullo contra-
 dicente, si nullus est recentium, qui expre-
 se ascribat ad Virginem originale, ut docuimus

Sri Joff.

eorum multa sunt quae attribuantur actuali, potest
 constat de Diff. et alijs apud Melchiorum
 ad illud Tit. 1. quid tibi et mihi est mulier
 de quibus etiam dicitur Thomas q. 1. de p. 1. 2.
 Item plures sunt veterum, qui ab antiquis dicebant,
 preservationem ab originali, quam qui asserunt
 immunem ab omni tunc actuali, ut contra
 sit ex cap. 1. Ergo Preservatione ab originali
 in suis fundamentis habet in traditione
 Patrum, quam preservatione ab actuali: quod
 sic breviter concluditur. Preservatione ab
 actuali fundatur sufficienter in traditione
 Ecclesiae et Patrum, cum tamen ea tra-
 ditione non deprehendatur liquido tradita
 in omni parte, et nunquam in interrupta
 per aliorum dissentium. At traditio de
 Preservatione ab originali habetur perpe-
 tuis et nunquam interrupta, cum semper
 in omni seculo fuerint, qui illam tradi-
 derunt: certe pauciores in ea dissentient,
 quam in alijs: ad summum enim Alex-
 andrus Sacerdos et unus vel aliter post illum

contrarium asseruerunt, cum tamen per uerba
tionem ab actuali turbauerint Chrysostomus et
alii antiquiores, et grauiores. est ergo traditio
de immaculata conceptione ut minimum eque
ualida, ac alia de immunitate, ab actuali.

Et hec, ut illorum argumenta refutemus, nunc
notata proponenda: sic ergo hec Propositio

In uerbo scripto et tradito est sufficientissimum
fundamentum ad immaculatam Conceptionem
definiendam. Ad hanc probandam
Via nobis seruitur ex proxime dictis in
hunc modum. Non debet desiderari in
scriptura, et patribus fundamentum magis
idoneum, pro hoc definiendo, quam fuerit
acquisitum pro alijs mysterijs iam ab Eccle-
sia de B. Virgine definitis. sed que atti-
gnantur pro immaculata Conceptione, sunt
aequalia (ne dicam magis uigentia) cum
illis, ergo sufficientissima hec erunt. Annu-
pta propositio nobis est explicanda, nam
cetera clara sunt.

Ad hanc, necessariam probationem, conuenit

Et p^o ostendo fundamentum sufficiens in
scriptura. A^o in perpetua traditione Patrum
In scriptura quidem. nam in illa habentur
de B. Virgine plura, quae singularia & sin-
gularia non sunt, certe sunt omnia. I^{mo}
quod Beata sit predicanda ab omni ge-
neratione. I^{mo} quod hoc ipsa praevident.
I^{mo} quod unus cum illa fuerit. I^{mo} quod
fuerit et sit gratia plena. I^{mo} quod sit
benedicta in multibus: quae omnia si-
militer iuncta dicunt singularem prorsus
excellentiā Virginis, quae de nulla alia
natura creata in scriptura affirmetur.
Ac proinde ex scriptura constat, B. Vir-
ginis excellentiam et dignitatem omni-
um aliorum excellentiam superare: tam
hominum, quam Angelorum: accedente
perpetuo consensu Ecclesiae de illa ca-
nenti. exaltata est sancta Dei ge-
natrix super chaos Angelorum ad caelestia
Regna. hoc ergo posito, quod est certissi-
mum, et Aduersarij fateantur, quia est

de fide. An non habet Ecclesia in uirginitate
 sufficiens fundamentum declarandi, hanc
 excellentiam super alios omnes cum homi-
 nibus, quam Angelos, in eorum consistere, ut
 fuerit semper sancta. Si enim hoc non habetis
 set, curta in aliquo Angelorum dignitati con-
 curreat, quod si uos dicentibus tempore
 clausa sufficiens fuit, ut in illa Ecclesia
 perpetuam B. Mariæ Virginitatem fundaret,
 eius gratia plenitudo, cum Deo tam arcta
 cognatio, et consanguinitas, Benedictio inec-
 smulheres, prædicationis beatitudinis illius ab
 omnibus generationibus, non sint sufficiens
 fundamentum perpetuæ Sanctitatis, et de-
 perpetuam Virginitatem, et perpetuam Sancti-
 tatem habere inter se cognationem quandam
 et analogiam, nisi quod si deus optio, et
 alterutra sit carentium, potius quilibet eli-
 gat perpetuam Sanctitatem, quam perpetuam
 Virginitatem, set illa potius, quam illa carere.
 Si ergo ad reuerendam Virginis, et partus ipsius

55

definita fuit eius perpetua Virginitas, quae
dicitur nunquam lesam integritatem corporis,
neque non ob eandem reverentiam definitur
eius perpetua Sanctitas, quae dicitur nunquam
maculatam integritatem animi. eam
prosecutionem legitimam corporis violatio in
matrem tantum non dedecet dignitatem
sily; quantum dedecet per peccatum quae
liber animi inferio, et decet pario. Ergo
eius verbo fundamenta in scripturis hu
ius definitionis faciendis sufficientissima
sunt: illa omnium, quae vel expresse conti
nent Excellentiam *St. Virginis*, quae ponunt
at Ecclesia de hac etiam particulari ex
cellentia definitio, vel per sensum accomo
dationis de *St. Virgine* intelliguntur, quae
de hac eadem immaculata conceptione
ponunt explicari. Nota pulchra et amica
mea intelligitur de *St. Virgine*, et semper
per elapsa aera tempora est intellectum.
Cur ergo non potest hic fieri *Immaculata*

Conceptio: quando quidem & illa sit deturpata, non potest esse Beata Virgo tota pulchra, et sine macula, prout dicitur: & enim tota pulchra, et sine macula tantum intelligitur quia caruit aliquando omni peccato: profecto nihil eximium de illa pronuntiatur, nullus enim sanctorum est, cuius animo tota pulchra et sine macula non sit dicenda. Ergo peccationi modo de B. Virgine hoc intelligitur, necesse est ut ad eius amorem animus solus flectere, et totam appellationem pulchram, et sine macula, quia nunquam fuit corrupta, et maculata.

Indignum constat ex perpetua traditione Patrum. Virgines nulli veterum apud se pugnant: sanctas Conceptionis, et desuperant. Inventioni ab omni accedens, a dolore parvus, et sordibus illis. Virgines plurimi ex genti illam tradiderunt, vel ita locuti sunt, ut maligni vitii animi in deteriorem partem interpretari, et sane inveniunt multi, ex

de illis amicus
 Roma. 1607. p. 70.
 Turco. etc. etc.
 de cons. deo. p. 1.
 q. 6. a. 1. ap. 117
 apud Vales. de q.
 36. c. 9.

antiquis Patribus, qui ita clare loquuntur de
perpetua Virginitate et de preservatione a
uenientibus; ut multi loquuntur de preserva
tione ab originali, et causa cedimus. hoc hic
non profero, quos paulo post beatus auringam
cap. x. citationi mihi nunc sit. St. Andreas
Apostolus, de quo Abdias lib. 4. refert di
ximus: sicut primus Adam formatus fuit
ex terra, antequam fuit maledicta, ita
etiam Adam formatus est ex terra Virgine
numquam maledicta, et loquitur de male
ditione peccati, sic aliquid tam clare
apud aliquem equalis auctoritatis et anti
quitas, pro maculata, id est, maledicta
Conceptione aduersarij, reperirent quos hic
triumphos, quos iste psana canerent. post
hunc St. Apollonij perpetuo consensus
hanc traditionem apud aliquos permansisse,
constabit ex infra dicendis cap. 9. ubi ali
quid de auctoritate pro ista sententia com
memorabimus.

Atque ex his quod proposueramus satis constat:
equè sufficiens fundamentum esse in scriptura
et Patribus pro hoc mysterio definiendo, ac pro
alijs de eadem B. Virgine iam definitis.

Claudo hoc, cum coronidis loco, ut assius ad
uersarios urgeam, hæc a diuinitate B. celebra
tur et creditur in Ecclesia. Hæc illius Virginitatis
immaculata, eiusdem in Coelum Assumptio,
Sanctus sine dolore. Producantur pro his testi
monia ex sacris literis et Patribus, illi non
sunt. Immaculata Conceptione longe clario
ra non afferimus, causa iam eadem et ma
gis clara, minus clara, magis dubia et
recentiora testimonia sufficiunt, pluribus
etiam dissentientibus, ut illa definita esse
dantur: cur certiora et magis explorata et
antiquiora non sufficiant ut Conceptio imma
culata definiatur.

a. Silu. aurea
Nota. tra. 7. q. 70.
Turve: in c. inuitat
de cons. d. n. Cai.
9. s. a. n. 3. p. ali
quid Vosg. disp.
36. c. 4.

Tempore Clementis V. Agentibus Patribus Do
minicanis definitum fuit (ut ipsi putant) contra
Patres franciscanos, sanguinem Christi ab illo
in morte effusum mansisse quoque unitum

intiduo diuinitati. Quod ego pro hac noua
et recenti definitione, quod testimonium sit
in scriptura aut patribus. si quod habent,
proferant aliquid enim habent et illo nos. nisi
longe clara et luculentiora et uetustiora et
expresiora proferimus, uicissimus

3. Clemens VIII. sponte sua nuper definiuit,
confessionem et absolutionem inter abrenes
non esse sacramentalem. Idem hic primo et
postulo, quod illi urgent. prodatatur testimo
nium in scriptura et Patribus, quo funde
tur definitio hec nuperina. facta. Ita
pudant. restitudo. uide aliorum. omnes. aut
regiones facere. per magis explorata. exhi
ment in scriptura et Patribus testimonia
pro illis omnibus iam definitis, quam que
pro immaculata Conceptione profuerunt.
quod si non putant, deuant iam in ea defi
niendo, quod ad honorem Virginis tanto
pere fuerat, plura requirere, quam in
tot alijs ab Ecclesia iam definitis fuerint
requisita.

+ An propter reverentiam Doctorum
 oppositum sententiarum sit ab hac
 definitione derivandum

Cap. VII.

Incer alia argumenta, quibus Medina & B
 q. ad dubi et a post a^{am} conclus. et alij
 accentiones concedunt, sententiam de Preser
 vatione non esse ab Ecclesia definiendam,
 unum est dictum ex reverentia erga paucos
 Doctores, et Patres, quibus magna injuria
 videretur inferri, si in ea, quod discrete ve
 diderunt, et tradiderunt, cusperit esse decepti
 post hanc definitionem Ecclesia depende
 rentur.

Hoc argumentum ut refellamus 1.º ostendam
 et si plures hactenus oppositum docuerint,
 non tamen propterea negandum hanc sen
 tentiam defini debere. 2.º non tot esse
 pro contraria sententia, quot Aduersarij glorio
 se iactant. 3.º longe plures a nostra, quam
 ab illorum sententia stare.

Quoad ^{mo} 1° argumentum illud quicquam eo
lovi haberet, nullas unquam rei ambiguae
definitiones, nullum in causa fidei consultum
esset a Summo Pontifice faciendum: quia
quid enim definiendum est, prius in utraque
parte controversum fuerit: necesse est, ut
ostendimus, c. 9. ac proinde utrinque adhiberi
oportet, qui sententias oppositas tueantur.
Si ergo ne partis alterius exaltatio les-
datur, nihil est in causa fidei decernen-
dum, nulla erit unquam controversia
sinienda: quod quam absurdum sit, etiam
illi vident, qui nihil vident.

* Quod ut clarius constet, contra ipsos adver-
sarios sic breviter argumentum scholastico
simul acumine, et simplicitate stringamus.
In omni controversia rerum fidei, quae
auctoritate Summi Pastoris indigent, ut
componatur, utrinque semper adsunt viri
gravissimi inter se discrepantes, ergo in
omni controversia sinienda necesse est ut

multorum et doctorum sententia, reijcian-
 tur. consequentia notissima est, nam questio,
 de qua ambigitur non recedatur, nisi vel pro
 una parte pronuntietur ac proinde altera
 reijciatur: vel certe res prout ambigua
 esse decernatur, et si quo d'ammodo pars
 utraque reprobetur. Porro semper esse con-
 troversias istas inter viros gravissimos et
 doctissimos certum est, quia si dubitent tan-
 tum et altercentur Rustici, et imperiti, non est
 illa questio ecclesiastica, que egeat auctori-
 tate summi Pastoris ut terminetur, sed est
 vulgi dissidium, quod auctoritates tan-
 tum privati Doctoris corrigere possunt. Argue
 ex his non obscure conficitur, adeo ab ali-
 qua questione definienda cavendum non esse,
 ne contra auctoritatem gravium doctorum
 et Parum pronuntietur, ut potius id circo
 definienda res sit, et decidenda, quia utrin-
 que graves auctores adsunt discrepantes.
 Quid ergo dixerit aliquis: nihilne illud est.

52
cum sancti plures quid contra fidei ren-
sige declarantur: quò enim id illis pro-
bò non sit, quomodo eorum auctoritatem
non minuat; si autem deceptor ostendamus,
aut quod turpius est, alios potius, aut uo-
luisse decipere suspicemur.

Resp. p.^o antequàm quid in causa fidei defi-
niatur, nulli probò eris aut fraudi; si
contrarium doceat aut existimet, quàm
fuerit definitum: nihil enim contra fi-
dem appeterit, cum nondum quid fidei
tenendum sit, est promulgatum. At saltem
deceptor esse constabit, unde in alijs eorum
auctoritas vacillabit. Resp. non mirum,
si Doctores, et Patres singuli, uel etiam
multi simul, atque integra Ecclesia parti-
cularis decipi possint, et decipiantur: neque
enim infallibile iudicium aerum fidei
illis promissum est, sed summo Pastori, et
cum illa Ecclesia Universalis: cum ad-
iungitur: Patrum inde auctoritatem

minuendam. Non uides id unde sequatur.
 non enim minuitur alicuius existimatio, cum
 tanti fit, quanti ab omnibus faciendus est.
 dixi consulto. Pater unum aut plures, quia
 de omnibus simul consentientibus aliter di-
 cendum est. plures enim nonnunquam de
 signi possunt: omnes nequaquam. 2.º Resp.
 nec etiam ostendi deceptos, quia ut paulo
 post constabit, doctores cum dissentiant
 in re dubia, parati sunt id potius sequi,
 quod Ecclesia definiert; atque ita ni-
 hil unquam contra illorum sententiam
 definitur, quicquid ante senserint, ut obser-
 uat Bellarm. l. 3. de sac. c. no. et ante illum
 elocuerat Argus de baptis. c. 3. 4. 7.
 Hinc potius occurrit calumnia, quam ad-
 uersum nos stuerere heretici possent: male
 nimirum à Catholicis recitans Patrum
 testimonia contra illos profert, quando et
 ipsi quoque errare possunt. Nec enim uisum
 nos auctoritate Patrum ad aliquid de fide

adhaerendum, nisi cum communi omnes con-
sensu idem docuerint, aut si plures tantum,
saltem alij non repugnauerint.

Hæc autem, quæ in uniuersam dicta sunt, iam
evidenter confirmantur, si ad definitiones iam
ab Ecclesia factas accommodentur. quædam
ergo breuiter percurramus et demonstremus,
uel male illas ab Ecclesia esse decisas, &
argumentum aduersariorum aliquid ualere,
uel certe quia istis male esse decisas non
possunt, illorum argumentum nihil ualere;
ne dicam absurde contra nos moueri et
usurpari.

Primo ergo definitum est in Ecclesia, qui libri
Canonici sint, et inter alios definitum
distinguitur est; libros quosdam esse Cano-
nicos, de quibus fuerat ante apud aliquos
dubitatum: quales sunt Iob, Hester,
Iudith, Macabe, Epistolæ ad Hebr. Apo-
calypsis quos omnes iam de fide est diui-
nam habere auctoritatem. Et tamen ante

quam huiusmodi definitio facta esse, et
 postquam facta, antequam omnibus comper-
 ta, aut animadverta, plures et gravissimi la-
 bres et Doctores fuerunt, qui illos, ut Canonicos
 non recipiebant.

• Sic librum Hæster in suo Canone non nume-
 rabat. Melito Sardens. in Epist. ad cæcilius
 apud Eusebium lib. 4. c. ab. Athanasius
 in synopsis Hieron. pref. in Hæst. Amphilob.
 in Lambis. Nazianz. in carm. de lib. sacry
 plures alij apud Iuniam de partibus diuine
 legis quibus add. ponunt Raban. c. 10. in
 Hæster. Syran. Vgo Aurigeni addit. p. 2. c. 13.
 Victorius Senen. lib. 1. et Cai. in Hæster.

• Similiter liber Iohannis fuit olim extra Catalo-
 gum apud Hieronimum Ep. iiii. iis. post
 galeas. prefat. in Iohann. et Dan. co. Athan.
 in synop. Kalli. in eodem car. Melit. in
 eadem ep. Origen. apud Euseb. l. 6. c. 15.
 Pater Concilij Laodiceni c. 19. Proffir.
 in Symbolum. Radulph. l. 1. q. in Levit.

et. Vgon. Vicar. prot. lib. de sac. c. r. Vgon
Cardinalem in Torn. in prolog. Riccardi de
L. Vic. s. a. except. c. q. Magist. historia
prot. Tobia. Syranum p. Reg. ib. Abul
ibidem Caiet. in fine Historial.

Eodem pacto a Canone excludebant librum
Judith. idem Melito Pater Sacerdotum
Nabianz. Amphil. Vocis vit. Ruffin. in
Symb. et D. Hieronimus. id cuius que
permittit arbitrio Ep. ad Junian. Regimus
inquit in Judith. si cui tamen placet ipsum
recipere. quod ipsum repetit Aggei. c. i.

Nec minor controversia olim fuit de Epi-
stola ad Hebræos quam multi Canonicam
aut D. Pauli esse negabant. de quibus ce-
tatur Euseb. l. 8. c. 3. et D. Hieronimus de
viris illust. in Paulo. ubi dicit hanc epi-
istolam a quibusdam Latinorum negari esse
Pauli. omitto sitens ne longior sim qui
et quot dubitauerint de Baruch. de Maca-
beis. de Apocal. de Epistola Jacobi. qui

plures et graues fuerunt.

His tamen omnibus eorumque auctoritati nihil derogatum censetur, cum quorundam librorum à Canone sacro reijciunt, Ecclesia postea in Canone recipiendos definiuit quare non derogatum. Quia cum Ecclesia aliquid huiusmodi definit, nihil contra illos patres definit. omnes enim quod sentiunt et docent ac adhuc dubia, et non dum decisa, ita sentiunt, et docentur parati sint ut potius sentire et docere quod Ecclesiae summus Pastor de illa controversia definiat, ut quare obseruat Cardinalis Bellarm. lib. 3. de verb. Dei. c. 10. arg. ult. l. a. de apo. c. n. ad 2. lib. 4. de Eccl. c. 10. pro. por. Sixtus sen. l. 7. Biblioth. cano. l. 1. c. 9. serar. in qual. Tobia. Iudith. Macca. bers. Alph. de Cast. adu. Seres. c. 7. l. 1. Med. de fide. l. 6. c. 9.

+ 2. Controversia aliquando fuit ante Beati Iuan. clara uisione Dei ante

resurrectionem corporam. Licet autem
sententia negans, ut falsa in se erat,
semper etiam habita fuerit improbabilior.
Multi tamen negere sunt, qui illam de-
fenderent: inter alios Joann. xxii. tam
ante illi, ut privati Doctor adhaerebat,
ut omnes undecunque conquireret, per-
ad illam defendendam adduceret.
Nec deerant, qui in eadem sententiam
piscor. Patres, et quae deceminas cita-
rent, quorum omnium refert verba
Cardinalis Bellarmus de Saneis l. 9. c. 9.
et sunt Irenaeus Origen. Cyprian. Theodor.
Theophil. Oecumen. Hieron. Euseb. Lac-
tant. Victorin. Hilari. Prudent. Ambros.
August. Bern. Qui licet pie nunc et
probabiliter explicentur, tamen ante-
rem definitam a Joanne, et illius secta-
toribus pro sua sententia satis favora-
biliter adducebantur. Et tamen tot
tantisque nominibus nihil obstantibus

Benedictus xij. contrariam sententiam de-
 finivit, in extra. Benedictus Deus.
 quam refert Catho. 2.º Beatitude. Et
 sane in illa sententia Joannem fuisse
 tradunt Adrian. in 4. q.^o de confirm.
 et Catho loc. cit. Cano. l. 6. c. 1. scilicet
 refert ne quis lauream Doctoratus acci-
 peret, nisi prius in hanc sententiam
 iuraret. nihil tamen per contrariam
 definitionem a Benedicto derogatum
 fuisse existimatum est, vel Joanni
 Pontifici, vel tot Doctoribus, qui idem
 cum illo sentiebant, quia inquit Pel-
 larminus illam sententiam sequeban-
tur, cum adhuc liceret illam sentire
sine periculo heresis, ac nondum ab Ec-
clesia definita. Addit Cano. lib. 6. c. 1.
 ad ^{mo} Joannem nihil unquam definire,
 quin potius cum se ad id pararet, Dei pro-
 videntia morte sublatus, ne id exequ-
 retur, hereticum autem ob id non fuisse,

viciat inquit nec Ineneum, nec Pistor
 tomum, nec Theophraticum, nec Pevnar
 dum, quia nondum erat res per Ecclē
 siam definita. Ergo in re ad eo gra
 vi Pontifex et privatus Doctor et tot
 alij patres sententiam illam secuti, quę
 nihil admodum probabilitatis habebat,
 ab omni probro excusandi sunt et ex
 cusantur, quia non dum manifeste
 decisa libentim adhuc erat in utraque
 parte sentire. quicquid neget hanc
 sententiam de Conceptione definiendam,
 ne post definitionem probum aliquid
 aut ignominia ipsis, qui contrarium ante
 dixerint, vitæ gererent. Sane nullus est Pon
 tificum, qui tam diserte psychica verit concep
 tionem B. Virginis cum peccato, ut Joan
 nes xxiii asseruit animas Beatorum non
 dum videre Deum et licet omnes illi
 Patres, quos recensui, pro Joannis sententia
 in hunc facta definitione pie explicentur,

Ita tamen loquentur, ut nullus omnino ex
 ijs, qui pro maculata Conceptione produ-
 cebantur, tam clare loquatur, quare ut
 nemine illi omnes pro definita senten-
 tia explicentur, sic Immaculata Concep-
 tione ab Ecclesia definita nulli iam
 erunt pro contraria opinione, qui non
 mollius et facilius in eandem definitam
 veritatem exponantur, quam omnes illi,
 quot pro sua sententia Ioannes offerebat.
 et hoc satis de p^o quod proposueramus.
 Nunc ostendamus, eos qui Maculatam
 Conceptionem docuerunt, nec plurimos esse,
 nec tot quot illi predicant.

Auctores qui pro maculata Con-
 ceptione adducuntur longe pau-
 ciores esse quam ab Aduersarijs
 gloriose iactantur.

Cap. es m^o

Qui ab Aduersarijs pro sua sententia adducuntur

in decem nona classes distribuitur; Partem unam
et scholasticorum alteram, et in utraque alij
distinguntur qui id expresse tradiderunt
alij qui tantum per ipsi loquerentur, de
hactenus et quidem ex utroque genere infi-
nitum prope numerum sibi coaceruant
Ex Partibus enim Capitulij numerat ad
quadraginta in 13. d. 13. Caput. Modestior e. 7.
de concept. ad quindecim tantum reduxit
relicta alij minus idoneis quorundam alior
adiungit. Sano lib. 7. c. 1. longe plures de
inde recentiores undique congreuerunt
quos uel inuitos ad suffragium trahant. Ex
scholasticis uero incredibilem alij summam
conferunt nam Vincentius Bandell in tra-
de concept. c. 10. refert pro sua sententia
quatuordecim Doctores ex ordine Cisterciensi;
duos supra triginta ex ordine minorum
quindecim ex Augustiniana familia, duos
ex Cartusiana, quo numero longe maiorem
qui

Bandell

qui nunc controuersiam tractant a diuincant
 ut qui est ignotum doctorum nomina legi
 rit quasi nube testium obutus causa cedat
 et obmutescat. Verum quia nudum auctorum
 Catalogum texere liberum cuique est pro
 arbitrio suo nisi diuincum fides exigatur
 Age iam quam uere hoc ab illis accensur
 per istas propositiones exquiramus.

Propositio ex sacris demperit unouel ab
 tero ipse non antiquimist nullus est qui
 exprese uel absolute tradiderit. B. Virginem
 in originali conceptam. Probatur. Propositio
 Nullus talis productus adhuc est nec produci
 potest, aut si adest producatur. certe ex ijs
 quos Caieranus adducit nullus in propria uer
 borum forma, ut Canonista loquuntur, hoc
 affirmat. quin potius si quid habet, magis contra
 illum pugnat, quam contra nos, debet que tam
 ab illo pie, et cum exceptione explicari pro Ho
 licitate sancta et representatione a uenialibus,
 quam a nobis debet pro sancta Conceptione, et

preservatione ab originali
 Obijciunt p^o Eusebium Emisenam ser. n. de Nat
 Ani cuius hec sunt. A peccati originali ne
quid nullus innocens existit nec etiam ipsa
 Venitrix Redemptoris

Resp. p^o per omnia fideliter uerba refertur, dicit
 enim Eusebius, peccata neque ipsa Virga
ra immunis fuit quod nemo negat, si est
 de fide. Christus enim per se, omnes alij per
 Christum. n. Resp. aliud est peccatum
 originale, aliud nexus peccati, etiam ex ren
 tentia. Caiet. eodem. c. 3. Peccatum dicit ma
 culam ipsam, nexus peccati, dicit necessita
 tem illam contrahendi. Virgo fuit immu
 nis a macula peccati, non autem a b obliga
 tione illa contrahendi, qui est nexus peccati,
 quem agnoscit Eusebius in Virgine

Obijciunt Et. D. Bernardum Ep. ad Lugdunens
 Virgo post conceptum in utero iam existen
 sanctificationem uel dicitur accepisse, que exclu
 so peccato sanctam fecerit Natiuitate, non ^{nemo} concept:

Resp. p^o hunc esse unum et primum qui hoc
 docuerit, propterea adiuncti in Propositione,
nullum esse depresso uno uel altero. & absolute
se hoc non pronuntiare, sed cum tacita condi-
tionem. Eodem enim modo loquitur Bernardus
 in illa Ep^{ta} de Preservatione Virginis, ut de
 festo Conceptionis, illam negat esse factam;
 istam negat esse celebrandam: De hac tamen
 non absolute negat, sed cum conditione, donec
 (inquit) aliorum Ecclesiarum uideatur ut doctrinime
 obseruat Card. Baronius. anno Christi 1136.
 Ergo idem censendus est dicere de Preserua-
 tione. Cum ergo nunc Ecclesia ubique cele-
 bret Conceptionem, et presentim Romana ex
 hortatu ipsius summi Pastoris, profecto condi-
 tione impleta a D. Bernardo approita, ipse
 quoque Conceptionem celebraret, ac proinde
 etiam assereret B. Virginis preservationem
 Propterea in propositione consulto dixi, nullum
esse qui absolute negat preservationem, quia si
 aliquis negat, non absolute loquitur, sed cum
 conditione.

48
Obijciunt 3.º Robertum S. i. in Cant. Anselmum. S. D.
cur Deus homo e. ib. Gerardum Epum et Martin.
in Ser. Nativ. B. Virg. qui hoc expresse et absolute
docent.

Resp. p.^o Anselmum manifeste esse pro nostra sen-
tentia in alijs locis, que affer. Vasq. 3. p. 7. re-
a. a. c. quare si tibi aliud docet, secum ipse
est conciliandus. 2.º alij duo etiam si facultas illos
videndi non fuerit, et Gerardus ille mihi penitus
ignotus sit, ulro admittantur. Duo tamen sunt,
nec satis antiqui, nec omnium doctissimi. Imma-
nit ergo ille numerus gravissimorum Patrum
quos multi prima diffidat ad duos tantum
revertit.

Obijciunt 4.º S. Bonaventuram, S. Antonium Pa-
tarinum, S. Bernardinum, S. Thoman. sed illi
pertinent ad classem scholasticorum de quibus
postea.

Proposio. Nullus est veterum Patrum, ex cuius
dictis sententia de maculara conceptione va-
lide deducatur. Probarur eodem modo sicut

precedens. nullus enim adhuc paruereus est, qui potius
contra illos non faciat, pro quibus adducitur, quod
si alij tales non sunt, producantur.

O bisunt p^o. Patres qui generaliter de peccato loquen-
tes sub illo omnes includunt preter Christum. Leo
Ser. p^o de Natiu: icut nullum a uerbo liberum
ceperit, ita pro liberandis omnibus uenit. Cui.
I. ib. in leuit. Solus Iesus est qui nunquam in-
uenitur extra sancta, solus qui peccatum non
fecit. Ambr. I. a. in luc. c. de circumcis. solus
per omnia ex natis de foemina sanctus D.
Iesus. August. a. contra Julian. et de perfect.
iustit. circa medium dicit alium preter xpm
excepere, esse contra Paulum. et tract. 4. in Jo
omnes ex illa radice ueniunt de qua David
In iniquitatibus conceptus sum solus ille agnus
qui non ne uenit. Similia tradunt Fulgentius de
fide c. a. Reg. mor. c. ar. l. 100

Resp. p^o. Generales istas locutiones non solum sunt
de peccato originali sed etiam de actuali. nec tan-
tum de conceptu in peccato, sed etiam de Nati-
uitate loquuntur quare & B. Virginem inclu-
dunt, tam sunt contra Aduersarios, quam contra nos

August. ser. 9. de Nativ. uniuersè pronuntiatur
solus sine peccato est natus quem sine uirili
complexu obedientia genuit mentis. Et tamen
B. Virgo sine peccato est nata. Præcip. quemad-
modum generales locutiones in scriptura intell-
guntur saluis præuilegijs B. Virginis, ita, et locu-
tiones generales parum sunt intelligendæ. Non
est homo qui non peccet, dicitur Paralip. a. c. 6.
et tamen secundum Aduersarios B. Virgo nun-
quam peccauit. Nemo mundus a corde, nec
infans cuius unius diei uita est super terram
Job. c. 14. et tamen B. Virgo munda nata est.
Si ergo generalis enunciatio Virgini non præiudi-
cat in scriptura, cur præiudicet apud Patres?
et est regula Juris, edicta generalia quando uis
uerbis amplissimis concepta, eos non complecti
qui præuilegio Principis muniuntur nisi expressis
uerbis præuilegio tam concessio derogetur. Cur
ergo id in B. Virgine non admittatur? (3.º solus
Christus excipitur à peccato, quia solus ex ui-
sua Conceptionis ab illa immunis fuit. propterea
dixit Ambrosius solus per omnia sanctus xps
reliqui ita sine peccato, ut illi subiicere

debuerint. ita non peccantes, ut peccare potuerint
 solus Christus nec obnoxius peccato, nec potens pec-
 care: non ex noua gratia, sed ex natura sua
 quia Deus erat.

2° obijciunt Patres qui signate de B. Virgine lo-
 quentes, eius carnem peccaticem, aut carnem
 peccati appellauerunt. August. 1. 10 super Gen
 ad lit. ut citat Caiet. Corpus xpi quamuis ex
carne femina assumptum sit, quae de illa car-
nis peccati propagatione concepta fuerat, tamen
quia non sic in ea conceptum fuit, quomodo
fuerat illa concepta, ideo non fuit illa caro
peccati, sed similitudo carnis peccati. et l. n. de pec-
 cav. c. 14. Non sumpsit carnem peccati licet
de materna carne peccati. Ambr. ser. 6. p. 1100
 dicit Carnem Christi in matris fuisse obnoxiam
peccato. S. Hieron. super Mat. (et adducitur à Ca-
 ietano) quamuis Christus non erat peccator, nar-
ram tamen humanam de peccatrice suscepit.
 Ex quibus locis sic argumentatur: Caro Mariae
 erat caro peccati, non quod illud commiserit, ergo
 quod aliquando contraxerit sic illi existis Doctoribus

28
Resp. esse peccatorem: non solum est peccasse, aut
habuisse peccatum, sed etiam posse peccare, et
obnoxium esse peccato, quantum ex natura sua.
Caro Christi non erat caro peccati, nec peccatrix,
quia peccare non poterat. A Virgo nam quod
unquam peccasset aut aliquando peccatorum con-
traxisset, sed quia peccare poterat, et peccatis ex
natura sua obnoxia erat, habebat carnem peccati
et peccatricem. Hec responsio confirmatur ex
laudabili consuetudine multorum sanctorum,
qui ex humilitatis affectu solent se ipsos peccatores
maximos appellare. Quere enim, an falso id
affirment, an uerè? non falso, quia mentirentur aut
deciperentur, ergo uerè. Si igitur secundum Ad-
uersarios peccatorum tantum is est, qui illud com-
misit, aut habuit, maximus peccator erit, qui ma-
xima peccata commiserit, aut contraxerit et ta-
men plures ex illis, qui tales se appellant (ut de
S. Francisco testatur S. Bonaventura) maxima
peccata nunquam admittunt unde maximi pec-
catores appetantur. Consequens ergo est, peccatores
maximos se predicant, quia nisi diuina illos
gratia protegeret, peccata maxima committerent

Et sanctificare esset semper à peccato, quod profuit,
purgare. dicit enim ipse de se. quem pater
sanctificavit et misit in Mundum, uos dicitis quia
blasphematis. ¶ purificari ergo negatur uerbo sancti-
ficancl, mundandi, purgandi necessario significa-
re sordes aliquas et maculas in mundato et sancti-
ficato processisse

Atque ex his patet quo nubes illa cœlestium detonne-
rit. ex innumera enim Partibus, qui iacebantur,
soli duo, iugè recentissimi, in contraria sententia
reperiuntur

Venio iam ad Doctores scholasticos, de quibus in uni-
uersum hec habeo dicere. P^o plures olim fuisse
in illa sententia: non tamen, & de antiquioribus
loquamur, illam absolute tradidisse, sed sub con-
ditione tacita, nisi festum Conceptionis ab ecclesia
Romana celebraretur.

¶ alij, qui id absolute docuerunt, quamvis pla-
urimi sint, ita tamen à nobis superantur, ut
(quemadmodum dicebat Cæsar. in Reg. lib. 1) quasi
arena mans ponunt illos oburere et operire, et
contra singulos trecentis et quadrageni depugnare ut
ex regi. capite constabit.

+ Longe plures tam ex Patribus, quam
 ex scholasticis, pro Immaculata
 Conceptione esse, quam contra illam

Cap. ix

Sicut argumentum optimi multitudo non sit, et sapien-
 quilibet in Iudicio de quaque re ferendo senten-
 tias potius ponderandas existimet, quam nume-
 randas: quia tamen aduersarij nos hac parte
 urgent ac presumunt, et in suorum numero adeo
 gloriantur, ut penè triumphent, ut hoc illis se-
 lum de manibus excuteremus, et hic ostenden-
 dum, non solum superari illos a nobis auctorita-
 tum pondere, sed etiam numero singulos recensendo,
 qui a nobis sunt. Verum quia prolixum nimis
 id esset, et forsitan molestum, contentus ero ingenem
 eorum multitudinem ex sequentibus capitibus lecto-
 ri coniiciendam relinquere.

In primis ergo Cicer. et q. et Med. dub. i. post
 a^{am} concl. q. ad a. n. r. p. Totum orbem in
 Immaculatam Conceptionem testantur consensisse

[Faint handwritten notes in the right margin]

et necesse id. neque enim a solo consensu Patrum
Dominicanorum, reliquorum omnium consensu
ita turbari potest, quin uniuersalis totius
orbis consensus uocari debeat et existimari,
ut deinceps constabit.

3. omnes Religiosae familiae (depreta Dominicana
eaque non tota) hanc opinionem secuta sunt
a tempore quo festum Conceptionis ceptum est
celebrari.

3. Religiosus ordo in honorem immaculate con-
ceptionis institutus approbatus ab Alex^o. Vi-
Julio 2. Leone X: In cuius regula c. 3 dicitur
Animam Virginis in p. instanti fuisse Sanctam.

4. Tempia plura in honorem eiusdem Concep-
tionis Deo sunt consecrata, et Romae in territorio
Circulano unum est liberaltate Alexandri
Cardinalis Montali magnifice nuper excitatum
et Religionis de obseruantia habitum cum hac
insigni inscriptione in fonte exculpta. Con-
ceptionis A. Virginis Immaculatae et hoc iudente
approbante applaudente tota Romana Cuius

a Beata Virgini
sine peccato ori-
ginali concepta

- 5° Iesum Conceptionis immaculatae apud Graecos
 ante mille annos institutum teste Salustino
 l. 2. de arc. c. 5. de quo extat constitutio Ema-
 nuelis Imperatoris apud Balsam. in Nomocano
 Photij. tit. 7. c. 1. et apud Baron. in martirolog. co.
 Decemb. cuius etiam festi apud Graecos antiquissimi
 testis est sermo Leonis Imperatoris de quo Baron.
 a. 1116. et extat in Bibliotheca Vaticana et etiam
 in manuscriptis Bibliothecae Sforzianae n. 63. ut
 testatur Gerardus Vossius in notis ad Sev. B. Eph-
 rem de laud. Virginis tom. 13. operum eiusdem
 Item alius sermo de eodem festo Gregorij Episcopi
 Nicodemide de quo idem Vossius et Damasc. qui
 floruit circa annum 710 in suo Martirologio
 diem Conceptionis Mariae notavit addens illam
 ante Conceptionem puram appellari ut refert
 Canis. l. 1. de B. Virgine
- 6° Iesum festum apud Latinos aliquando serius,
 sed tamen a nonnullis celebratum iam inde ab
 anno 600. deinde ab alij anno 1107. et demum
 ab uniuersali Ecclesia multo ante tempore fixi.

68
Sicut q^o ut uidere est apud Antonias tom. is. an.
orob. in martirib. v. xmbis. Rozium lib. q. de
signis c. v. Cornelium scultingum Bibliot. Ecclie
tom. a. in festo Concept.

7° Octaua eiusdem festi publico decreto ab uniuerso
Celestinarum ordine celebrata et miraculo euidenti
confirmata, de quo apud Antonium Solarium
lib. de ueni. et inuocat. sanctor. et eundem Corne
lium

8° Iuris ciuilibus consulti prestantissimi cum uniuersa
illorum schola, de quibus auctoratus Arnaldus
Albertinus de dignitate propos. q. 17 que tamen
quia nimis aer. censura oppositam sententiam
pertingebat, merito deturcata est

9° Iuris Canonici Doctores, de quibus auctoratus
Louan. in cap. Alma mater. p. n. 2. s. Navis
p. 1. or. n. 9. Promptuarium humani, et diuini
Iuris uer. Maria

10. Celebriores totius orbis Academicæ, quæ omnes
hanc defendunt, ex quibus sunt quæ nullum
ad Doctoratus insignia admittunt, nisi prius

reuerent sententiam de maculata conceptione
non defensionum, ut restatur Catherin. opus de
Concept quod seruatur presertim in Academia
Parisiensi et Valentin^a.

XI. Ex Dominicana familia plures grauissimi, et
Doctissimi id docuerunt, et nunc etiam docent, et
Viqueias Amb. Cather. Io. de Fenario Magister
ordinis, de quo Catherinus, Claudius Notus apud
Patrem Spinellum traie de festis B. Virginis
ubi de Concept. et alij plures de quibus Titourey
lib. 1. de punct. concept. c. 15.

12. Prauiones auctores pro contraria opinione allati
eam non absolute, sed cum tacita conditione
tradiderunt, nimirum, ut iam dixi, nisi festum
Conceptionis publico consensu fidelium et a Ro-
mana Ecclesia celebratur, quod egregie de B.
Thoma, Antonino, et alijs probat Catherinus loco
citato. Quod ad hoc competissimum testimonio A. Thoma
q. ad. a. 15 ubi probat B. Virginem in utero san-
cificatam Ecclesia inquit celebrat natiuitatem

et modo in Salma-
censi (Complutensi. Valli-
solensi (Comastellensi. H
salensi. Osunensi. et
alijs in Hisp. Vniuers
Sicilianis et in Italia
Neapolitano Vniuersitatibus
et in German. (Coloni-
ensi. et Moguntini.

B. Virginis, ergo B. Virgo in ipsa sua Natiuitate
fuit Sancta. sic ille. quid nunc diceret uident
celebrari festum Conceptionis? Ecclesia illam
celebrat. Ergo Conceptio est Sancta. Non uideo
quid hic ponat aliud, quam studium contradi-
cendi profeni.

Cum igitur tot grauissimi Patres, et Auctores
sint pro immaculata Conceptione, atque adeo
uniuersalis consensus fidelium ab illa peti,
etiam ex conceptione Caietani et Thesing. loco
citato, minor, quomodo sibi adeo omnia insul-
geant, et nihil alijs, ut si sententia de immacula-
ta conceptione definiatur, Patribus opposita
iniuriam fieri putent; si uero altera de macu-
lata decernatur, communem totius orbis con-
sensum uiolari non putent.

Respondent ad hoc Caiet. Cano. et Thes. locis
citatis, hunc consensum esse uulgi et imperitorum,
non Doctorum. Unde Caiet. c. 5. § 8. indulgent.
probabilitas inquit opinionis de preservatione
ducta ex comuni consensu uulgarem auctoritatem

non excedit, quia est contra opinionem Sapien-
 tium, qui secuntur quod est probabile in uerita-
 te: uulgi autem, quod est probabile in appa-
 rentia. hec ille

Ad quod Resp. cum dicit, hunc consensum de
 Preservatione Virginis esse uulgi, uel intelligit
 de presentibus ad alterius opinionis presentes
 auctores comparatis, et est arrogantisime, et con-
 tumeliosissime dictum. nam ipsemet proxime
 dixerat. omnes Catholici Latina Ecclesia
arbitrantur se obsequium prestare Deo in
huiusmodi sequela opinionis. sic ipse loquitur
 quis autem audeat omnes Doctores Catholicos
 Latini nominis appellare rude uulgi, et
imperitum? uel dicit id propter priscos Patres,
 pro quibus presentes omnes et sui et nostri tem-
 poris sint uulgi ignobile, et tunc falsum
 est quod ipse supponit, presentem consensum
 non habere, sedum priscorum Patrum aucto-
 ritatem; aut oppositam sententiam plures
 habere ex uersibus, qui secum sentiant.

ratis enim ex dictis constat, preter Ricardum & Perardum
(quem Ciceronius tantum vidit) nullum alium esse.
At pro nobis sunt quot quot alicuius nominis in
greca et Latina Ecclesia uixerunt ab anno. 606.
qui opinionem suam testati sunt, dum festum
Conceptionis celebrarunt. proter quos clarissima
testimonia non desunt antiquiorum, qui hanc
sententiam in propria uerborum forma (ut
Theologi loquuntur) tradiderunt, ut sunt in
primis ex Latinis Hieronimus ps. 77 August.
de nat. et gra c. 36. sedul. b. n. de oper. Paschal.
Cyr. de natura Christi Idiota in lib. consensu
de uirg c. 2 et 6. tom. 13. Anst. Bruno: ps. 101
Petr. Dam. serm. 13. de nat. Virg. Folkerus Car.
not. 101. de A. Virg c. 1. ex grecis (ut omittam
Innocentium et presbiteros Acaia. in uita Beati
Andree.) Sophronius b. synodo act. ij. Damas.
or. 1. de nat. quorum dicta adducunt, et ex
pendunt Vasq. 13 p. 10. n. disp. 117 c. 9. et 9°
Suar q. 17. a. 2. et ibidem Valent. Cloueus
Catherinus, et alij loco citato.

Minor.

Minor probabilitas opposita opinionis ostenditur ex multis Capibus. et p^o ex erroribus, in quos illius Auctores, ut illam defenderent, impegerunt.

Cap. ~~II~~ X.

Recte Arist. aphis. text. si. n. pronuntiauit, uno inconuenienti dato alia contingere: ex quo alij aliud axioma confecerunt, nonne nimirum non esse maxime absurdam illam sententiam, ex qua falsa, et absurda deducantur. quod si ita est, primum erit cuiuslibet intelligere, quanta sit probabilitas maculatae Conceptionis, cum ut illam defenderent, auctores illius, in tot errorum abrupca compulsi sint, quot mox recenseo.

Q^o enim Bartholomeus Spina Magister ordinis auius est eos, qui defenderent immaculatam Conceptionem, heresis et erroris damnare, licet Constitutio Sixti 4ta iam pridem prodigret, et Ecclesia Romana festum sub titulo immaculatae Conceptionis celebraret: cumque illi eiusdem Sixti auctoritas obijceretur, non uentur

opinio de Conceptu maculato nunc aliquo modo probabilis est. minus tamen probabilitatis habet quam opposita: hanc minorem probabilitatem nunc ostendimus, clare probando, eam nunc esse, non improbabilem esse, quare a sua sede legitime permittitur. dixi signat. nam abiq; hae nihil ferme probabilitatis habet.

est affirmare ab Innocentio p.^o sententiam de
immaculata Conceptione esse damnatam, he-
reticorq. ab illo declaratos, qui eam seque-
rentur. atq. ita bonus uir, ut scopulo adhe-
ceret, quem semel naufragus apprehenderat,
duos summos Pontifices commisit, duasque
illorum oppositas constitutiones commentus
est, quarum altera ut hereticum precise
damnaret, quod affirmatum erat ab altera.
hanc esse errorem expresse tradidit in
suo tract. de Concept. illiusque meminit Ca-
cherinus in opus. lib. i. et. n. quam uero
perniciosus ille sit, res ipsa loquitur, nec ue-
bis opus est ut explicetur.

2
4. c. genr. cap.
10 et alij post illud
opus varq. clis. iib
c. i. in 3. p.
2. Genanensis etiam Magister ordinis et alij
post illum cum urgerentur illo argum.
h. uirgo non est preservata, uel quia Deus
non potuit uel quia non deuit uel quia no-
luit. uenti istud certum, h. duo prima
admissent, negarent precise preservatam,
quia Deus illam non potuit preservare,
cum tamen saltem post tempora Sixti 4.
id sine errore esse non potuit, ut etiam fateatur
Caiet. 3. p. quest. 27. a. 2. et opus suo. c. 3. et 4.

et similiter Cano. loco supra citato ex alijs
 ueris Sabr. in B. d. B. negare id posse fieri
 hereticum pronuntiat et Villeg. in urt. Sanctor.
 ubi de hoc festo dicit, esse blasphemum. quod
 enim aliud ex illa constit. Sicut et alijs Ale
 xandri Vi. July ii. Sy V. Pauli V. colligitur,
 non certissimum esse, potuisse hoc fieri non
 dum autem definitum an factum sit: qui
 enim maculatam conceptionem defendunt, te
 nentur immaculatam probabilem existimare.
 quod autem probabile est esse factum, neces
 sario concedi debet fieri potuisse.

3° Urgebatur Lactantius, quod si argumenta
 contra immaculatam Conceptionem quicquam
 ualere, Sanctam quoque Natiuitatem
 labefactarent. ut illa ergo in suo robore
 contra Conceptionem permanerent, admittit
 A. Virginem sine peccato natam, non certa
 fide exploratum esse, sed pie tantum, et
 probabiliter existimari: qui error est mani
 festissimus, ut rectè aduertit Cacher. lib. 4.
 in Cæret, et contra, quia Sancta Virginis
 Natiuitas fide diuina creditur, ut fusi

Revelat. B. Brigittae
 probare fuisse a Reg.
 xi. vrb. vi. Martini
 ex Cardin. Jurreor.
 in prologo prefato
 revelat. hanc eiusdem
 addit. se unum fu-
 isse ex ijs qui ad
 eas aspiciendas des-
 tinati fuer. in Conc.
 Natis. et S. Brigittae
 canonizatae. confir-
 matae fuisse ab In-
 nocentio 4. et Martinus
 et hinc eiusdem re-
 velat. Bullae autem
 eas ipse illi referat.

explicans Varg. et suar. 3. p. quest. ad a. 1.
 et ante ipsos Corduba lib. i. q. 44

1. eidem Caiet. obiecta est auctoritas S. Bri-
 gitte, cui revelata dicitur immaculata con-
 ceptio. eam ipse eleuavit, litteris illi de sua
 canonizatione intendendo: cum tamen ea a
 Concilio constanti. fuerit consecrata et deinde
 a summo Pontifice specialiter confirmata et
 ab uniuersali Ecclesia iam pridem religiose
 receptam.

2. Obiiebantur eidem Caietano miracula et
 reuelationes plures in testimonium et confir-
 mationem immaculatae Conceptionis. uniuers
 saliter respondit, illa omnia esse illusiones
 anicularum et figmenta otiosorum, cum
 tamen in officio auctoritate Sixti 4. compo-
 sito et ab uniuersali tunc Ecclesia celebrato
 plures ex illis reuelationibus continerentur.
 et miracula illa a uiris fide dignis aliqui
 dignissimis litteris mandata essent, ut ipse
 met non ignorabas et fatebaris.

3. opponebatur eidem Caiet. Reuelationes
 et miracula, quae referuntur de Conceptione
 tantae esse auctoritatis, nihilquae minus
 habere

habere, quam aliae revelationes et miracula,
 quorū Sanctorum canonisationibus antecesserunt.
 Ipse cum negare non posset, eo progressus est,
 ut diceret, propterea canonisationes Sanctorum
 non esse de fide certas, quod eiusmodi mira-
 culis et revelationibus, quae humanis sunt
 mixtae testimonijs, nitentur, quo quid absur-
 dius? Nam enim per illum nullus in Eccle-
 sia certus erit de sanctitate S. Thomae, Catherinae
 senensis, et aliorum.

- 7° cum hinc acius urgeretur et premeretur uicem
 Caeteranus, ulterius adiunxit, posse quidem Pon-
 tificem definire aliquo de fide credendum,
 sed tunc demum, cum in illius aut uniuersa-
 lis sinodi conspectu factum fuerit eiuscentri-
 me uerum et indubiatum miraculum ad
 hoc expressè conuertendum quod definit. et
 hoc ille miraculum sic patratum requirit,
 ut ponit Pontifex aut Ecclesia Immaculatae
 Conceptionem ut de fide iam tenendam de-
 clarare. quod quam sit absurdum, quantum
 deroget apostolicae Teori, quam contrarium
 sit consuetudini hactenus in ecclesia seruatae

in rebus fidei decernendis nemo non uidet.
Quid enim dicendum nobis est, si nihil iam
Pontifex potest credendum decernere, nisi ad
quod certificandum euidens et indubitatum mi-
raculum processerit?

8° Inuenta est ab eodem Caiet.^o et à Medina
ab hisque deinde accepta distinctio inter piam
et uerum, concessumq. ab illis est paucisque
iudicatum, opinionem de maculata Conceptio-
ne esse magis ueram, de immaculata uero
magis piam, quati ponit esse pietas sine ueri-
tate, cum ut docet Ciprian: et ante illum
Cervull. lib. de patient. c. i. pietas non uera,
pietas non sit, sed uana superbitio, aliudque
affirmare sit manifestus error.

9° Alij recentiores cum urgerentur ex officio de
immaculata Conceptione à Sixto 4° approbato
et commendato. Responderunt à Pio 5° illud
fuisse sublatum, tacite per id concedentes, in
eo peccasse Sixtum, eiusque errorem à Pio
reuocatum. In quo tamen ipsi grauissime er-
rauerunt et errant multipliciter. p^o quia conce-
dunt, Sixtum errasse in eo confirmando, quod
spectabat ad fidem et cultum Religionis
et quod

Med. 13. p. 9. 22
a. r. post. 6. com.
chul. ad 2.

et quod peculiari constitutione in extravagantes
 inserta christiano orbi commendaueat. hoc
 enim semel admissio, quis restat inconcussa in
 Ecclesia Dei? nam eodem modo dicent alij,
 errasse Pium in sua constitutione. h. potest
 in sua errare Sixtus. 1.º falsum est à Pio
 V. reuocatum illud officium, quatenus erat Con-
 ceptionis, tantummodo enim à Breuiatio com-
 muni sublatum est, per generalem sanctionem,
 qua omnia officia, que instituta fuerant citra
 200 annos collebantur, illis iterum assumptis aut
 seruatis, que ante 200 annos inceperant. 3.º idem
 Pius illud ipsum officium sub nomine immaculatz
 Conceptionis approbavit minoribusq. concecit, simul
 cum suis octauis et Priuilegio Indulgentiarum re-
 citandum. 4.º quod diximus confirmatur, quia
 per eandem generalem sanctionem ad idem quo
 que est officium Purificationis à nouo Breuia-
 tio propter eandem rationem, quia eius institu-
 tio ultra 200. retis annos non extendebatur,
 quod tamen deinde noua Sixti V.º constitu-
 tio iterum est reuocatum, nec tamen quisquam
 ita opinor ineptiet, ut paret uel Pium officium
 Purificationis abrogare, quod illud non probaret

Fimo et nunc de
 nouo a S. D. P. Pau-
 lo II. V. eidem mi-
 noribus approbatur
 extat. Romæ ano.
 1545. in presbitero.

vel. Sixtum illud iterum resumimus, quod Pius
enonis damnaret. 5.º denique idem Pius man-
davit officium idem fieri de conceptione, quod
de Natiuitate, ac prouise ita illam dici sanctam,
ut ita dicitur

2.º D. Tho. q. 17. a. 2.ª sic explicat festum conceptionis,
quod alicubi tamen suo tempore celebrabatur,
pote interpretari de sanctificatione, quando cunque
illa contigerit. que doctrina nulli calumnia
subiacet pro tempore, quo tradita est. At recentiores
illam passim usurparunt et usurpant
adhuc post tempora Sixti 4.º in quo grauissi-
me peccant tripliciter. 1.º quia Sixtus in
sua constitutione discrete dicit, celebrandum fes-
tum illud, cuius officium commendat et tradit.
illud autem officium est de immaculata
conceptione et sine peccato originali, ut constat
ex uersibus, antiphonis et lectionibus. 2.º
quia idem Sixtus cum hanc interpretationem
auisisset, declarauit, non sanctificationem quomodo
docungit, sed conceptionem immaculatam esse
celebrandam quam constitutionem refert Bo-
dug. c. 1. q. 52. art. 1. de regularibus. 3.º peccant
quia totus ordo, qui festum celebrat, preueniunt
non sanctificationem eo modo, quo ipsi intelligunt,
sed

sed Conceptionem se celebrare testatur puram,
sanctam et immaculatam

ij.° obijcitur aduersarijs totus Christianus orbis, cum
suis Vniuersitatibus, cum publicis Academijs, cum
priuatis Ecclesijs, obijciuntur Summi Pontifices,
Episcopi, Principes omnes ecclesiastici et seculares,
qui in immaculatam Conceptionem consenserunt.
Respondetur, non ob id opinionem esse magis proba-
bilem: quia probabilitas non ex multitudine de-
sumitur opinantium, sed ex auctoritate, quae est ex
sapientia et doctrina: quo dicto omnes alios, qui
in abe Christiano florent et flourerunt, inter
rudium et imperitorum greges recensent, se solos
doctos appellant, secunq[ue] sumtaxat sapientia[m]
uolunt habitare. Ex quo quod sequi potuit in
Ecclesia, perse satis patet.

hic Caiet. in suo
opus. c. 5. et alij
pot. illud.

12. Alij ut eam sententia[m] quam aliter non pote-
rant tuerentur, ad ueritas artes conuersi sunt:
ex quibus quatuor publici Bernae incinerati an-
no. 1509. ut breuiter indicat Carther in suo opus
I. n. cxxi.° et est diuise explicatum in Hispanice
ad Cronie Euseby: sub illum annus, pluribusq[ue]
explicat Martinus Delio in disquisit. mag. Soc.
ut. I. 4. c. i. §. 3. sect. 4.°

= Ex his ergo colligitur ut hanc opinionem tuerentur

Aduersarij omnia confundere. nam reuocata
est in dubium Sancta Marietas, Mota hinc
est de sua canonisatione B. Brigittæ, Admissus
horrendum diuidium inter Pontifices ut id unus
approbauerit quod ut hereticum aliter damnaue-
rat: eleuata miraculorum fides elusa reue-
lationes, reiecta probabilitum auctorum testata
scripta: Sancti omnes citè canonizati de sua
gloria in incerto positi, orbis christianus totus
paucis propositus; Academia, Vniuersitates pri-
uatae Ecclesia, ipsaq. Romana velum quidem
pietatis habere sed non scientiam iudicata:
denique paucorum hominum manipulus (quid
enim aliter appelleretur, si cum reliquo christia-
no orbe conferatur) manipulus hic, inquam,
in quo non Episcopi, non priuatae ecclesie,
non maiores Pontifices, cæteri illi in rectè
sentiendo. Presbiteri, qui ex omnibus dignitatibus
constat in christi ecclesia exiguis institutio-
ne presidentibus.

Hoc caput absolueram, nisi me ad aliud prope-
rantem lector iniectas quasi manus retraxisset;
studium enim eius accendimus, non exin-
ximus, cum quid suboscure indicauius de

Bernesi

Bernens: scelere distinctius enim aliquid sibi
 postulabat explicari, ut ubi fas contineret, intel
 ligatur. Age ergo; morem illi geramus. Res
 est, ut dixi, in Appendixe ad Cronicon Eusebii no
 tata. Breuiter a Cartherino subindicata tacite;
 fuisse uero tradita à fratre nicolao Baselio in
 Auctar. ad cron: Naucleni, et à fr. Laurentio su
 no in sua obis historia utrobique sub annis
 1509. ex quibus ut gesta fuerit paucis sic acci
 pe. Quatuor fuerunt Bernæ ex Dominicana fa
 milia, in quibus Prior et subprior, qui cum aliter
 non possent, falsis miraculis, insanis uaticina
 tionibus, uenis ludibrijs, maculatum conceptiones
 inserere uulgi animis nitentur. ob id obli
 ti iuris omnis, et æqui fas, nefasque iuxta ha
 buere; multa ergo cum scelestè impiè sacri
 legèque parauerunt, iudicio proditi sunt, unius
 ex ordine, qui laicus erat. comprehensi, detenti
 legitime interrogati sunt per publicum Inqui
 sitorem, et duos Episcopos ad id proprie delegatos,
 tandem scelorum conuicti et confessi, sed nunquam
 impietatis periti, damnati exsecrati et quatuor
 omnes summo ad extremum supplicio affecti sunt.
 cetera uero persequuntur, ex quibus hæc strictim.

Duce hinc, quanta sit in illa opinione pietas,
cuius pertinax serudium ad talia patienda per
suevit.

Eiusdem opinionis improbabilitas osten-
ditur ex defectu fundamentorum quibus
hactenus nitabatur.

Cap. xi.

Sola probabilitas, quam habuit unquam macula-
ta Conceptio, ex illis fundamentis desumi de-
bet, quibus ad id asserendum ij permoti sunt,
qui auctoritate deinde sua in id alios per-
traxerunt. Isti autem sunt antiqui Theologi, et
in his precipue B. Bernardus, Thomas, Bo-
naventura, Alex. Alex. et alij persimiles, qui
cum illis, aut proxime post illos floruerunt.
Si ergo ostenderimus, rationes, quibus illi per-
muebantur, esse iam nullas, et prorsum ceasare,
simul etiam constabit, opinionem istam om-
ni probabilitate carere, tantumq. defendi
posse, quia tolleratur. Primum fundamentum
fuit B. Bernardi, qui in ep. ad Canonicos
Lugdunens. ielcirco improbat celebrationem
Conceptionis et eius immunitatem a peccato, quia
Romana illam Ecclesia non celebrabat. eos
enim

enim statim in principio abrigat, quod induxerint
 celebritatem, quam inquit ritus Ecclesie nescit.
 quod paulo post acies urgens hoc quasi argu-
 mentum contra illos stringit. Ecclesia pluri-
 ma alia celebrat et predicat in Virgine, et non
 celebrat, nec predicat, nec honorat conceptionem
 sine peccato, presumptuosum ergo est, illam
 inducere, et plus quam illa sapit, velle sapere.
Vnde subdit. ego vero quod ab illa accepi, re-
curus et teneo et habeo, quod non, scrupulosius
fateor admiscerim. remiserat enim de B. Virg.
 celebrari et predicari sanctam natiuitatem, glo-
 riosam Assumptionem partum sine dolore,
 conceptionem sine concupiscentia, uitam sine
 labe, carnem sine corruptione, uirginitatem
 cum fecunditate. quia (inquit) hec mihi de
illa cantat Ecclesia, et me eandem docuit
decantare. at Conceptionem immaculatam non
 admittendam, quia ab illa non sit. quare, con-
 cludit, antequam factum indickeretur uel con-
 ceptio ipsa sancta predicaretur, consulenda prius
fuit apostolica sedis auctoritas. inde cum multa
 alia ardentia adiunxisset, Epistolam tandem
 hac clauicula consignat digna prorsus Per

87
nandi sanitate, quae autem dixi, absque iudicio
sane dictas sint sanius sapientis: Roma
nq; presertim Ecclesiae, ^{cuus} auctoritati, atque exami
ni totum hoc, sicut, et cetera, quae huiusmodi sunt
uniuersa reserua, ipsius si quid aliter sapio pa
tris iudicio emendare. hęc Bernardus ^{ad}
Eodē fundamento usus est Bonaventura in d. 3. q. 1.
cum enim permisisset, solum Christum sine pec
cato conceptum, propterea inquit nullius Con
ceptionis solemnitatem celebrat Ecclesia, nisi
Christi in Annuntiatione Virginis. Hinc obijcit
quosdam ex deuotione Conceptionem ^{et}
Virginis celebrare. Respondet: illos se nec
audere approbare, nec reprehendere; non
approbare, quia Ecclesia uniuersalis hanc
solemnitatem non celebrat; non reprehendere,
quia ut aliqui dicunt (inquit), solemnitas
ista non cepit inuentione humana, sed
auctoritate diuina.

6 Huiusmodi euenit
magnificans est.
Bernardus. n. fuit
p̄ assertor maculari
Concep̄^{ti} cuius de
inde aude alij
oēs scolastici par
mot: sunt ut uideat
et apud Thomam et
Henr. Bonau. Ali
cdo. et Thomam

Hoc fundamentum iam pridē euersum est, ut
omnes uident: Ecclesia enim Romana, et ab il
la omnes alia per orbem diffusq; conceptionem
celebrant. non est ergo amplius ritus hic ab
Ecclesia ignoratus et inconsulta Sede apostolica

inductus

inductus sed ab illa approbatus, admissus, omni-
 bus alijs traditus et commendatus. et hoc funda-
 mento everso novum pro nobis excutitur ad
 notam sententia ex auctoritate horum duorum
 sanctorum stabilendam. nec enim aliud ab
 Auctorarijs exigimus, quam ut cum illis ren-
 tiant, qui nobis opponunt; opponunt Bernar-
 dum. opponunt Romanentura. utrumque
 sequantur. Dicit Bernardus, non esse tenen-
 dam aut predicandam conceptionem Virginis
 sine peccato, quia non est illius festum cele-
 brandum. non esse hoc celebrandum quia
 Ecclesia non celebrat; et si aliqui celebrant,
 inconsulta Apostolica sede id esse inductum,
 sine qua nihil in re adeo gravi sit inno-
 uandum. quod si Ecclesia id celebrat, si con-
 sulta sedes apostolica annuat, esse se-
 quendum. Ecce iam Ecclesia ubique ce-
 lebrat: consulto sedes apostolica non solum
 annuit, sed mandat celebrari, et ipsa celebrat,
 predicatque conceptionem dignissima ipsam
 verbis, quibus dignissima predicat Nativitatem.
 obtemperent ergo Bernardo, et id amplectantur.
 quod ipse dicit si Ecclesia sequitur amplectendum

et hec de hoc Sancto dicta de Beato etiam
Bonaventura intelligantur

Ad Rom. 3. 23.
1 ad Corint. 15.
2 ad Corint. 5.
ad Ephes. 1. 1.

^m fundamentum fuit ab auctoritate scripturarum
ex illis propositionibus desumptum quae clau-
dunt omnes sub peccato. dicuntq. omnes in
Adamo peccasse. in illo mortuos. et esse filios
irae. hoc fundamento S. Thomas S. Bonau.
et alij antiquiores Theologi, aut illis equa-
les potuerunt probabiliter uti, nostro tempo-
re nullus iam potest. Ratio est quia qui
illo uti uolunt, necesse est ut protestationem
permittant oppositam penitus protestationi
Concilij Tridentini, hoc enim loquens de Bea-
ta Virgine recte s. initio, ante omnia protesta-
tur, non esse intentionis suae includere Be-
atam Virginem in illis locutionibus, quae uni-
uersaliter loquuntur de peccato originali: at
istis, qui ex illis locutionibus probare uolunt
maculatam Conceptionem, necesse prius ha-
beret protestari, intentionis suae esse, cum
loquuntur de peccato, B. Virginem a billis
propositionibus non excludere, ergo ut
hoc fundamento utantur, ut prius illis opus
est protestatione penitus opposita Patribus

Tridini

Tridentinis.

Dicit Tridentinum non loquitur de propositionibus scripturis, sed de suo decreto. sic enim habet. Declarat S. Synodus non esse sui intentionis comprehendere in hoc decreto ubi de de peccato agitur. Beatam et immaculatam Virginem Mariam.

Resp. decretum Tridentini fundatur a sed in illis propositionibus uniuersalibus, quas ibi ex scriptura adducit, cum ergo declarat non comprehendere in decreto ubi de peccato originali agitur Beatam Virginem, declarat simul non includi illis propositionibus uniuersalibus. in illis enim de peccato agitur et ad id in decreto adducuntur.

3^m fundamentum est auctoritatis Patrum, sed hoc quam nullum iam sit, et semper fuerit, satis ostendimus superiori disput. c. 7. Nunc tua tantum ad id euentendum breuiter annotasse sufficiat. P^m nulli sancti Patres sunt, qui discrete et expresse dicant, B Virginem ita conceptam immaculatam et culpa originali, ut uere fuerit mancipium diaboli, inimica Dei, filia gehennae. hoc

enim tantum nunc agitur, et propterea hic
tantum gradum figimus. an autem in alio
sensu dicere fortasse poterint, subiacuisse
originali, mox videbimus. 2.º qui discrete
dicant, conceptam in originali, unum tantum,
uel summum duo sunt, Bernardus et Rupertus.
Sed Bernardi sensus qui sit, satis apparet:
De Ruperto non ualde solliciti sumus. quidquid
enim de hoc sensent, eius auctoritas tanti no-
bis esse ^{non} debet, cum sepius, et grauissime offen-
derit, ut constat in materia de sanctissimo
Eucharistia. 1.us ferme in illa assertor im-
panationis. 3.º qui uniuersis, et per uerba gene-
ralia loquuntur, non sunt contra nos. nec ex
illis possunt aduersarij quidquam probare, nisi
prius protestationem premittant oppositam peni-
tus Augustino: hic enim loco sepius citato sic
protestatur, cum loquitur de peccatoribus et
peccatis. De B. Virgine Maria propter honorem
Domini cum de peccatis agitur nullam uolo
habere questionem. per quam protestationem
fidelibus hanc regulam sequendam prescribit,
ut quotiescunque de peccatis est sermo, Beata

Virgo temper intelligatur exclusa; quantumvis
 propositiones latae, ampla, et sine ulla ex-
 ceptione preferantur. hoc Augustinus. In uero
 quid aduersa omnia: nos (inquirunt) cum
 de peccati agitur, etiam de B. Virgine uolu-
 mus haberi sermonem, et ita de illa intelli-
 gi, ut de alijs, quicquid ita sine exceptione
 prolatum est, ut ipsam non excludat, nec alios.
 Viderint ergo, quam ualide et probabiliter
 ponunt ex hoc fundamento argumentari, quo
 non aliter illi utendum est, quam oppositum
 plane eius, quod Augustinus praecipit, admittendo.

4^m fundamentum erat ab auctoritate scholasti-
 corum ueterum. hoc etiam plane euersum
 breuiter ostendo dupliciter. 1° quia fundamen-
 tum praecipuum quo ipsi scholastici nitentur,
 sublatum est. quod istud erat: hoc nimirum
 conceptio immaculata repugnat scripturis et
 Ecclesiae, ergo non admittenda. scriptura
 quia uniuersaliter omnes claudit sub peccato.
 Ecclesiae quia haec cum multis alia de Vir-
 gine celebrat, istam non celebrat. hoc funda-
 mento utuntur Alensis. Bonau. D. Thom. Durand.

32
Riccardi. Uldaric. Alcinio. et omnes denique
scholastici antiquiores, quorum dicta refert. Di
on. in B. d. 3. q. 1. Utumque sublatum. nam
non repugnat scripturæ, ut constat ex sexto
4.º et Tridentino non repugnat Ecclesiæ, ut
constat ex festi celebratione = et observat,
non dixerint illos repugnare scripturæ, et
Ecclesiæ positivè, sed negativè. repugna
re, nimirum Ecclesiæ, quia illam non
approbat, repugnare scripturæ, quia Beata
tam Virginem non excludit, suum autem
non esse putabant, facente Ecclesiâ univer
salem, propositiones scripturæ privata excep
tione restringere.

Hoc ita esse confirmatur, quia adversarij
non solum concedunt, scorum esse pro no
bis, sed primum Auctorem et antesignanum
faciunt nostræ opinionis. hic autem eodem
ferme modo loquitur de Conceptione, quo
alii scholastici loquuntur, ergo si concedunt
hunc nobis concedent et alios. sic enim ille
habet d. 3. l. 3. q. 1. potuit inquit Deus face
re ne B. Virgo esset unquam in originali peccato.

potuit ut tantum in uno instanti esset in illo,
 potuit et ut per tempus: quid autem horum
 trium factum sit, Deus novit: et h. auctoritatibus
 scripturarum et Ecclesie non repugnaret, videtur
 probabile, quod excellentius est ascribere Mariæ
 propter ista verba scotus accepimus et nimis
 auctor ab omnibus predicatur Immaculata conce-
 ptionis; que eadem sunt in reliquis scholasticis
 antiquioribus. omnes, enim dicunt, opinionem in
 se esse piam, esse probabilem. et Bonau. adiungit,
 multiplici congruentia posse fulciri, tum propter
 Christi honorem precipuum, tum propter preroga-
 tivam Virginis, nimirum quia ut dicebat scotus,
 h. res in se consideretur, honorificentius est Chris-
 to, si Virginem redemisse et liberasse, et Virgini
 sic esse redemptam et liberatam. at ob reveren-
 tiam Ecclesie dicunt omnes, aliam esse magis
 tenendam. solum autem scotus alios excedit,
 quod aperte pronuntiat, precisa auctoritate Ec-
 clesie et scripturarum omnino probabilius esse pre-
 servatam, quia hoc inquit est excellentius. at
 alij timidius loquuntur, ita tamen non obscure
 significant, si res in se spectetur etiam probabilius

hoc esse. si ergo quia Ecclesia non repugnat,
et declaravit scripturam non repugnare, putatur
adimpleta conditio, quam scotus appropinquat,
cur non et idem de alijs scholasticis asseratur?
sed de hoc plura non addo. satis enim ex his
et ijs, que discussimus cap. 7. in alia disput.
sensus veterum scholasticorum de nostro opi
nionem constare potest.

2. Antiquis scholasticis peccatum originale est
ex eo genere nominum que Philosophi ana
loga attributionis appellant. plura ergo per
illud intelligunt. nempe pronitatem naturam
ad malum, fomitemque peccandi, corruptionem
carnis, esse obnoxium mortis, peccatum in Adamo,
in illo esse mortuum, et maculam denique
labemque anime contraxisse. hec omnia proni
tate nomine peccati originalis intelligunt. quid
autem ex his proprie, non est facile, nisi ex
antecedentibus et consequentibus, iudicare. Ratio
varia huius significationis est, quia in sanctis
Patribus et scripturis, peccatum simpliciter etiam
in hac ambiguitate reperitur. tam enim dicitur
peccatum culpa et feditas anime, quam causa
illius

illius, aut illius effectus, aut illius hostia et ex-
 piatione, ut pluribus docet August. Similiter ergo
 in eandem significationis ambiguitatem pecca-
 tum originale et sancti Patres et scholastici ac-
 ceperunt. hinc est, quod non semper, cum dicunt
 B. Virginem subiacuisse originali peccato. intel-
 ligendi sint de controversia loqui, quae nunc
 agitur. argumentum enim tunc fieret a plu-
 ribus confuse acceptis ad unum, nam nos que-
 rimus precise, an Beata Virgo subiacuerit pec-
 cato originali, per id intelligendo maculam, cul-
 pam, inimicitiam cum Deo, captivitatem dia-
 boli, damnationem mortis aeternae. At illi in
 ea laxa significatione uocabulum id usus-
 pantes, unum aliquod ex illis intelligunt, quae
 potest illud significare, et plerique illorum con-
 tenti sunt subiacuisse originali. id est peccasse
 in Adamo. alij subiacuisse originali. id est, ha-
 buisse fomitem, et carnem ex natura sua obno-
 xiam corruptioni; alij, fuisse mortuam in Adamo.
 nullus autem, quod meminerim, discrete tradidit,
 contraxisse originale peccatum. id est, ma-
 culatam fuisse, fuisse mancipium satanae, in

a. 1. de nupt. et
 concup. c. 2. l. 1.
 c. 2. dicit epistolae Pelag.
 c. 1. l. 3. de
 lib. arbit. c. 19

eternum damnatam. inimicam Dei. constat
hoc totum ex Bonau. ex quo potest de alijs
simile iudicium fieri. is enim cum dixisset
commune esse sententiam, qua ponit concep-
tam in originali, subdit. quia sancti solum
excipiunt Christum ab illa generalitate qua
dicitur omnes peccauerunt in Adam: constat
ergo quod Bonau. non aliud uult cum docet
subiacuisse originali. quam peccasse in Adam,
quod nos concedimus. hoc enim nihil aliud est,
quam Adamum, dum peccauit, peccasse sibi
et posteris suis. qui nisi preseruari, etiam in
peccato concipiuntur et nascuntur. eo ipso illi
contrahendo obnoxij, quod naturali modo pro-
pagantur.

Uo uerbo ergo: antiquiores Theologi docent, in
originali conceptam. concedo. ergo docent
contraxine originale, eo modo quo nos, nego
mus, et aduersarij affirmant, precise nego.
quod intelligo, ex ui tantum huius locutionis
sic uniuersim ab illis usurpare, nisi aliud
expressius adiungant, quo uocabuli ambigui-
tatem ad unum restringant. —

An

An expediat hanc controuersiam a
solo summo Pontifice nullo aduocato
Concilio definiri

Cap. XII.

Ut mala nomina, quae soluendo non sunt, cum
aliud non possunt, tempus uarijs fudrationibus
protrahunt, ut creditores eludant. Sic Aduersa-
rij, cum undique se permi uident, nec iam
amplius negare audent, posse hanc controuer-
siam definiri, ut aem quam diutissime proferant,
definiri quidem posse concedunt, sed ad hoc opus
esse Concilium aliquod conuocare. Hoc ergo
nunc agimus, ut hanc etiam lateham illis
occludamus

Querimus autem, An expediat a solo Pontifice
definiri. Nam posse tam certum est, quam
illum esse caput Ecclesiae, et supremum om-
nium controuersiarum Iudicem, quae in illa
possunt suboriri. quod a deo certum est, ut nul-
lus id iam neget, nisi manifestus hostis Eccle-
siae et uentris. An uero id expediat ponet
aliquis dubitare, et circa ullum fieri praesudi-

* cum ab ecclesia nihil
circa hoc definitum esset,
sufficere uidebatur, quod id
temerarius quis seque-
retur. —
idem dicitur infra fol.
47. pag. 2.

cium in controuersiam uocare. Hoc ergo nunc
querimus

Et omnino affirmandum est expedire. p.º quia
questio hæc non est proprie de aliquo uniuersa
li fidei dogmate stabiliendo. sed de facto par
ticulari non enim queritur an mortale genus
originali peccato inficiatur. sed an priuilegio
aliquo particulari sit B. Virgo a hac Uni
uersali lege seclusa. quæ est questio facti. om
nes autem eiusmodi questiones in Ecclesia Dei
a solo Pontifice ut plurimum sunt definitæ
et aliquæ earum non nisi ab illo possunt
definiri

+ Quod plurima fuerint definita constat p.º ex
Canonisationibus Sanctorum, omnes enim a solo
seruati Pontifice sine Concilio sunt celebrati.
porro, nullus dubitat, quin Canonisatio sit
definitio Pontificis in questione facti, nempe
an hic uel ille in Sanctitate decegerit et
sit in Beatorum sedes iam acceptus. definitio
autem de Conceptione gemina est et planè

germana Canonisationi. ut enim in hac defi-
 nitur S. Carolus (exempli gratia) in sanitate
 uixisse et decessisse: ita in illa definitur B.
 Virginem in sanitate conceptam: quod utrum-
 que ad questionem facti pertinet, nec aliud fide-
 los nunc expectant: nisi ut quemadmodum Pon-
 tifici declarat, aliquem extremum diem clau-
 sine nulla peccati labe maculatum, ita
 eadem auctoritate pronunciet A. Virginem
 nullo peccato sedata primordia sua Concep-
 tionis habuisse. Video quid dici possit: esse
 quidem in hoc parem rationem Canonisationis
 nis et immaculate Conceptionis, quod utraque
 sit in questione facti, et quod ut illa definit
 perseverantiam in sanitate usque ad mor-
 tem, sic ista perpetuam sanitatem a prima
 origine: esse tamen disparitatem in hoc, quod
 in Canonisatione controversia nulla precedit
 inter Doctores, at de Conceptione ^{peccata}
 et adhuc ardentissime feruet quare exponere

221
ut in hac decernenda Concilium cogatur, quod
in illa non expedit.

+ Hoc inquam non obstat, nam et plurimae ques-
tiones facti à solo Pontifice decise sunt,
cum de illis acerrimè inter plures Doctores
esset antea disputatum, et adhuc disputa-
retur, sic Benedictus xii. gravissimam questio-
nem. An iustorum anima ante diem Ju-
dicii Deum videant solus definiuit, cum res-
cessissent de ea maxima contentiones et pro-
cessor ipsius Joannes partem negantem ut
privatus Doctor acerrimè defendisset.
Similiter an Christiani Antius aliquid in hac mor-
tali vita possident, fuit olim ante tempora
nicolai. iv. maxime disputatum, et erant
qui contenderent, nihil omnino unquam pos-
sedit, neque communiter, neque sibi pro-
prium, sed usum tantum sine ulla dominio
earum rerum habuisse, quibus in dies opus
habetat. Alij contra asserbant, et utrinque

acerrime pugnabatur. Joannes tamen xxii solus
 perse sine Concilio definiuit falsum esse, ni-
 hil unquam Christum. Unum proprium posse
 dixit, ut videtur est apud Nestar. l. 4. de
 Pont. c. 14 sed et ab antiquissimis temporibus
 idem seruatum est. Anicetus enim in controu-
 de die Paschalis, qua omnes Asia. et cetera
 conflictabantur, consultus fuit a Pascha p.
 ab id tantum in Urbem. tam longa peregrina-
 tione delato, ut Pontifex. controversia fi-
 nem imponeret, et quid eger sequendum de-
 finiret, ut notat Baron. in mart. a. b. Januar.
 Similiter Innocentius p. eadem de die Pasca-
 tis controversia inter orientales exorta per
 se hrem seclauit, quod postmodum etiam
 fecit Leo p. us illa iterum renascente, ut tradit
 Nestar. l. 3. de cultu Sanct. c. 13. Quam
 autem grauis semper illa questio de die
 Paschal. habita fuerit, testatur sollicitudo Pas-
 tum Concilij Niceni, qui ut refert Euseb. l. 3.
 de uita constant. post questionem de fide, contra

Arrium nihil sibi putant accuratius per-
tractandum.

+ An non etiam controversia gravissima et inter
Catholicos erat, qua de baptismo hereticorum
agebatur, cum Cyrilianus et septuaginta episcopi
cum illo initum illum censebant, et tamen
Cornelius Romanus Papa validum definiuit?
+ nulloque expectato Concilio, non rebaptizan-
dos ab hereticis baptizatos pronuniaruit? De
nigque non levis controversia fuit de bigamia,
an contraheretur per nuptias ante baptismum?
non putabat Hieronimus, idem Rufus, Euse-
bius, et alij Macedonio. Necisque Episcopi
existimabant. contra sentiebat Augustinus,
licem perse dixit Innocentius, cuius con-
stitutio extat cap. deinde dist. ab. decernem
Bigamiam quoque contrahi ex matrimonio
ante baptismum.

+ Quod vero plures questiones facti nisi a solo
Pontifice non possint defini, constat de
confirmationibus Conciliorum. Verum enim

Concilium

Concilium aliquod legitimum sit uel fuerit est
 questio facti, quam definire, ad solum Pontificem
 spectat, cuius solius est Concilia quaecumque reij-
 cere uel approbare. Si enim ad illorum confir-
 mationem aliud Concilium conuocare opus esset,
 res in infinitum iret, uel (quod uolunt heretici)
 ad unum aliquod Concilium esse deueniendum,
 quod se ipso, et non ut à Pontifice approbatum
 auctoritatem haberet, ad quod omnia tandem
 reducerentur, quae in Ecclesia Christi sancienda
 essent et declaranda, cuius tamen oppositum
 semper in Ecclesia seruatum est et seruari debet
 h. iuxta tectam Summi Pastoris reuocare uolu-
 mus auctoritatem. Tot ergo definitiones in
 causa fidei de rebus maxime inter Doctores
 agitatae Pontifex solus edidit, quae Concilia con-
 firmant. Ad quod caput definitiones etiam illae
 referri possunt, quibus à uarijs Pontificibus diuersa
 sunt Concilia reuocata. Ut de Leone 9.º constat
 qui Concilium Ephesinum 2.º damnauit, à quo

Eurhichiana heresis fuerat approbata, ut uide-
re est apud Euagrium lib. 6. 10. et ex ipsius
Leonis ep. na. 19. 24. Constat ergo ex his,
questiones facti ut plurimum solere, et aliquas
etiam debere, nec aliter ponere, quam a solo
Pontifice definiri. expedit ergo in illis Con-
cilium non conuocare, quantum decet sum-
mum Pontificem maiorum suorum lauda-
bilem consuetudinem sequi.

† Ad idem probatur non solum ex qualitate ques-
tionis, sed etiam ex conditione dissidentium.
quoties enim controuersia acris est inter plu-
res Ecclesias, et sunt utrinque Patres et Doc-
tores omnis generis, conditionis et status dissi-
dentes, forte expedit nihil summum Pon-
tificem sine Concilio definire, ne si aliter
fiat, detur causa proteruis in sua pertinacia
persistendi, et definitionem factam calumni-
antibus. At cum ex una parte stat totus or-
bis, et ex alia particulari tantum generi

hominum, qui omnes plurimi cum sint, unius
 tamen dumtaxat uicem gerunt, propter pas-
 iudicatam sententiam, quam ex iurata con-
 scientia in unum dogma singuli afferunt;
 profecto nec expedit, nec decet, nec est ex dis-
 ciplina Ecclesie, Concilium conuocare quor-
 sum enim concutere uniuersum orbem et
 sedes Episcoporum inquietare, cum iam scia-
 tur unum iam omnes uelle, prater paucos.
 nunc autem res ista ita se porrus habet:
 dempto enim uno Dominicanorum ordine, cog-
 non integro, cum in eo, ut iam dixi, plurimi et
 doctissimi Immaculatam conceptionem de-
 fenderint et defendant, totius orbis consensus
 in aperto est. Quosum ergo Concilium tam
 non sunt, qui contradicunt, quam tenentur qui hoc
 efflagitant, quid ergo amplius conuocato Concilio
 quod hoc promoueat haberetur? Adde, non solum
 ob disceptantes internoscendos non esse Concilium
 conuocandum, sed nec ob illorum rationes exper-

62
scendas, ut enim explorati et ad calculum ferme
redacti sint dissidentes; ita nota iam, et satis
perque compertæ rationes quibus dividunt. At,
tunc Concilium convocare expedit, cum spes ali-
qua est novi aliquid audiendi, quod in medium
allatum nec ante proximum causam iuult, et
res, quæ controversatur magis illustret, quod ra-
ne non est ut speretur in re presentis, omnia
enim iam tuta, uulgata, decantata sunt, et
quicquid rationum ex arenis suis depromere
Adversarij poterunt, id totum iam pridem
promptum et in omnibus angulis mulierculi et
am ipsi est onculcarum. Ad quid ergo Con-
cilium? Dicam, Ut res protrahatur et diffe-
ratur, hoc nunc tantum uolunt cum alia
frustra uellent. Interim enim dum delibe-
ratur de illo cogendo, dum indigitur, dum
cogitur, seculum sua per uestigia uertitur,
alia Cura succedunt, et res ut erat antea in sua

ambiguitate perseverat, quod ipsi uolunt. Ergo
 Ergo inquirunt, expedit, ut solus Pontifex id
 perse uideat, quod Patres Concilij Tridentini
 ausi non sunt. Resp. p.^o inuidiosum uerbum
 est illud. non sunt ausi. Notuere Patres, ue-
 rum est, non sunt ausi. falsum est. Illud enim
 proprie non audemus, cui uires nostras cede-
 re iudicamus. 2.º fortasse ideo notue-
 runt, ut Pontifex illam perse ipsum postea
 definiret, quia erat questio facti, et sic iam di-
 ximus. Huiusmodi soliti sunt semper Pontifices
 nullo aduocato Concilio definire. 3.º satis
 mentem suam Concilium declarauit, cum
 uno uerbo fundamentum robustissimum, quo
 omnes aduersariorum machinae nituntur, euer-
 sit. Pronuntiando, in omnibus generalibus locu-
 tionibus, in quibus de peccato agitur, se nullo
 modo intellexisse B. Virginem uelle comprehende-
 re. tacite per id uiam summo Pontifici scernere
 ad definitionem faciendam, eo sublato quod solum

poterat Pontificis auctoritatem retardare.

+

Concludo igitur non expedire ullum hac de re
 Concilium cogi. 1° quia est questio facti. 2° quia
 nulla Ecclesia dividit. 3° quia non sunt
 dissidentes. 4° quia compta ratione, dissi-
 dentium. 5° quia Tridentinum ita loquitur,
 ut id soli Pontifici videatur relinquere de-
 finiendum. 6° Denique, quia qui Concilium
 uolunt, tantum id uolunt, ut procrastinentur
 et amplient reum, quem damnandum timent,
 quod satis constat, quia nullis rationibus solide
 probant, Concilium hic cogendum et expectan-
 dum. Quod hac breui argumentatione confi-
 cio. Vel enim est expectandum, quia sine
 illo Pontifex non possit, et hoc est hereticum
 uel quia non expediat, et hoc est illis probandum,
 uel quia non soleat, et hoc falsum ostendimus.
 uel quia periculo se exponat errandi, si sine
 Concilio id aggrediatur. et hec ratio uel nimis
 probat, uel nihil, et quia nimis, uel circo nihil.

* ad hoc diximus
 sig. fol. 42. p. 1.

nimis autem probat, quia si Pontifex sine
 Concilio definiens periculo se exponit errandi,
 cum semper teneatur caucere periculum, semper
 tenebitur conuicere Concilium, quod est falsissi-
 mum: quod si dicant, non in omni causa, sed
 in ista dumtaxat periculum hoc imminere,
 querimus unde id sit. gratis enim asseritur,
 et tantum sine ulla ratione ad terrorem ineu-
 tiendum iactatur, quod erat nobis probandum.

Sequatur ergo Pontifex in hoc tuorum Maiorum
 consuetudinem, et quando eo his deuenit, ut sine
 ingenti populorum perturbatione ulterius pende-
 re non possit, ipsam clamat. Imitatus Vic-
 torem ^m qui per se vitam grauissimam de Pas-
 chis die composuit, id definiens quod sequendum
 erat apud Euseb. ^m l. 5. c. 24

Imitatus Innocentium ^m qui rogatus ab Aphri-
 canis Episcopis doctrinam de gratia Christi
 necessitate, contra Pelagium definiuit, ut constat
 ex Aug. Ep. 90. et 91.

Imitatus Siricium, qui rogatus eisdem ab Africa-
nis Episcopis Virginitatis Excellentiam super
nuptias, contra Torinianum, declaravit, ut con-
stat ex eiusdem Siricii decretis. Imitatus

Cornelium Romanum Pontificem, qui circa gra-
uissimas questione de baptisatis ab hereticis
rebaptisandis, contra Ciprianum et alios 70

Epōs africanos pronunciauit, ut testatur Eus-
eb. l. 7.º Imitatus Clementem Vi. qui con-

traueriam grauissimam inter Dominicanos
et franciscanos maxime uigentem, In xpi

sanguis in triduo uerbo diuino unitu hyposta-
tice permanserit, perse terminauit decernens,

permansisse, ut existimant siue est in aurea
vota tra. 13. q. 31. et alij ex Dominicana fa-
milia apud illum. Imitatus Clementem

Viii. qui perse confessionem et absolutionem
inter absentes, sacramentalem non esse decla-
rauit, contrarium sentientes condemnando.

Imitetur denique omnes illos sanctos Pontifices,

quis se hunc se tot insignes viros in sanctorum
 numerum reculerunt, definientes illos in san-
 ctitate uixisse et decessisse. quin sui etiam in
 hoc similes se ipsum imitetur suis uestigijs insis-
 tens. definiuit enim per se sine Concilio, Beatum
 Carolum et B. Franciscam in sanctitate obisse.
 definiat per se B. Virginem in sanctitate concep-
 tam: definiuit sanctam ipsorum mortem, definiat
 sanctam huius conceptionem: sine Concilio Canoniza-
 uit illorum exitum, sine Concilio canonizet huius
 exordium.

Epilogus cum adlocutione ad Aduer-
 sarios

Cap. ultimum. XIII.

Et huc cum peruenimus, non est nobis ulterius suscepta
 disputatio produenda, fines enim illor attingimus, quos
 nobis prefiximus. clare enim, nisi fallor, ostendimus,
 Conceptionem immaculatam posse definii, quia habet
 omnia requisita in propositione definienda: quia
 sufficientissima fundamenta ad id extant in uerbo
 Dei scripto et tradito, quia nihil est adhuc definitum,

20
cui definitio hec (si fieret) repugnaret quia nulla
rationes definitionem hanc faciendam oppugnant,
quae non magis factas iam definitiones tabescent.
denique quia Summi Pontifices ipsi id testantur.
Praeterea non solum ponne, sed expedire ostendimus
ut definiatur quia uniuersus id orbis expectat,
quia offensiones grauissime tollentur, quae subinde
contra diuinum sentientes exoriantur: quia
Romanae Ecclesiae dignitas postulat, ut festum
quod ipsa celebrat, tandem uniuersaliter decreto
celebretur

Nunc in extrema disputationis clausula si quis adhuc
pergit aduersari, mihi breuiter est alloquendus.

Oro te, quisquis es, qui animum obfirmasti, ad Concep-
tionem Immaculatam oppugnandam; et maculatam
tam aere defendendam, oro te, inquam, ac rogo,
quid huius tandem re impellit? an pietas in B.
Virginem? an zelus ueritatis? an studium partium
et in ea persistendi, cui semel adhaeris? h. hoc
poterimus? et id non aduersus, prope est ut tibi
iam gratuler. pari enim sanitatis est morbum fueni.

Si pietas in B. Virginem? quæ ordo hæc est præ
 pottera et peruersa pietas? omnibus uiribus con
 tendere, ut ne B. Virgo sancta semper laudatur?
 id agere, ut aliquando fida, et maculata prædi
 cetur? An non exhorrescunt christiane aures
 ullam uel leuissimam in Virgine labem Virgi
 nitatis? cur tu pietatem in Virginem, uacat ad
 labem in illa ponere sanctitatis? cognata sunt
 inter se hæc duo. Corporis Virginitas et animi
 sanctitas: quia sicut Virginitas est integritas
 corporis, ita est sanctitas integritas animi. Itaq;
 sepius promiscue usurpantur et altera pro altera
 nuncupatur: adeo, ut sanctitas appellaretur
 Virginitas animi et uirginitas dicatur sanctitas
 corporis: sed in tanta cognatione hæc inter se
 distant, quod ubi quis non sit sanctus animo, illico
 fornicarius sit necesse est. annus enim peccator ps. 70.
a Deo fornicatur. at non statim ut quis uirgo non
 est in corpore, pollutus est animo. est enim sanctum
et immaculatum coniugium. ita deducens Virginitatem,

ut nullam offerat impunitatem. & ergo tantopere
abhorres, o quisquis es, A Virginem negare per
petuo in corpore Virginem; (quo tamen negato
necesse non est fateri fornicariam); cur audes ne
gare perpetuo Sanctam; quo negato fateri aliquan
do a Deo fornicatam sit necesse?

Horres corruptionem Virginitatis in corpore, quo
potest esse sine ulla impunitate mentis: non
horres interruptionem Sanctitatis in animo, quæ
non potest esse sine fornicatione spiritus? Times
quod minus est, negare perpetuo Virginem; non
times quod maius est, negare perpetuo Sanctam?
Desiste ergo ab hac intempestiva pietate in Virgi
nem, si tibi cordi est puritas Virginis.

At si te ducit zelus veritatis, quæ ista veritas est?
Sacrarium inquis, literarum quantum maiestas, ls:
ditur dum in eo, quod tam clare pronuntiant,
deseruntur et violenti iniquitacionibus contor
quentur. Et hoc est, quod te movet: quæ te
interior atque interior, parca Catholicorum Castri

ad peccatum quodlibet
averrens a Deo, est
fornicatio mentis. Aug
l. 1. ib. de ser. D. in
mon. orig. tr. n. in
Mau: Idem Aug.
n. conf. c. 6. Alij
M. 72.

in qua tam ingentem aditum apertis turmis hosti-
 libus hereticorum: quid enim aliud illi nobis
 obijciunt, quam tu Catholicis et uentaris propa-
 gnator obijcis? oppugnant illi B. Virginis San-
 ctam Natiuitatem, perpetuam Virginitatem, glo-
 riosam Assumptionem, a peccato quolibet etiam
 leuissimo preservationem, et denique exaltantur
 immaculatam Conceptionem. Tu solus ex his hanc
 ultimam non execras, sed oppugnas. cetera ut
 Catholicus cum Catholicis obseruas, et colis. Rogo
 ego te, quibus alijs armis utuntur ipsi, quam
 qua tu moues et concutis? exempli gratia. Conuen-
 dunt illi, peccatum aliquod commisisse Virginem:
 concedis tu, contraxisse. si rationes tuae aliquid
 ualent, an non multo ualidius probant illi, com-
 misisse, quam tu, contraxisse? si negas, age: pro-
 fer Maiestatem scripturarum, quibus consultum
 uis in hoc tuo dogmate asserendo. Dices, omnes
inclusi sunt sub peccato, et illi excipient, non est
homo qui non peccet. Dices, sumus omnes filij irae

et illi ingerent. Si dixerimus quoniam peccatum
non habemus, nos seducimus. Dices. furme libe-
ratam a xpo. ergo a peccato. Dicent illi, fuisse
reprehensam a Christo. Ergo propter peccatum,
quod uidentur asserere Chrysost. ad illud Jo. 8.
quid mihi et tibi est mulier. Deiph. Curim. et
quorum ipsi testimonio ad hoc utuntur: si re-
ergo. Marestras Sacrarum haeriarum et illarum
uentas mouet, defende nobiscum Conceptionem
immaculatam, alioquin si contendis illam a nobis
uiolari in Conceptione asserenda, concedat illis
oportet iam prudem uiolatam in Preseruatione
a uenialibus defendenda. Denique, ut possis
contra hereticos tuen. natam Sanctam, defende
Conceptam, ut a uenialibus preseruatam defende
ab originali custoditam, ut tuearis in ea perpe-
tuan et nusquam corruptam Virginitatem, de-
fende et religioso cultu uenerare nusquam
interruptam, et perpetuam Sanctitatem.

Appendix

Catalogus Auctorum per quos de
Uniuerſa hac controuerſia poterit
qui plura uolet plenius edoceri

S. Patres pro Immaculata Conceptione quorum
teſtimonia expendunt recentiores qui ſubſciantur
et p^o. Graeci

Sophronius Patriarca Hieroſolimitanus in vi Synodo
act ij et iij.

Damaſcenus Ser. i. de natiu.

Ireneus l. 3. c. 23.

Andreas Apſtus apud preſbiteros Achaia et apud Aſiſte
am lib. 4. de quo Henric. Vaſq. ſuar. ubi infra
Civill. hom. 6. in conc. eps. c. 6.

Jacobus in ſidurg. apud vi. Synodum can. 130.

Ancheas Caeten. Ser. de Annumpt.

Eutim. ser. de Zona Virginis.

Theodor. 3. in Cant.

Negor. Neceſar. in expoſ. ſalut. is angelica

Crispius Hiero^{nimus} preſbiter in ser. de S. Mana

Hypolit. orat. de sanctif.

Grichius conc. r. de B. Virgine tom. 7. Bibl. ca.

Patres Concilij Constantinopolitani Vi. de quibus

Petr. Crespetius qui infra

Tharadius Patriarca Constantinop. de quo in eodem

Concilio apud eundem

Theodor. Hieros. Patriarca ibidem

Patres Latini

Augustinus de nã et gratia c. 26. r. de nupt. c. 7.
s. contra Julian. c. 15.

Hieron. ps. 77.

Cyprian. siue quis auctor de Nativ.

Idiota l. Contempl. c. r. 6. to. 13. Bibl. ca.

Ambros. ser. 22. ps. 118.

Isidorphorus de perpetua Virginitate Mar. to. 9. Bibl. ca.
Sedulius car. pasch. l. r.

Avatus lib. 1. in acta initio

Ansel. c. or. de Concept. c. 9. de excell. Virg.

Aruno ps. 101

Ricard. Vicov. r. de Eman. c. ult. et ser. de Concept.

Petr. Damian: ser. 7. de natiu: et ser. de Assumpt.

Gulbertus Carnocen,

Laurent. Justin^{us} ser. de annunci. et de iusto con
nub. uerb. et an: c. 7. lib. de grad. perfect. c. 1.

Quorum omnium tam latinorum quam grecorum
testimonia qua afferuntur ostendunt A. Virgi
nem caruine semper omni peccato

Summi Pontifices qui hanc opinionem
licet non desinuerint, tamen tenuerunt ad illam
alios hortantes et allicientes

Sixtus IV. in extrau: cum pre excelsa. et Grauenimis.

Alexander VI. Julius II. Leo X: in approbatione Mo
nialium sub titulo Immaculate Conceptionis. In
quorum reg^o c. n. Idem Julius habet. Eiusdem
genitricis Dei Immaculatam Conceptionem ue
nerantes

Pius V. qui concessit Minoribus puercam officium
cum Indulgentijs in quo panim predicatur Conceptio
Immaculata, et preseruatio ab originali. Et alij
alij de quibus Cordub. suar. Vazq. qui infra

2.
P. Doctores qui pro Immaculata Conceptione
scripserunt. et p^o ex Dominicana familia
P^s potest recenseri D. Thomas qui aliquando etiam
id docuisse à multis existimatur, nimirum à se
raphino de Annon. in parad. anima B. de quo
infra. P. Henric. et alijs. et constat ex opuse
eiusd. D. Thomae super ave Maria. et in p^o d. 17.
a. 4. et d. 44. in lit. et q. unic. a. 3. ad 3.
ubi habet expresse B. Virginem immunem ab
omni peccato originali et actuali fuisse et ad
B. 3. ser. 6. in antiqua impress. excepta B.
Virgine quae omnino à peccato immunis fuit
originali et actuali. de quo praeter Henr. in
sum. de fine hominis. c. 10. etiam Spinel. c. 2. de
B. Virg. fuisse.

B. Vincentius Ferrer. ser. p^o et 2. de nativ. apud
Henr. Spinel. et suar.

Henricus cuius comentaria putantur quae nomine
Anselmi in Paulum feruntur in illud a. ad cor.
1. si unus pro omnibus

Viguerus c. in §. 5.

Cartheinus opus de Concept. et l. 4. contra Caiet.

Jo. de Senario Paris. Doctor ordinis Magister
de quo Carthein. et Vasq.

Alanus Rupensis Sermanus in Cant. ad Manam
accommodata de quo Franciscus Sabata et eius
dem. Auctoris meminit Sixtus Senen.

Ex Carmelitana familia

Joannes Naconis in 4. d. n. q. 4. a. n. qui a multis
refertur sicut dubitet Vasq.

Thomas Neusamis c. n. arm. Euxong.

Agrippa Mantuan. in car. de Concept.

Ex franciscana familia

Ante scotum Alexander Alensis diu in contraria
sententia morti proximus illam reuocauit et

tradunt Carthusianus Maivom in a. d. 3. Adlit

Seraphinus de Nonon. ad id miraculo compulsus

nam cum uellet aliquando ex superiore loco contra

Cæselm: Joannis in serm: de Concep: et in serm: de Concep:
 Robert de Lris in serm: de Concep: et in serm: de Concep:
 Bushus in Mariak: in serm: de Concep: et in serm: de Concep:
 Adam in ad Rom: in homily: et in serm: de Concep:
 Livan: et ex eo Antonius Bitun:

Antonius Sueuara postea Epus in suo Monreca:
 Cornel: Episcop: Bitun: in homily: et in Epistola
 Romanor

Didacus Stella in lucam

Petrus Vega in 7 ps. hispanice

Didacus Vega in eodem latine

Jeuardenius in Tren: l. 3. c. 13.

Ex Carthusians

Dionis. l. 3. d. 3. et in opus de Concep: citatur

Solusphus in vita Christi p. 2. c. 1.

Ex Celestina familia

Hæc tota Conceptioni immaculatae addicta est qua

de re uide P. Spinet ubi de festo Concep: scrip:

tere autem pro illa

Petr. Crispe in Sum. Ereticor: et Maria: uirgino

Dionis. fabr. in car. de Concep.
Claud. Rapinas ser. de eadem
Anton. Poquetus in pecul. tract.
~~Luc.~~ Petrus Aardus: de quibusd. rem Crispet.
loco cit:

Canonici Regulares
Seraphinus a Bonon. in parad. animo. Italice ubi
de Concep.
August. Eugub.

Canonici S. Georgij in Alga
Philippus Stancarus in Epist. ad Hier. Caballum
ante opera B. Laurentij Justⁱⁿⁱ
Hierony. Caball. Propositus ordinis
Tota familia quae auctorem suum sequitur B.
Laurentium

Hieronimiani
Hector Pint. c. 43. Ezech. fuisse ubi adducit hec
uerba Ambrosij. hec est uirga in qua nec noui
originalis nec coitex uenialis culpa fuit

Ex Censuris Regularibus idest Teatini

P. Sibertus in Cens. Det. Italica

Thuler. in Cant.

Ex Societate Ieru

De hac Vasq. disp. iij. c. n. in B. par. cum dicitur
hoc tempore omnes qui Christiani nominis fidem
proficientur in hanc sententiam conspirant profer
Dominicanor. subdit, quo circa et hoc nota So-
cietas tam uerbo quam scripto ubique temperq.
ita tenet et docuit et p^o.

P. Cantorius Manual. l. i. c. 16

Bellarmin. de Sanct. c. 16. l. 3.

Salme. to. 13. trac. 13

Azor. lib. 4. c. 133. q. ultima

Valent. 13. p. fusissimè, et in opus. de peccato origi-
ne

Suar. 13. p. q. ad. a. n. sect. 5.

Vasq. ibidem disp. iij. duodecim cap. distincta

Martinus Deslio in Cant. sepius proseritur c. n.
sect. 4.

Idem in disquis. mag. l. 4. c. 1. q. 3. sect. 4.

Barrad: to: i. l. 6. c. 13.

Benedictus Justinus in ep. ad hebreos c. n. u. b. n. 13.

Maldonatus Matt. c. 9. u. 13.

Martinus Petar: to: n. opus Theol. ubi de peccato
originali

Spinellus de B. Virg. c. 5.

Franciscus Labar. Locorum com: tom: i. u. Maria
propor: 13. ubi adducit et expandit plures ex pa-
tibus supra citatis

Idem in 2. tom: apparatus. u. Maria: propor: 17
ubi citat etiam ad hoc testimonium ex infideli-
bus et Mahometanis ut salutem capiamus ex
inimicis nostris

Joannes Lorinus ps. 98. u. 7.

Vincentius Regius in concord. Euang. ^{ead}

Julius Mallarinus in ps. 50 ad illud quoniam
in iniquitatibus p.

S^r. Auctores qui de revelationibus huius
immaculate Conceptionis agunt

Bonaventura in 3. d. 13. p. p. q. i. ad 13.

- officium huius festi a Sixto approbatur in no-
 eurnis per octauam die 4. et 5.
 Franciscus Vanner in compend. uirorum Illustrium
 Sancti Benedicti
 Petrus de Natalibus l. i. c. 41.
 Arnoldus Vion: lib. 5. ligni uitae c. 3.
 Jacob. de Vorag. in festo Concept.
 Cornel. Scalring. to. 1. bibl. Eccle. in festo Concep.
 Vasq. disp. 115. cit. c. 6.
 Bellar. l. i. de sanct. c. 16. ad. 6.
 Claud. Nota. ordinis Pauci. c. 108. de uitis sancto-
 delrio: suar. Henr. Cordub. Spinell. loco cita-
 Baron: to. 10. an. 1108. 6.
 S. Brigid. Reuel. l. i. c. 9. l. 6. c. 49. et 55.
 S. Doctores Promiscui ex uarijs Acade-
 mijs pro Immaculata Conceptione
 Jodocus Clitov: l. de pur. Virg. et incir. l. 6. c. 15.
 Lipoman: cat. in Sen. c. 15.
 Driedo l. 3. eccles. dog. to. 1. c. 4. p. p. ad finem
 Rossens disp. 1. et 2. in. luterum

cons. d. 13. et c. si quis autem de pgn. d. 7 n. 74
 ubi dicit se firmè credere Virginem matrem
 à sate etiam originali omnino immunem licet
 possit consulere ut qui aliud sentit in sua opinione
 perseveret

Coar. c. alma n. p. s. s. n. a.

Joannes Montal viri prompt. clui. et hum. Junis u.
 Maria

Arnald. Alber. de prop. q. 17 p. 2. impress.

Cardinalis Zabarella defen. c. conquestus.

Joannes Thiren in ant. marginal. ad eund.

Zabarelli glos. in extra. v. unig. et d. 3.

de consecrat. apud eund. Theri.

Panormitanus. cap. conquestus. in 2.º de
 creat. de feriis.

Tolosan. l. 2. part. Juris canonici. tit. 19. l. f.

Clencus Caputun huius disput^{nis}.

Sententia eorum quineq ant, Sac posse de
finiri, et summa argumentorum ca
pita, quibus nititur. Cap. 1. pag. 1. B.

Oposita sententia que affirmat, et precipua
rationes quibus eius Auctores ad id addu
cuntur. Cap. 2. pag. 2. A.

Quot, et que requirantur, ut aliquid possit
de fide ab Ecclesia definiri. cap. 3. pag. 5.

Questionem de Conceptione immaculata,
pertinere ad fidem, quod est primum re
quisitum in controversia ab Ecclesia
definienda. cap. 4. pag. 10. A.

Questionem sane non ita esse terminatam,
quin possit ulterius ab Ecclesia defi
niri. cap. 5. pag. 12. A.

An sint in doctrina revelata sufficientia
fundamenta pro immaculata Concep
tione definienda. cap. 6. pag. 18. A.

An propter reverentiam Doctorum opo
situm sententiarum, sit ab Sac defini
ne desistendum. Cap. 7. pag. 26. A.

Autores qui pro maculata Conceptione
adducuntur, longe pauciores esse quam
quot adversarii gloriose iactant.
cap. 8. pag. 32. A.

Longe plures sunt ex Patribus, quam
ex scolasticis, pro immaculata Concep

esse quam contra illam. cap. 9. pag. 73.
Improbabilitas oppositae opinionis ostenditur, ex multis capitibus. et primo ex sermionibus in quos illius Auctores, ut illam defenderent impegerunt. cap. 10. pag. 82. A.

Ciusdem opinionis improbabilitas ostenditur, ex defectu fundamentorum quibus sacrum nitetur. Cap. 11. pag. 107. B.

An expediat hanc controversiam, a solo Summo Pontifice, nullo ad vocato Concilio definiri. cap. 12. pag. 114. A.
Epilogus cum ad locutione ad adversarios. Cap. 13. pag. 121. A.

Appendix Catalogus Auctorum, per quos de universa hac controversia poterit qui plura volet, plenius edoceri. pag. 124. A.

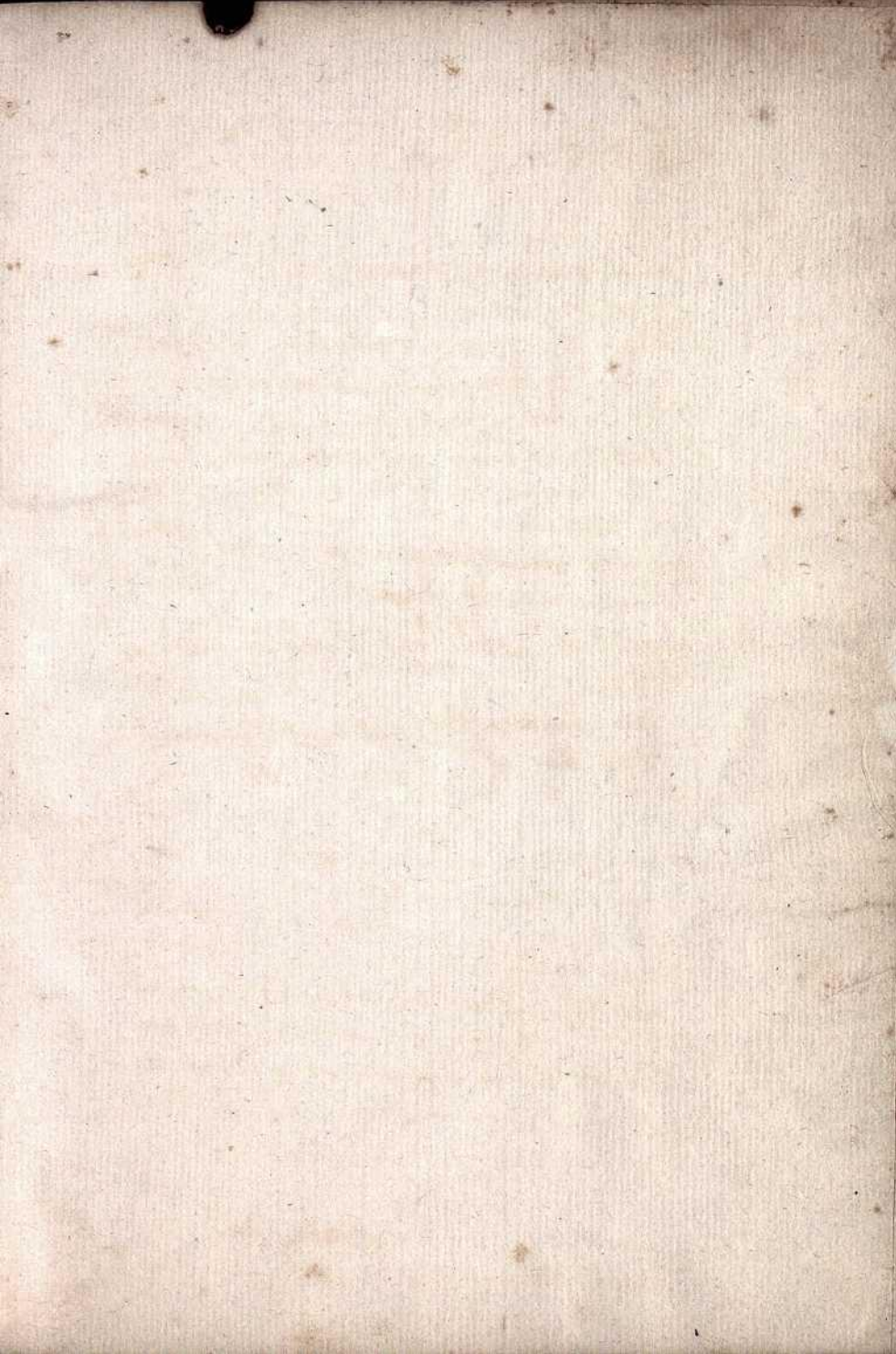

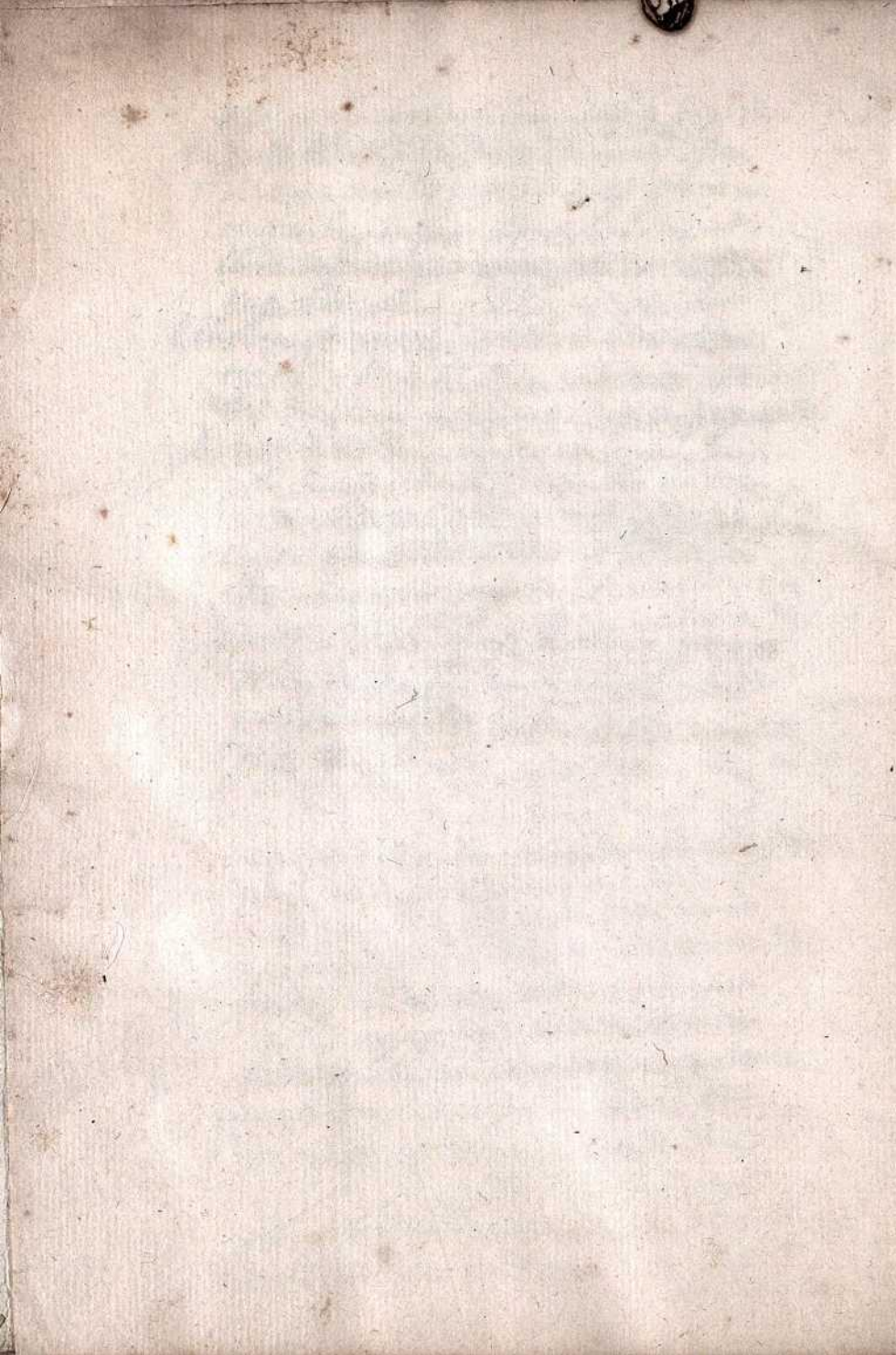

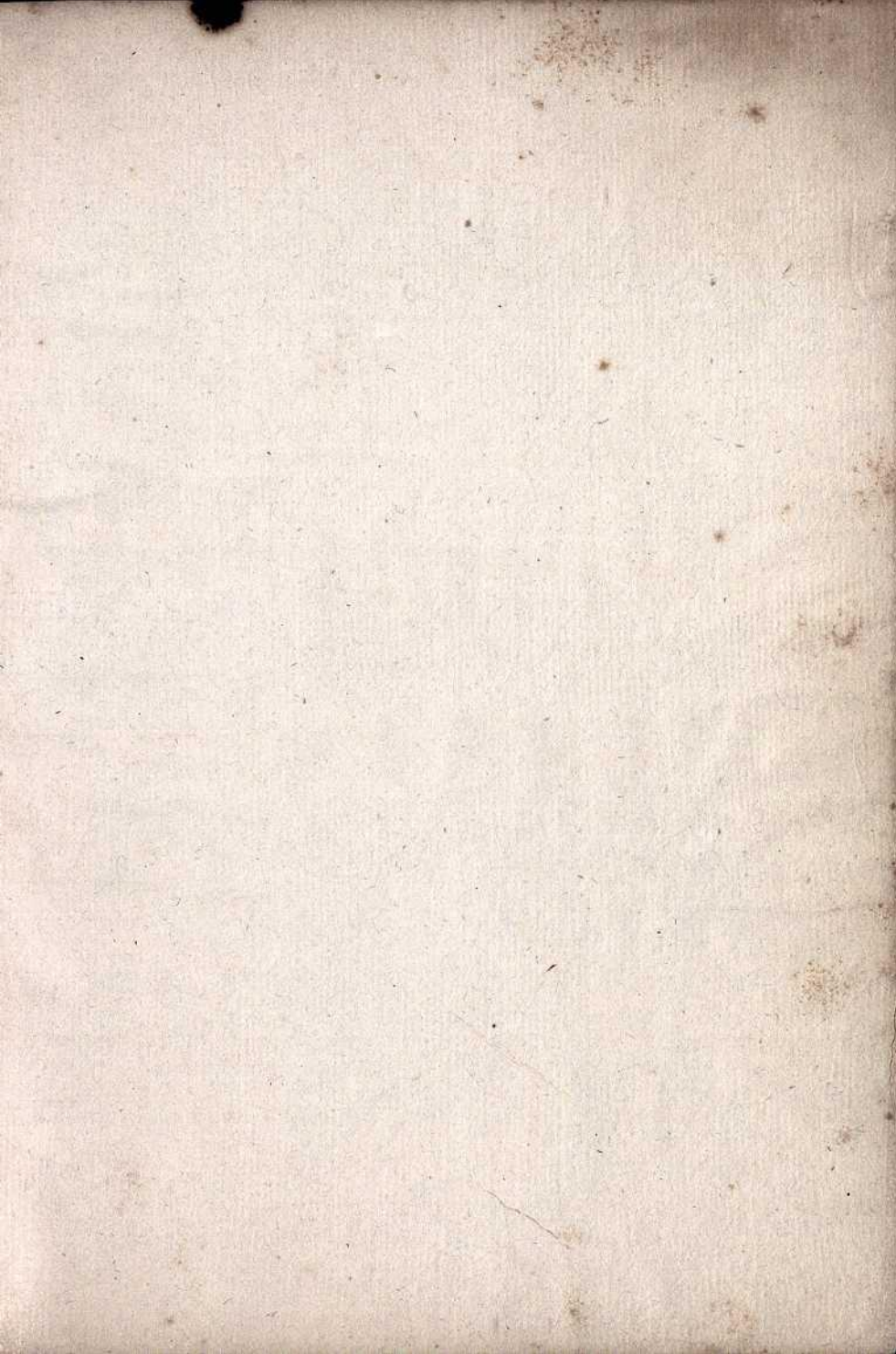

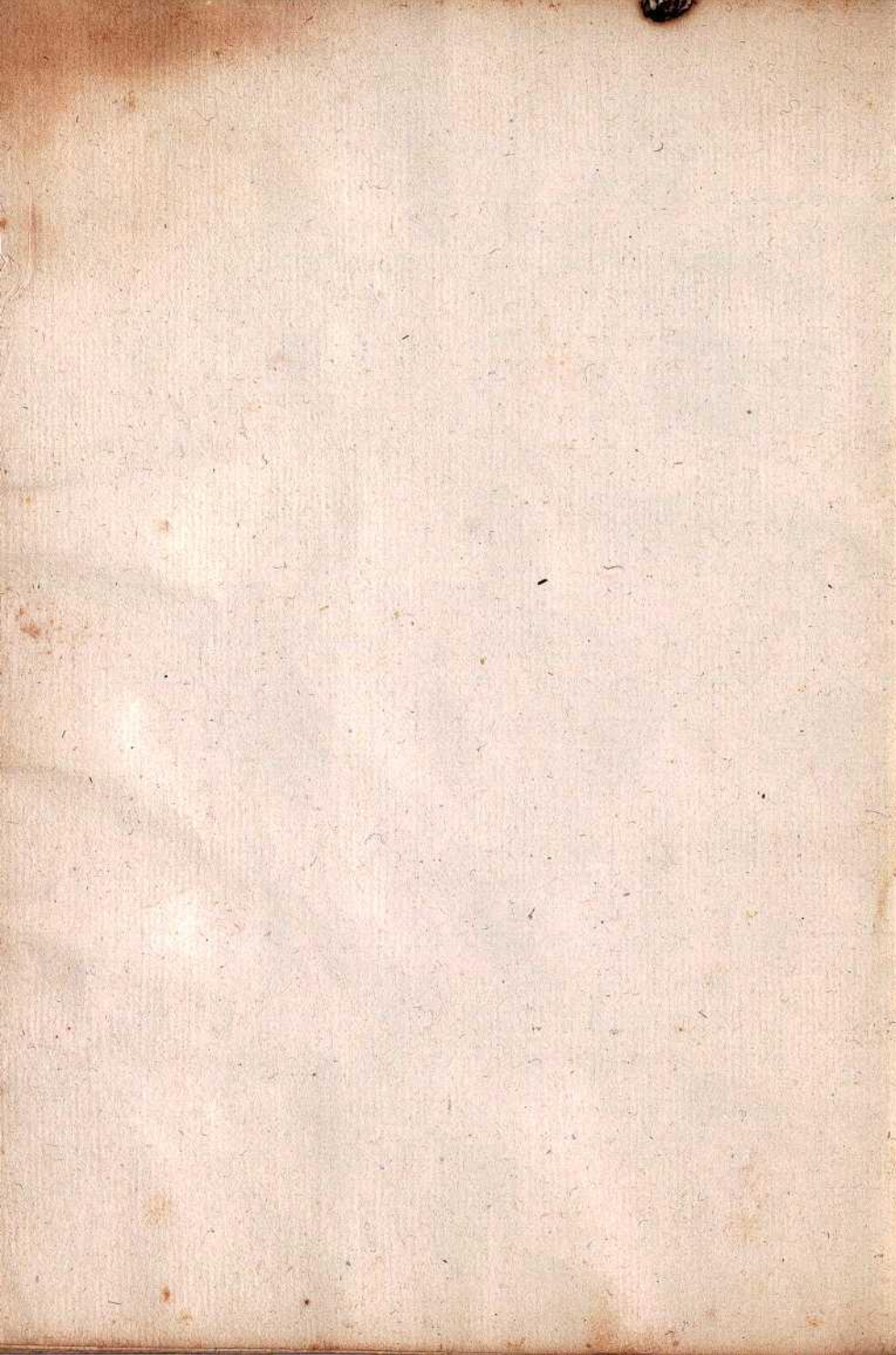

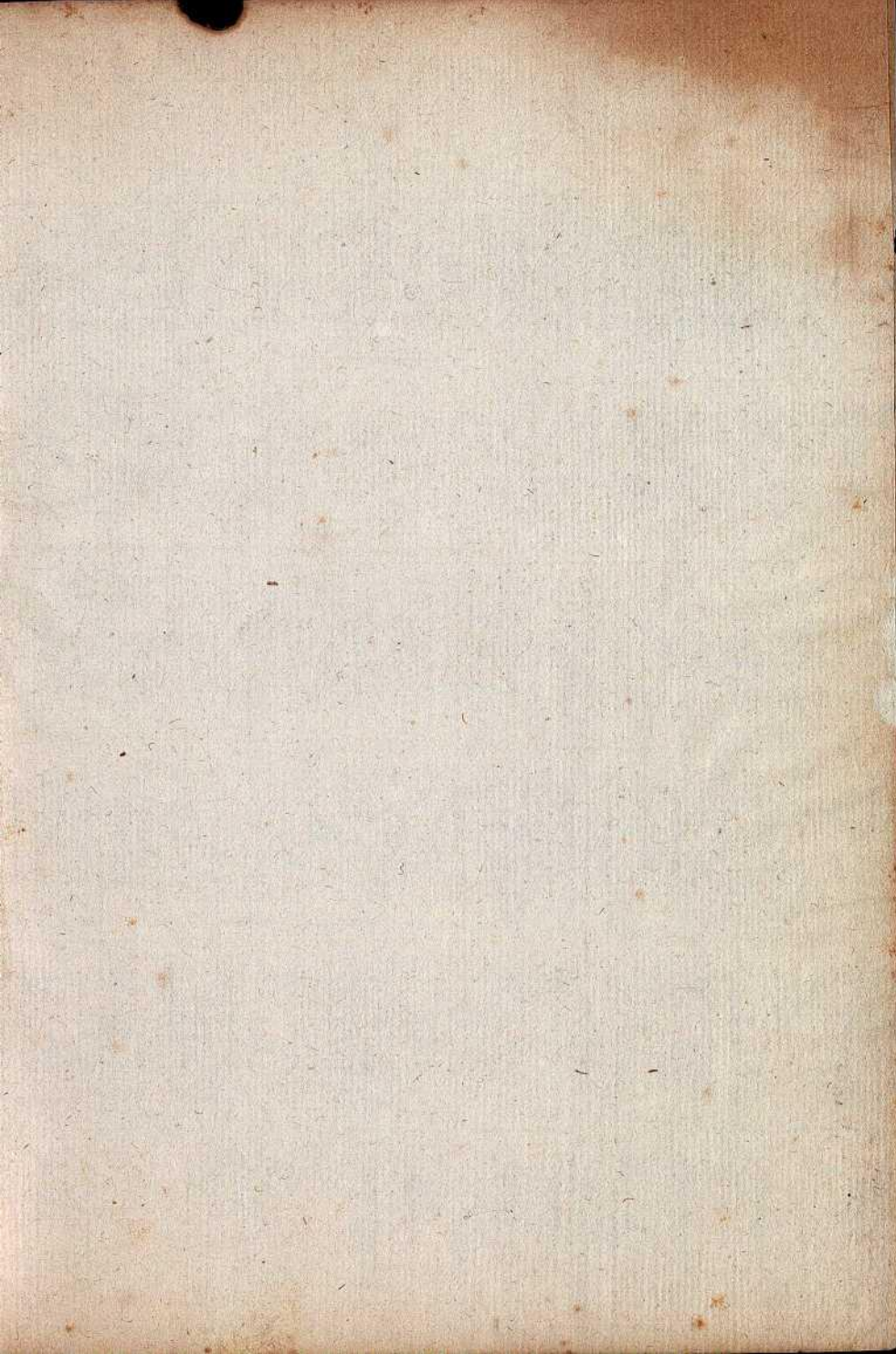

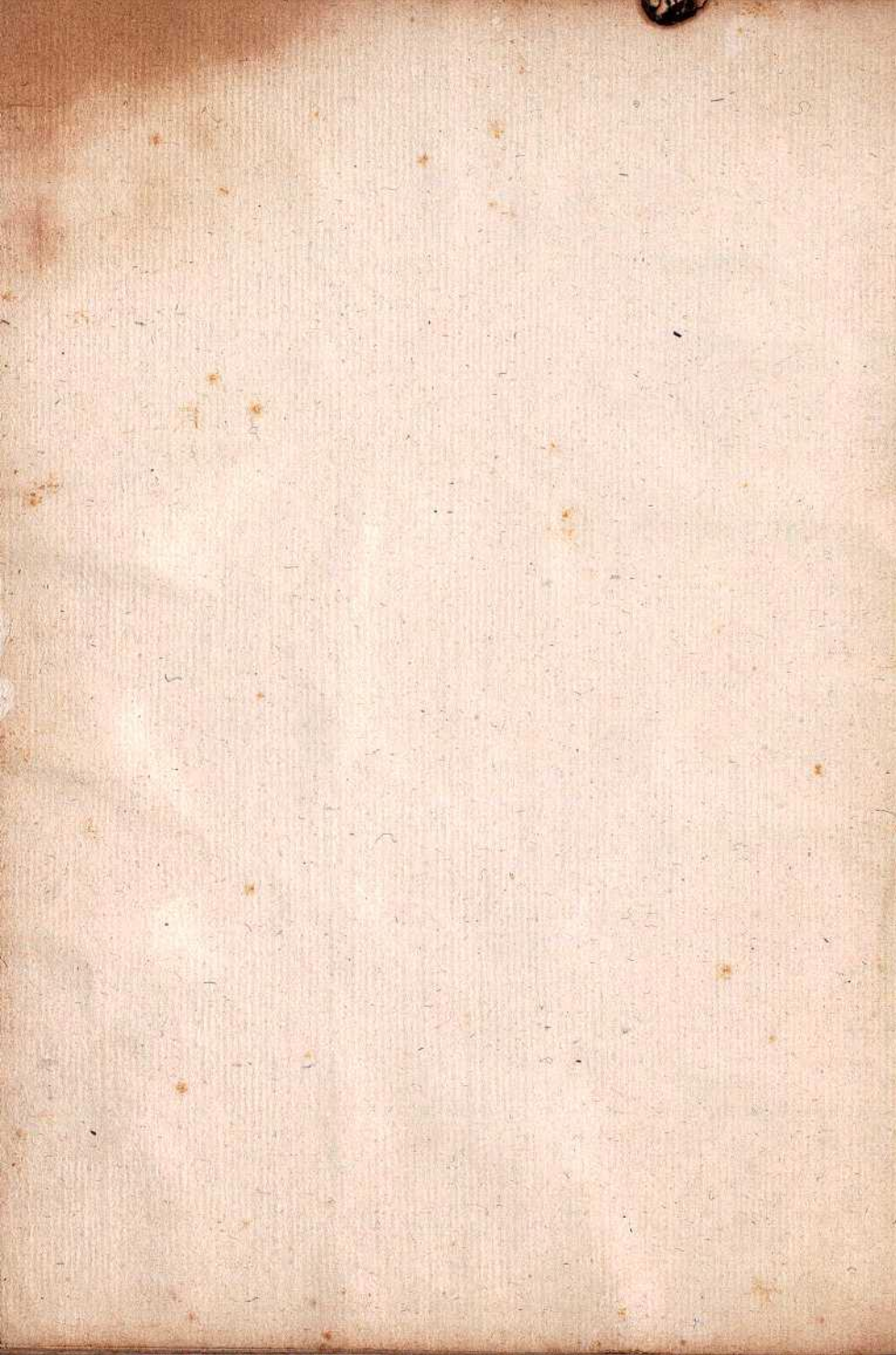

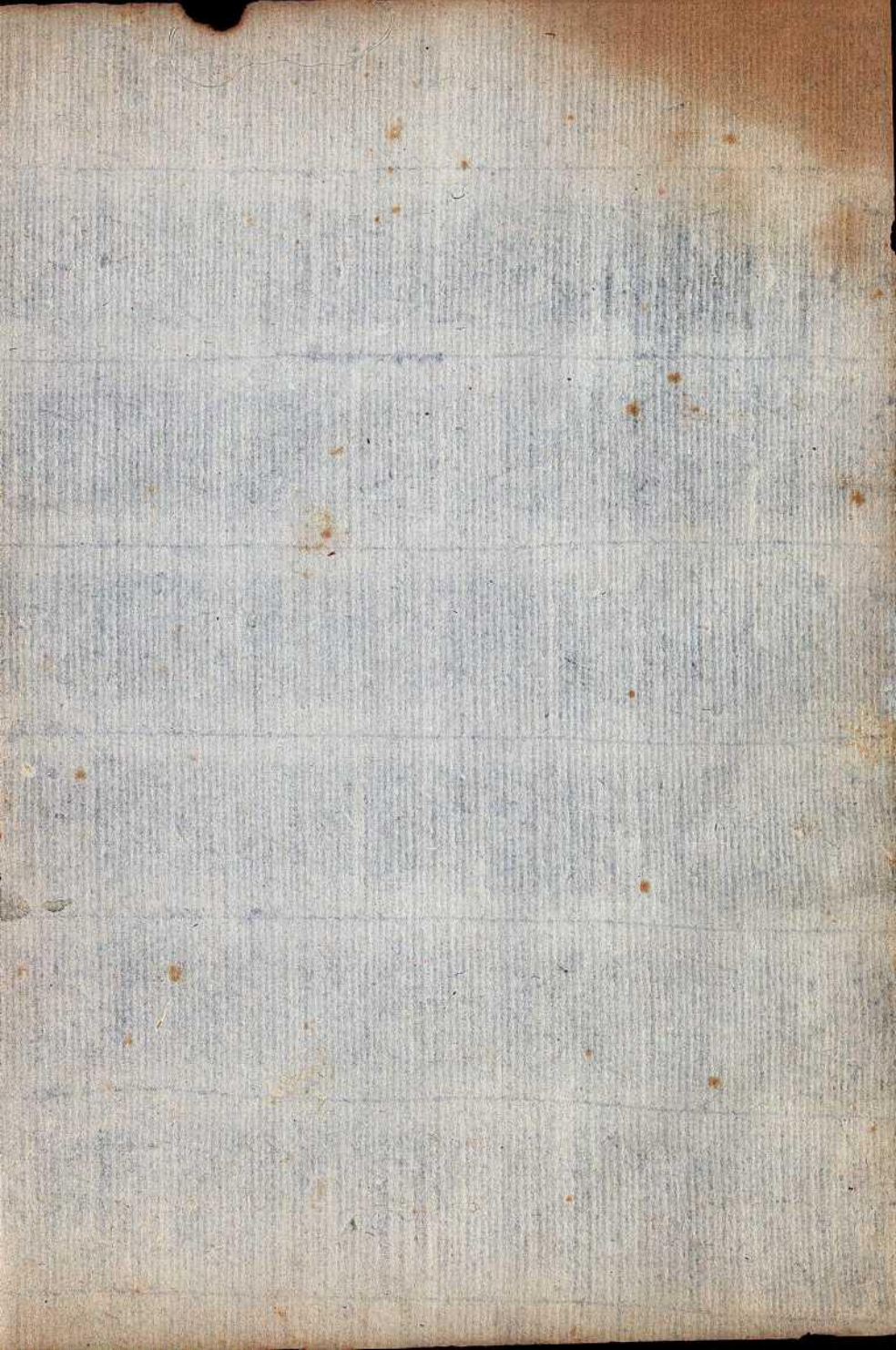

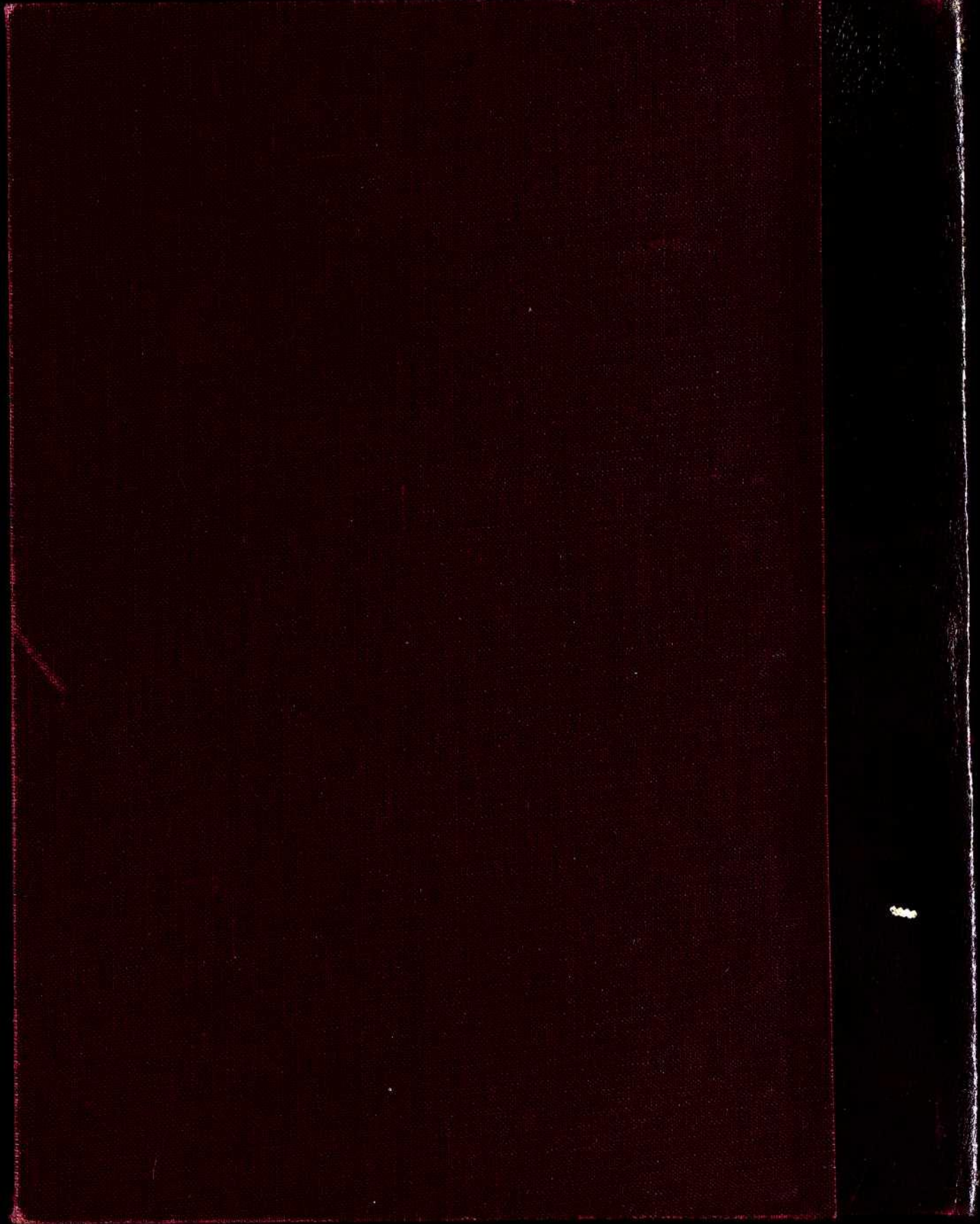

B. U. G.

No. Caja
C-45